

349,1981

๓ 4๒๖ ๓

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8

ห้องสมุดประชาชนจังหวัดนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท

ของ

กาญจนา ภาสุพันธ์

20 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2531

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177389

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณิศรและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้พร้อม
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....*X, L แฉฉฉ*..... ประธาน
.....*จตุรนต์ วัฒน*..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....*X, L แฉฉฉ*..... ประธาน
.....*จตุรนต์ วัฒน*..... กรรมการ
.....*สมาน วัฒน*..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จด้วยดี ด้วยความกรุณาจากอาจารย์จูงใจ แสงพันธ์ และ
รองศาสตราจารย์ดักคำวัลย์ หวังพานิช คณะกรรมการที่ปรึกษาในการทำปริญญาโท ที่ได้
ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเข้าใจเสียยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดิ์คิด
กรรมการสอบปากเปล่าได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด นักวิชาการกองวิจัยการศึกษา
กรมวิชาการ อาจารย์วาณิช สิงหาภูวณัฏ อาจารย์วันนิลา ศุภวิเชตร อาจารย์สุวภรณ์ ชูโต
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาระดับอาชีวศึกษาลำปาง อาจารย์มั่งกร สระศรี อาจารย์จุด ทองเหลือง
อาจารย์บุญศรี สิทธิวังศึกษานิเทศก์กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8 ได้ให้ความช่วยเหลือในการ
ตรวจ แนะนำ และวินิจฉัยแบบสอบถาม คุณวิไลพร วรจิตตานนท์ ได้ให้ความช่วยเหลือในการ
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ คุณวิชรา เขียวบุญญา คุณประคอง เกาปะนิ
คุณรวยพร เศษะหวังรุ่งเรือง คุณประภาพร เกศปราชญ์ คุณราณี จันทนาภูวณัฏ ได้ให้
ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์และรวบรวมแบบสอบถาม อีกทั้งนักศึกษาและวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ในเขตการศึกษา 8 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความเอื้ออาทรและความเมตตาใจของทุกท่านที่กล่าวนามมา รวมทั้ง
คุณบุญทอง และ คุณเกศรา ภาสุรพันธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และให้กำลังใจตลอดมา
จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

กาญจนา ภาสุรพันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	8
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	8
การศึกษาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา.....	12
องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา.....	18
งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา.....	43
3 วิธีดำเนินการ.....	54
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	56
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	58
วิธีจัดการกระทำกับข้อมูล.....	59
4 ผลการค้นคว้า.....	61
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล.....	61

ผลการค้นคว้า.....	62
ตอนที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจ ต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวมและ องค์ประกอบแต่ละด้านของนักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8.....	62
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม ภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวมและองค์ประกอบแต่ละด้าน ของนักศึกษาต่างสถานศึกษา และต่างคณะวิชา.....	72
5 บทขอ สรุปผล อภิปรายและขอเสนอแนะ.....	106
บทขอ.....	106
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	106
วิธีดำเนินการวิจัย.....	106
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
สรุปผลการค้นคว้า.....	107
อภิปรายผล.....	108
ขอเสนอแนะ.....	113
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	114
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	123

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษาและคณะวิชา.....	55
2	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา.....	58
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อ สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวมและองค์ประกอบ แต่ละค่านักศึกษาทางสถานศึกษา.....	63
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อ สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวมและองค์ประกอบ แต่ละค่านักศึกษาทางคณะวิชา.....	66
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อ สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวมและองค์ประกอบ แต่ละค่านักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	68
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม โดยส่วนรวมของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	72
7	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมของ นักศึกษาทางสถานศึกษา.....	74
8	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมของ นักศึกษาทางคณะวิชา.....	75
9	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมของ นักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	76

10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	78
11	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ ผู้สอนของนักศึกษาทางสถานศึกษา.....	79
12	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ ผู้สอนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	80
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ กิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	82
14	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรม การเรียนการสอนของนักศึกษาทางสถานศึกษา.....	83
15	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรม การเรียนการสอนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	84
16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทาง คณะวิชา.....	86
17	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	87
18	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	89
19	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรม นักศึกษารองของนักศึกษาทางสถานศึกษา.....	90
20	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรม นักศึกษารองของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา.....	91

ตาราง	หน้า
21	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับการบริการนักศึกษาของนักศึกษาต่างสถานศึกษาและต่างคณะวิชา..... 93
22	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการ นักศึกษานักศึกษาต่างสถานศึกษา..... 94
23	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการ นักศึกษานักศึกษาต่างสถานศึกษาและต่างคณะวิชา..... 95
24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับการปกครองของนักศึกษาต่างสถานศึกษาและต่างคณะวิชา..... 97
25	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครอง ของนักศึกษาต่างสถานศึกษา..... 98
26	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครอง ของนักศึกษาต่างสถานศึกษาและต่างคณะวิชา..... 99
27	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับอาคารสถานที่ของนักศึกษาต่างสถานศึกษาและต่างคณะวิชา..... 101
28	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ อาคารสถานที่ของนักศึกษาต่างสถานศึกษา..... 102
29	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ อาคารสถานที่ของนักศึกษาต่างคณะวิชา..... 103
30	การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ อาคารสถานที่ของนักศึกษาต่างสถานศึกษาและต่างคณะวิชา..... 104

คำว่า

ในทางจิตวิทยาเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า สภาพแวดล้อม (Environment) มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนพัฒนาการด้านต่างๆ ของมนุษย์เป็นอย่างมาก ในทำนองเดียวกัน นักการศึกษาสมัยปัจจุบันก็มีความเชื่อว่า สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งถ้าเราสามารถจัดสภาพแวดล้อมให้ดีแล้ว ก็จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดีได้โดยง่าย, สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งสำหรับเด็กคือ บ้านและโรงเรียน โดยเฉพาะปัจจุบันนี้ โรงเรียนมีบทบาทมากขึ้น ในด้านการถ่ายทอดวิชาความรู้ ลักษณะนิสัย อาชีพการงาน และสิ่งจำเป็นอื่นๆ ที่จะช่วยให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า โรงเรียนมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอันดับสองรองลงมาจากบ้าน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนมีอิทธิพลต่อเด็ก คือ พฤติกรรมการบริหารโรงเรียน พฤติกรรมครู กระบวนการเรียนการสอน และพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน แนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของนัยนา อ่างสันติกุล (นัยนา อ่างสันติกุล 2522 : 73) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับคณาจารย์ เพื่อน และบริการของมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในสถานศึกษาโดยตรง ที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับผู้เรียน

การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี คือ การจัดองค์ประกอบต่างๆ ภายในสถานศึกษาให้มีความพร้อม มีระเบียบสวยงาม มีบรรยากาศที่อบอุ่น ร่มเย็น และมีบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี สภาพเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดี มีความภาคภูมิใจ เกิดความรักใคร่ผูกพันต่อสถาบันและหมู่คณะ จะช่วยกันรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา และมีความตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้ (สุภาพร เลาสถิตย์ 2526 : 4-5) ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้เรียนต้องประสบกับสภาพแวดล้อมที่วุ่นวาย บุ่งเหยิง มีบรรยากาศที่น่าอึดอัดทั้งใจและกาย ย่อมทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสถานศึกษา ซึ่งทำให้

ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่สนใจการศึกษาเล่าเรียน ฝ่าฝืนระเบียบวินัย ก่อความไม่สงบในค่านต่างๆ แนวความคิดดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โบรกี (ประพัฒน์ จำปาไทย 2524 : อ้างอิงมาจาก Brodie. n.d.) ที่พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อโรงเรียนจะประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่พึงพอใจโรงเรียน ดังนั้น การสร้างความรู้สึที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถานศึกษา เพราะความรู้สึที่ดีจะช่วยใหญ่เรียนเห็นคุณค่า มีความเลื่อมใสต่อสถานศึกษา จะเอาใจใส่ต่อการเล่าเรียน และตั้งใจกระทำความดี

กรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต่อการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ บรรจง ชูสกุลชาติ (บรรจง ชูสกุลชาติ 2530 : 76) อธิบดีกรมอาชีวศึกษา (ในขณะนั้น) กล่าวไว้ว่า

ขอเฝ้าสนใจเชื่อเถิดว่า หลักจิตวิทยาในปัจจุบันนี้นั้น นักจิตวิทยาเชื่อกันว่า สิ่งแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลกว่ากรรมพันธุ์มากนัก ดังนั้นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดของนักเรียนนักศึกษา คือ ครู อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา ทอมาคือบริเวณโรงเรียน วิทยาลัย และศูนย์ฝึกวิชาชีพต่อไปคือ เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนทั้งหลายทั้งปวง รวมทั้งความคิด คำพูด การกระทำทั้งหลายในสถานศึกษา เป็นสิ่งแวดล้อมที่ทรงอิทธิพลต่อนักเรียนนักศึกษาทั้งปวง ทั้งสิ้น... จึงสร้างสรรค์ จงรักษา จงพัฒนา ให้สิ่งทั้งสิ้น ทั้งปวงเหล่านี้มีคุณภาพ สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างสรรค์คุณภาพนักเรียนนักศึกษาควย

กรมอาชีวศึกษาจึงได้เร่งพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้วยการกำหนดในปี 2530 เป็นปีแห่งการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา และได้กำหนดโครงการพัฒนาสถานศึกษาขึ้น 12 โครงการเพื่อรองรับปีแห่งการพัฒนาคุณภาพนี้ เช่น โครงการพัฒนาการเรียนการสอน โครงการพัฒนาบุคลากร (ครู) โครงการพัฒนาอาคารสถานที่ เครื่องจักรและใบช่วยสอน เป็นต้น โดยคาดหมายว่าโครงการต่างๆ เหล่านี้ จะพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาทุกแห่งให้ดีขึ้นและเหมาะสม ซึ่งจะสร้างสรรค์นักศึกษาอาชีวศึกษาได้ตามคำขวัญของ บรรจง ชูสกุลชาติ ที่ว่า "นักศึกษาอาชีวศึกษา จะต้องมีทักษะเยี่ยม เยี่ยมคุณธรรม ดำเนินวิชา และใช้เวลาให้เกิดคุณ" ดังนั้น ผู้บริหารของ

ของสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดกรมอาชีวศึกษาจึงได้เร่งพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของกรมอาชีวศึกษา และถือว่าการพัฒนานั้นเป็นภารกิจประจำของผู้บริหาร โดยที่สถานศึกษาแต่ละแห่งต่างก็มีแนวทางพัฒนาที่เป็นของตนเอง และมีเป้าหมายร่วมกันค้ำค่าชีวิตที่กล่าวแล้วข้างต้น

วิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้พัฒนาตนเองมาโดยตลอดจนจนกระทั่งถึงปีคุณภาพอาชีวศึกษา ผลของการพัฒนาตนเองของวิทยาลัยอาชีวศึกษานั้น จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงที่บุคคลภายนอกมองเห็นได้อย่างชัดเจน เริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนการช่างสตรี เป็นโรงเรียนอาชีวศึกษา ต่อมาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษา และได้เพิ่มคณะวิชาหาณิชยกรรม กับคณะวิชาศิลปหัตถกรรม จากเดิมซึ่งมีเพียงคณะเดียว สำหรับการปรับปรุงอาคารสถานที่นั้น ได้มีการปรับปรุงอาคารที่ชำรุดทรุดโทรมใหม่มีสภาพที่แข็งแรงและสวยงาม เพิ่มจำนวนอาคารและห้องปฏิบัติการมากขึ้น และเพิ่มอุปกรณ์การฝึกใหม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และมีความทันสมัยมากขึ้น ตลอดจนหลักสูตรก็ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพสังคม ฯลฯ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เป็นที่ยอมรับว่า สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของวิทยาลัยอาชีวศึกษาดีขึ้นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีสภาพแวดล้อมอีกหลายประการที่ไม่เป็นที่พึงพอใจ และประทับใจต่อการที่จะเลือกเข้ามาศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และในขณะที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ประสบปัญหาเกี่ยวกับกาที่นักศึกษาบางคณะวิชามาสมัครเข้าเรียนไม่ครบตามจำนวนที่ต้องการรับ ซึ่งอาจเกิดจากความไม่เข้าใจ และไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาด้านนี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจว่าวิชาความรู้ที่ได้รับจากวิทยาลัยจะเป็นที่ต้องการของสังคม

เนื่องจากสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยส่วนหนึ่ง ความรู้สึกที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้านักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสถานศึกษาจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งอยู่ในฐานะอาจารย์ผู้หนึ่ง ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตการศึกษา 8 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้ และมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าว่า นักศึกษาที่ได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแล้ว จะมีความรู้สึกอย่างไรต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย นักศึกษาเหล่านั้นมีความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจมากน้อยเพียงใด ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและคณาจารย์ที่จะรับทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษา อันจะนำไปใช้

ประกอบการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อความต้องการและความพึงพอใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้สึกว่า มีความสุขกับการเรียน ประารถนาที่จะเรียนและศึกษาอย่างเต็มความสามารถและมีความพอใจต่อการเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา อีกทั้งยังนำไปประกอบการพิจารณาในการหาแนวทางที่จะพัฒนาสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยอาชีวศึกษาให้ไ้มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของกรมอาชีวศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 ค่าย ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครอง และอาคารสถานที่
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 ค่าย ของนักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาและสถานศึกษาต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะสะท้อนให้เห็นถึงการจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 8 ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้บริหารที่จะใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้านี้มุ่งค้นคว้าถึงความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 ค่าย คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครอง และอาคารสถานที่
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนอยู่ในคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม และคณะวิชาศิลปหัตถกรรม ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8 จำนวน 1,379 คน
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ มีจำนวน 305 คน

4. ตัวแปรที่จะศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 คณะวิชา แบ่งเป็น 3 คณะ ได้แก่ คณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม และคณะวิชาศิลปหัตถกรรม

4.1.2 สถานศึกษา จำนวน 4 แห่ง คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา

5. การศึกษาค้นคว้ากระทำในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2530 (ในขณะที่สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา แบ่งภาคเรียนออกเป็น 4 ภาคเรียน)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกหรือความนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับตามที่คาดหวังหรือมากกว่าที่คาดหวัง

2. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8

3. สถานศึกษา หมายถึง วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 8 ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

4. สภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ในวิจัยนี้ จะศึกษาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

4.1 อาจารย์ผู้สอน หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอนนักศึกษาที่อยู่ภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในที่นี้จะพิจารณาลักษณะเกี่ยวกับตัวอาจารย์และความสัมพันธ์กับนักศึกษา

4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนในชั้นเรียนที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาจัดให้แก่ นักศึกษา เพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการสอนของอาจารย์ การจูงใจนักศึกษา การใช้อุปกรณ์การสอน การวัดผลและการประเมินผล

4.3 ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หมายถึง การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกันเพื่อนร่วมชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างเพื่อน ความสามารถในการทำงานกลุ่ม

4.4 กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมต่างๆ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา เช่น กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมองค์การวิชาชีพ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามระเบียบการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

4.5 การบริการนักศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือนักศึกษาให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ได้แก่ การบริการแนะแนว การบริหารโรงพยาบาล การบริการห้องสมุด การบริการอาหารกลางวัน และการบริการร้านค้าสหกรณ์

4.6 การปกครอง หมายถึง การควบคุมดูแลให้นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบวินัย หรือกฎข้อบังคับของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในด้านการแต่งกาย ความประพฤติ และการลงโทษ

4.7 อาคารสถานที่ หมายถึง บริเวณหรือสถานที่ที่ใช้จัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ หอพัก ห้องส้วม โรงอาหาร โรงรถ สนามกีฬา และบริเวณพักผ่อน

5. ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา หมายถึง ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครอง และอาคารสถานที่ ซึ่งวัดได้โดยแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม และคณะวิชาศิลปหัตถกรรม มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 ด้าน แตกต่างกัน

2. นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 ด้าน แตกต่างกัน

3. คณะวิชาที่เรียนและสถานศึกษามีผลร่วมกัน (Interaction Effect) ต่อความ
พึงพอใจในสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั้ง 7 คาน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดต่างๆ ของผลการศึกษาตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. การศึกษาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา
3. องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา
5. งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การศึกษาดังความพึงพอใจเป็นไปอย่างกว้างขวางในหมู่บุคคลที่กำลังทำงาน ว่าเป็นที่ยอมรับกันว่าความพึงพอใจในการทำงานนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานย่อมปฏิบัติงานได้สำเร็จ และได้ผลมากกว่าคนที่ไม่พึงพอใจในการทำงาน ไม่ว่าจะมาจากสาเหตุใดก็ตาม ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องทำความเข้าใจในเรื่องความพึงพอใจในการทำงาน และรู้ถึงสิ่งที่จะช่วยก่อให้เกิดความพึงพอใจขึ้นได้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานให้เกิดประโยชน์

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลของทัศนคติต่างๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพึงพอใจนั้นได้แก่ความรู้สึกความสำเร็จในผลงาน รู้สึกว่าได้รับการยกย่อง และรู้สึกว่ามีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (กิติมา ปรีทีคิลก 2529 : 321 อ้างอิงมาจาก Gilmer. n.d.)

ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความตึงเครียดของผู้ทำงานในหนอยลง และความตึงเครียดนี้เกิดผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้อง ถ้าเมื่อใดความต้องการได้รับการตอบสนอง ความเครียดก็จะน้อยลงหรือหมดไป ทำให้เกิดความพึงพอใจได้ (กิติมา ปรีทีคิลก 2529 : 321 อ้างอิงมาจาก Morse. n.d.)

แอฟเฟิลไวท์ (วินิจ คริสตไทย 2528 : 25 อ้างอิงมาจาก Applewhite, n.d.)
ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในการทำงานว่า เป็นความสุข ความสบาย ที่ได้รับจากสภาพ
การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และมีทัศนคติที่ดีต่องาน และความพอใจกับรายได้จากองค์กร

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่องาน
ที่เขากระทำอยู่ ความพึงพอใจในการทำงานเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางค่านิยม
และจิตใจ ถ้าบุคคลใดมีความพึงพอใจมากก็จะกระตือรือร้นเต็มใจปฏิบัติงาน และทำงานด้วยความ
อุทิศสละ พยายาม แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลไม่เกิดความพึงพอใจสภาวะการทำงานอย่าง
กระตือรือร้นหรือด้วยความอุทิศสละย่อมลดลง

การสร้างขวัญและความพึงพอใจในการทำงาน จึงเป็นสิ่งที่จะต้องเป็นที่ยุบบริหารพึงสร้างและ
ปลูกฝังให้มีในหน่วยงาน ทั้งนี้เพราะขวัญและความพึงพอใจในการทำงานเป็นหัวใจในการทำงาน
อย่างมีประสิทธิภาพ อรุณ ภัทรรณ (อรุณ ภัทรรณ 2522 : 205 - 206) กล่าวถึงวิธีการ
สร้างขวัญและความพึงพอใจว่าผู้บริหารจะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ต้องสร้างและปลูกฝังให้คนงานมีความพึงพอใจ มีความรักงานและกระตือรือร้น
ในการทำงาน การที่จะให้คนรักงาน ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี จะต้องแสดงว่าคน
มีความพอใจ รักงาน เชื่อว่างานนั้นมีประโยชน์และสำคัญยิ่ง แม้ว่าจะเหน็ดเหนื่อย ลำบาก ทรากคร่ำ
หรือท้อถอยหมดกำลังใจ ก็ไม่ควรแสดงให้คนงานเห็น เพราะว่าคุณงานส่วนมากจะประพาศิตามหัวหน้างาน

2. ชมเชยและยกย่องให้กำลังใจแก่ผู้ที่ทำความดีความชอบ แต่ต้องชมเชยให้ถูกกาลเทศะ
มีเหตุมีผล และมีความจริงใจ ไม่ชมเชยพร่ำเพรื่อจนเกินไป เป็นเหตุให้คำชมเชยนั้นไร้ค่า
หมดความหมาย

3. ดูแลเอาใจใส่และให้ความสนิสนมแก่คนงานพอสมควร โดยการหักหยาด ใตถนข่าวคราว
และทุกข์สุขของคนงานในโอกาสอันควร การแสดงออกเช่นนี้ จะทำให้คนงานมีกำลังใจเมื่อเขาทราบว่า
หัวหน้างานมีไคละเลเยหรือทอทังเขา

4. ให้โอกาสแก่คนงานในการสร้างความมั่นคงของชีวิตการทำงานพอสมควร หรือมีทาง
ก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งหรือเงินเดือนที่สูงขึ้นไป เพราะการที่คนงานมีงานที่มั่นคง มีทางก้าวหน้าก็จะ
เป็นสิ่งกระตุ้นให้เขาเกิดความมั่นใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น

5. สร้างสภาพการทำงานที่ดีและเหมาะสมแก่คนงาน อาทิเช่น โต๊ะทำงาน ห้องทำงาน แสงสว่าง การถ่ายเทของอากาศ และสวัสดิการ ฯลฯ เหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าคนงานทำงานในท้องที่มีสภาพการทำงานดี จะทำให้คนงานสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. ให้โอกาสคนงานได้แสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงงาน และมีส่วนร่วมในความสำเร็จของงาน คนงานบางคนอาจจะมีความคิดเห็นที่ดีและมีประโยชน์ในการปรับปรุงงาน ก็ควรจะมีสิ่งตอบแทนหรือยกให้เป็นความดีความชอบของบุคคลผู้นั้น เพื่อให้เป็นตัวอย่างและเป็นกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานคนอื่นๆ

7. ให้โอกาสหรือมีระบบที่เที่ยงธรรมในการร้องทุกข์ของคนงาน คนงานบางคนมีขวัญกำลังใจในการทำงาน แต่ในบางครั้งขวัญอาจจะตกได้ หากคนงานนั้นเกิดความทุกข์ร้อนหรือมีปัญหาเกิดขึ้นแล้วไม่สามารถจะไปร้องทุกข์กับผู้ใด ฉะนั้น ในการรักษาขวัญของคนงาน สถานประกอบการนั้นๆ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ ถ้าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่แก้ไขได้ก็ควรดำเนินการทันที แต่ถ้าไม่สามารถจะทำได้ก็ควรชี้แจงหรืออธิบายให้คนงานทราบ ซึ่งเรื่องนี้ควรจะได้วางระเบียบไว้ให้รัดกุมชัดเจน

อาจกล่าวได้ว่า ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างไปจากความรู้สึกของบุคคลที่ทำงานที่มีต่อสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการ นักศึกษาย่อมต้องการความสุขในการเรียนเช่นเดียวกับที่คนงานต้องการความสุขจากการทำงาน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสร้างความสุขให้กับนักศึกษา ซึ่งหมายถึงการสร้างคามพึงพอใจให้แก่ศึกษานั้นเอง ด้วยวิธีการเช่นเดียวกับการสร้างความพึงพอใจให้กับบุคคลที่ทำงานคือ การสร้างและปลูกฝังให้นักศึกษามีความพึงพอใจ มีความรัก และกระตือรือร้นในการเล่าเรียน มีการยกย่องให้กำลังใจแก่นักศึกษาที่กระทำความดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษามีความเจริญก้าวหน้า สร้างสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ได้เหมาะสม น่ายุ่ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นต่อสถานศึกษา รวมทั้งรับฟังและให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษามีปัญหาทุกข์ร้อน บังคับความพึงพอใจนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน

งานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้ารวบรวมไว้ มีดังต่อไปนี้

ฟีลด์ และไกลด์ (Field and Gilda. 1990 : 67 - 73) แห่งมหาวิทยาลัยเออร์เบิร์ต
ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะวารสารกิจ

เพื่อค้นหาอิทธิพลของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจต่อการจัดโปรแกรมการศึกษาและประสบการณ์การศึกษา
 ในคณะวิชาชีพชั้นสูง โคลนพบอิทธิพลของความพึงพอใจ 8 มิติ คือ ความพึงพอใจกับสิ่งเร้าด้านการสอน
 ทางทฤษฎีปัญญา ความพึงพอใจกับการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของคณะ ความพึงพอใจ
 กับความสัมพันธ์ด้านสังคมและการทำงานกับเพื่อน ความพึงพอใจกับสิ่งเร้าทางคำทักท้วงของเพื่อน
 ความพึงพอใจกับความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ ความพึงพอใจกับการเลือกโปรแกรมได้อย่างเสรี
 ความพึงพอใจกับความก้าวหน้าทางการเรียนรายวิชาในหลักสูตร ความพึงพอใจกับการกำหนดกฎเกณฑ์
 ที่นิสิตพึงปฏิบัติ

ฮอลเลนเบ็ค (Hallenbeck. 1978 : 5159-A) ได้ทำการวิเคราะห์ความพึงพอใจ
 ที่ได้รับรายงานจากนิสิตมหาวิทยาลัยเคนต์ วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนิสิตในมหาวิทยาลัย
 แห่งนี้ ซึ่งใช้วัดโดยแบบสอบถามความพึงพอใจของมหาวิทยาลัย (CSSQ Form C) ในเรื่องต่างๆ
 ทั้งหมด 7 ด้าน คือ สิ่งที่มาวิทยาลัยจัดให้ ชีวิตในมหาวิทยาลัย สถานะการทำงาน ชื่อเสียงของ
 มหาวิทยาลัย คุณภาพของการศึกษา และวิศวกรรมทุกด้าน การวิเคราะห์ความพึงพอใจจำแนกตามตัวแปร
 ต่อไปนี้ คือ เพศ อายุ คณะวิชา ชั้นปี สถานที่อยู่ ภูมิลำเนาทางการศึกษา คะแนน ACT การเข้าร่วมกับ
 องค์การของมหาวิทยาลัย สภาพการเข้าฟังบรรยาย และภูมิลำเนาเดิม ทั้งนี้ใช้การวิเคราะห์
 ความแปรปรวน ผลปรากฏว่า พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทุกด้าน ในกลุ่มตัวแปร อายุ คณะ ชั้นปี
 และสถานที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตที่มีอายุตั้งแต่ 29 ปีขึ้นไป มีระดับความพึงพอใจสูงกว่า
 นิสิตที่มีอายุน้อย ในเรื่องชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย นิสิตในคณะศึกษาศาสตร์มีระดับความพึงพอใจ
 มากกว่านิสิตในคณะศิลปศาสตร์ ในด้านสิ่งที่มาวิทยาลัยจัดให้ สถานะการทำงาน ชื่อเสียงของ
 มหาวิทยาลัย คุณภาพการศึกษา และวิศวกรรมทุกด้าน นิสิตที่อาศัยอยู่นอกวิทยาเขตมีความพึงพอใจ
 มากกว่านิสิตที่อยู่ประจำในเรื่องสถานะการทำงาน

ไบเลย์ (Bailey. 1978 : 3239-A) ได้ศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน
 วิธีสอน โปรแกรมการศึกษา แนวแนว พบว่า นักศึกษาสองกลุ่มคือ ภาคนอกเวลาและภาคปกติ
 มีความพึงพอใจสูงพอสมควร และนักศึกษายังรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่า พึงพอใจต่อโปรแกรมการศึกษา
 ภาคปกติเช่นเดียวกับที่ตนเองเป็นนิสิตภาคปกติ นอกจากนี้ นักศึกษาภาคปกติและภาคนอกเวลายังสนใจ
 กับการฝึกงานในอนาคตร แต่มีความสนใจที่สูงกว่าในด้านความก้าวหน้าของงานปัจจุบัน ด้านส่วนตัว

โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีอายุมาก

ประพันธ์ จำปาไทย (ประพันธ์ จำปาไทย 2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านิสิตมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอนด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากมาหาน้อยคือ ค่านิยมของนิสิต บทบาทและบุคลิกภาพของเพื่อนนิสิต การประเมินผล เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอนในส่วนห้องเรียน ยกเว้นห้องสมุด คณะครุศาสตร์ และห้องทำงานนิสิตที่ภาควิชาจิตวิทยา ซึ่งนิสิตมีความพึงพอใจระดับน้อย ส่วนรูปแบบของกระบวนการเรียนการสอนที่นิสิตมีความต้องการสอดคล้องกันคือ อาจารย์เป็นกันเองกับนิสิต ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศได้ดี ห้องทำงานของนิสิตที่ภาควิชาควมมีโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอ และมีหนังสือให้คนคว้า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดบริการด้วยความเต็มใจและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เนื้อหาวิชาทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ และเน้นการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า การศึกษาถึงความพึงพอใจของนักศึกษานั้น ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจต่อความรู้สึก และความต้องการของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้นๆ ความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นอาจนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารและคณาจารย์ควรตระหนักในสำคัญและไม่ควรละเลย

การศึกษาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

การศึกษาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษานั้น ได้รับความสนใจมาเป็นเวลาช้านาน โดยมีเทคนิควิธีและเครื่องมือในการประเมินผลสภาพแวดล้อมเป็นจำนวนมาก เทคนิควิธีและเครื่องมือเหล่านั้นแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ค่านิยมสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและลักษณะของเครื่องมือ ซึ่ง วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์ และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์ และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2519 : 22 - 23) ได้กล่าวสรุปวิธีประเมินสภาพแวดล้อมไว้ 3 วิธีใหญ่ๆ คือ

1. วิธีวิพากษ์พจนานุกรม การประเมินผลสภาพแวดล้อมวิทยาลัยด้วยวิธีนี้เริ่มต้นโดยให้ผู้สังเกตหรือสมาชิกในสังคมวิทยาลัย เช่น นิสิตนักศึกษา คณาจารย์หรือผู้บริหารวิทยาลัยได้รายงานหรือแสดงความรู้สึก ความประทับใจเกี่ยวกับวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่ ฉะนั้น สภาพแวดล้อมวิทยาลัยในวิธีนี้หมายถึง ลักษณะของวิทยาลัยในทัศนะของมวลสมาชิกในวิทยาลัยนั้น และเชื่อว่าสมาชิกของวิทยาลัยเท่านั้น

เป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม และสามารถบรรยายสภาพวิทยาลัยได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง เครื่องมือมาตรฐานที่นิยมใช้ประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยตามวิธีนี้ ได้แก่ เครื่องวัดลักษณะวิทยาลัย

(The College Characteristics Index - CCI) มาตรฐานสภาพแวดล้อมวิทยาลัย

(The College and University Environment Scales - CUES) และแบบสำรวจหน้าที่สถาบัน (The Institutional Functioning Inventory - IFI)

2. วิธีวัดคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา ในการประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยตามวิธีนี้นักประเมินผลมุ่งคำนวณหาค่าเฉลี่ย หรือฐานนิยมของคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตนักศึกษาในแต่ละสถาบัน เครื่องมือที่รู้จักกันแพร่หลายที่ใช้ประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยในแนวนั้น ได้แก่ เทคนิคการประเมินสภาพแวดล้อม (The Environmental Assessment Technique - EAT) ซึ่งแอสตินและฮอลแลน (Astin and Hallen) เป็นผู้สร้าง EAT ขึ้นบนความเชื่อว่า คนเราเป็นผู้สังเกตสภาพแวดล้อม และสภาพแวดล้อมวิทยาลัยขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร ตลอดจนมวลสมาชิกอื่นของสถาบันนั้น

3. วิธีวัดสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัย โดยมุ่งวัดสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้า นั้น ซึ่งพัฒนาจากความเชื่อว่า อย่างน้อยที่สุดเราจะสามารถตีความหมายข้อมูลทั่วไปได้จากวิธีนี้ในเชิงเหตุผล ได้ดีกว่าข้อมูลหรือสภาพแวดล้อมที่เราวัดได้โดยอาศัยวิธีวัดสภาพจริงวิทยาลัย หรือวิธีวัดคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา ซึ่งแอสตินได้เสนอแนะใหม่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อมวิทยาลัย โดยให้คำนิยามว่า สภาพแวดล้อมเชิงสิ่งเร้า หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือคุณลักษณะใดๆ ของสถาบันที่สังเกตเห็นได้ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการรับรู้อาการประสาทสัมผัสของมวลสมาชิกในวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษา สภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถจะตรวจสอบได้โดยการสังเกตอิสระ ด้วยแนวคิดนี้เอง แอสตินจึงได้พัฒนาแบบสำรวจกิจกรรมมหาวิทยาลัย (The Inventory of Colleges Activities - ICA) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสอบถามนิสิตนักศึกษา เพื่อระบุหาสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมทั้งหลาย สภาพแวดล้อมวิทยาลัยในทัศนะนี้แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับเพื่อน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

นอกจากนั้น เฟลด์แมน (Feldman, 1972 : 143 - 148) ได้ประเมินสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแต่ละแห่ง เขาพบว่า สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยต่างๆ นั้น ไม่เหมือนกัน จะแตกต่างกันในด้านของวัฒนธรรม โครงสร้างของสังคม วัตถุประสงค์ของการจัดหน่วยงาน และคุณลักษณะของบุคลากรในวิทยาลัย นักวิจัยไม่สามารถบอกได้ว่า วิธีประเมินสภาพแวดล้อมวิธีใดจะดีที่สุด มีหลายวิธีที่แตกต่างกันตามเป้าหมายของการที่จะประเมินออกมา ซึ่งพอจะสรุปวิธีการต่างๆ ได้ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมในค่านิยมวิทยา ผลการวิเคราะห์จากการศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยสองสามแห่ง ปรากฏว่า วิธีการทางค่านิยมวิทยา สามารถนำมาเป็นพื้นฐานได้อย่างกว้างๆ พอที่จะทำให้เข้าใจวิธีการในศาสตร์แขนงอื่นๆ อีกหลายสาขา รวมทั้งประวัติศาสตร์ ปรัชญา การศึกษา สังคมศาสตร์ จิตวิทยา และรัฐศาสตร์

2. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยการแบ่งตามลักษณะต่างๆ ไป ถือว่าวิทยาลัยแตกต่างกันตามลักษณะต่างๆ คือ การจัดหลักสูตร (เช่น โรงเรียนเทคนิค วิทยาลัยครู ฯลฯ) การปกครอง (เช่น ของรัฐ ของเอกชน) เพศของนิสิตนักศึกษา สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และระดับการศึกษา (วิทยาลัย มหาวิทยาลัย) จากผลการศึกษาพบว่า ลักษณะต่างๆ ที่ทำให้การศึกษาระดับวิทยาลัยแตกต่างจากการศึกษาระดับโรงเรียนในค่านิยมของลักษณะนั้นๆ มากกว่าในค่านิยม และวิทยาลัยลักษณะเดียวกันก็อาจจะมีคุณภาพแตกต่างกันได้ เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

3. การประเมินสภาพแวดล้อมในค่านิยมประชากรศาสตร์ นิเวศน์วิทยา และลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา จากการศึกษาในค่านิยมพบว่า มีตัวแปรหลายตัวแปรที่ทำให้วิทยาลัยหลายแห่งแตกต่างกัน ตัวแปรเหล่านี้ ได้แก่ จำนวนนักศึกษา สภาพทางนิเวศน์วิทยาของสถานศึกษา ลักษณะทางกายภาพ และ ลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระดับสติปัญญาของนักศึกษา จำนวนคณะวิชาของสถานศึกษา สัดส่วนของนักศึกษาในแต่ละวิชาเอก และการจัดสรรงบประมาณของแต่ละคณะวิชา เป็นต้น

4. การประเมินสภาพแวดล้อมค่านิยมบรรยากาศของสถานศึกษา สถาบันที่เป็นของรัฐกับของเอกชน ต่างก็มีผลกระทบต่อนักศึกษาแตกต่างกัน แม้แต่สถาบันที่มีห้องสมุดใหญ่หรือเล็กก็เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ยังไม่สำคัญเท่ากับตัวนักศึกษาเอง ที่มีความต้องการหรือมีโอกาสในการศึกษาเพียงใด เฟลด์แมน กล่าวไว้ว่า ผู้ประเมินสภาพแวดล้อมโดยวิธีนี้ ได้แก่ เพส และสเติร์น ซึ่งได้สร้างเครื่องมือขึ้น เรียกว่า ค่านิยมวิทยาลัย (The College Characteristics Index = CCI) และมาตราสภาพแวดล้อมวิทยาลัย (The College and University

Environment Scales = CUES)

5. การประเมินโดยแนวสิ่งเร้าเชิงสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย การประเมินแนวนั้น เฟลด์แมน ไคอานอิง แอสกิน ซึ่งได้เสนอแนวคิดใหม่ โดยเชื่อว่าสภาพแวดล้อมเชิงสิ่งเร้า หมายถึง พฤติกรรม เหตุการณ์ หรือคุณลักษณะใดของสถาบันที่สังเกตเห็นได้ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกี่ยวกับการรับรู้ค่าประสาธสัมพันธ์ของมวลสมาชิกในวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษา สภาพที่เป็นอยู่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ สามารถจะตรวจสอบได้โดยการสังเกตอิสระ แอสกินได้สร้าง เครื่องมือ คือ แบบสำรวจกิจกรรมวิทยาลัย (The Inventory of College Activities = ICA)

6. การประเมินสภาพแวดล้อมโดยการแบ่งตามโครงสร้างทางสังคมและการจัดการทางสังคม ได้แก่ ธรรมชาติทางสังคม การบริหารและโครงสร้างทางอำนาจในวิทยาลัย จุดมุ่งหมายของสถาบัน การศึกษา ธรรมชาติและการจัดการทางสังคมภายในวิทยาลัย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับ ผู้ที่บังคับบัญชา(ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย) การลงโทษ การให้รางวัลแก่นักศึกษา ฯลฯ

การศึกษาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของประเทศไทยนั้น อรรถพร คุณพันธ์ ได้สร้างแบบสำรวจ จำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2521 แบบสำรวจของอรรถพร ได้พัฒนาจากแนวคิด ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น กล่าวคือ เขามีความเห็นว่า วิธีการประเมินสภาพแวดล้อมวิทยาลัยตามการ แบ่งของ วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์ และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ วิธีที่ 1 และวิธีที่ 3 ซึ่งก็คือ วิธีเดียวกัน กับวิธีที่ 4 และวิธีที่ 5 ตามการแบ่งของ เฟลด์แมนนั้น มีความเหมาะสมที่จะใช้ประเมินสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยในประเทศไทย ทั้งในคำนิยามและวิธีการประเมินจึงได้รวมคำนิยามเข้าด้วยกันแล้วทั้ง ทฤษฎีเฉพาะขึ้น 5 ทฤษฎี คือ

1. มหาวิทยาลัยจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีก็ต่อเมื่อนักศึกษาที่เป็นมวลสมาชิกในมหาวิทยาลัยนั้น มีความรู้สึกพึงพอใจในมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่ กล่าวคือ นักศึกษามีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยนั้น ซึ่งเป็นการมีศรัทธาหรือทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่

2. บรรยากาศในการเรียนการสอนก็เป็นส่วนหนึ่งในการเอื้ออำนวยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด ถ้าบรรยากาศในการเรียนการสอนดี มีประสิทธิภาพ ก็ย่อมทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ กล่าวคือ ถ้ามหาวิทยาลัยใดมีสภาพแวดล้อมดี ก็แสดงว่า มหาวิทยาลัยนั้นจะต้องมีบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีด้วย

3. สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่จะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในค่านิชาการ สันทนาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งกิจกรรมเสริมสร้างให้นักศึกษารูรวม กล่าวคือ ให้เป็นผู้มีความรู้และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในบทบาทผู้นำและผู้ตามที่ดี

4. สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่จะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารดี กล่าวคือ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเคารพกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย อีกทั้งผู้บริหารให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษา และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนในการบริหาร

5. อาคารสถานที่เป็นสิ่งสำคัญทางกายภาพที่จะช่วยผลักดันให้การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยสัมฤทธิ์ผล มหาวิทยาลัยจะมีสภาพแวดล้อมที่จะต้องมีอาคารสถานที่ ทั้งในค่านิชาการและคุณภาพ กล่าวคือ มีห้องเรียน ห้องอาหาร ที่นั่งพักผ่อนและอื่นๆเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา อีกทั้งตึกเรียน ห้องสมุด อยู่ไม่ไกลกันจนเกินไปนัก

จากแนวคิดที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การวัดและประเมินสภาพแวดล้อมจากความรู้สึกหรือทัศนะของนักศึกษา เป็นวิธีที่ใช้ได้วิธีหนึ่ง เพราะนักศึกษานั้นเป็นผู้ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยตรง จึงกล่าวถึงสภาพแวดล้อมนั้นได้ถูกต้องตามความเป็นจริง และนักศึกษส่วนใหญ่มักมีความต้องการที่จะกล่าวถึงสถาบันของตนในเรื่องต่างๆ อยู่แล้ว ดังที่ผลการวิจัยของศูนย์วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า นักศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีสติปัญญาดีนั้นจะชวนชวชาญหาประสบการณ์ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ และมักจะแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่อสถาบันเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นคนว่า เรื่องหลักสูตร บรรยากาศในการเรียน คุณภาพของผู้สอน วิธีสอนและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน รวมทั้งการบริหารงานของสถาบันในทางที่นักศึกษาเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะนักศึกษาปีสุดท้ายของสถาบันจะมีความคิดเป็นของตัวเอง ไม่คล้อยตามอาจารย์หรือเพื่อน (Heist. 1970 : 40) เช่นเดียวกับที่แซนฟอร์ด (Sanford. 1972 : 17 - 18) กล่าวว่า ถ้านักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อสถาบัน สิ่งที่นักศึกษาจะต้องกล่าวถึงคือ พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอน หลักสูตร กฎระเบียบ วินัยต่างๆ การบริหารทางวิชาการ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเหล่านี้ทำให้เห็นถึงการจัดการศึกษา และยังมีประโยชน์ต่อสถาบันที่จะปรับปรุงซ่อมปรองต่างๆ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ แฮร์ ไทท์ และแฮนเซน (Herr, Kight and Hansen. 1967 : 51) ยังพบว่าทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อม

ของสถาบันกับความต้องการของนักศึกษาต่อสถาบันนั้นจะสอดคล้องกัน และนักศึกษาเหล่านี้ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสถาบันก็ต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันของตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกวิธีศึกษาสภาพแวดล้อมจากความรู้สึกของนักศึกษาด้วยการศึกษาถึงความรู้สึกของนักศึกษามัธยมศึกษา (ปีที่ 3) ที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ของสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ และพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษา ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวนี้เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาย่อมประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ มากมายหลายประการ จึงได้มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเพื่อจำแนกองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

อรรถพร คุณพันธ์ (อรรถพร คุณพันธ์ 2521 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนั้น อรรถพรได้จำแนกองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยไว้ 5 ประการ คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความประทับใจ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศในการบริหาร สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

นัยนา อ่างสันติกุล (นัยนา อ่างสันติกุล 2522 : 71) ได้วิเคราะห์ถึงองค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย พบว่า องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษา มีดังนี้ บรรยากาศในการเรียน พฤติกรรมของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศการบริหารและวินัยนิสิตนักศึกษา กิจาและสันตนาการ บุคลิกภาพเพื่อนสนิท บริการทางวิชาการ

สุภาพร เลาสถิตย (สุภาพร เลาสถิตย 2526 : 30 - 31) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องโครงสร้างของทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ปรากฏผลว่า องค์ประกอบต่างๆ ต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบจริงของโรงเรียนคือ ครู การเรียนการสอน การปกครอง กิจกรรม เพื่อน การบริการ อาคารสถานที่

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของโรงเรียนและองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกันมากนัก จึงอาจกล่าวได้ว่า สถานศึกษาในสังกัด

กรมอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาค้นคว้าระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับระดับอุดมศึกษาตอนต้นนั้น มีองค์ประกอบที่ไม่แตกต่างไปจากงานวิจัยที่ได้กล่าวไปข้างต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาไว้ 7 ประการ คือ อาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนันทนาการ บริการนันทนาการ การปกครอง และอาคารสถานที่

แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาทั้ง 7 ประการ และได้เสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน

ครูนั้นว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพราะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อภาวะการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นอันมาก โรงเรียนจะประสบผลสำเร็จต่อการใ้การเรียนรู้เพียงไรขึ้นอยู่กับสิ่งทีครูได้กระทำต่อนักเรียนในแต่ละวัน อันเป็นวิถีชีวิตภายในโรงเรียน ครูมีบทบาทต่อชีวิตนักเรียนในสองลักษณะคือ บทบาทในฐานะวิชาชีพ และบทบาทส่วนตัว บทบาทประการแรกเกี่ยวข้องกับภารกิจที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็ก มีทักษะที่ตีในการสอน และมีความสามารถทางด้านเทคนิคของกระบวนการศึกษาเป็นแหล่งความรู้แก่เด็ก เป็นผู้นำของกลุ่ม และเป็นตัวแทนของสังคมได้ ในด้านบทบาทส่วนตัวของครูก็มีความสำคัญเท่าเทียมกัน เพราะโดยธรรมชาติของตำแหน่งแล้ว ครูเป็นภาพแทนตัวพ่อแม่เด็ก เป็นเป้าหมายที่เด็กจะยึดเป็นตัวแทนแสดงความมั่นใจ ความก้าวร้าว และความมั่นคงทางอารมณ์ อาชีพครูเป็นหนึ่งในอาชีพพิเศษเพียง 2 - 3 ประเภท ที่ความสำเร็จในอาชีพมีความเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ประกอบอาชีพนั้น ครูจะพบความสำเร็จได้นานเท่าที่ยังสามารถให้ความอบอุ่นและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและมีความรู้ลึกซึ้งไวต่อความต้องการของเด็ก (จิรวัดน์ นิจเนตร 2526 : 78)

กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์ (กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์ 2527 : 72 - 73) กล่าวว่าว่าลักษณะบุคลิกภาพของครูควรมี 6 ประการ ดังนี้

1. การแต่งกาย ครูควรแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่น่าสมียจนเกินไป

2. อธิบายทฤษฎีการฝึกทำทาง การขึ้น เคน นิ่ง ให้มีความสง่างาม สงบเสงี่ยม
เรียบร้อย

3. การไขว่คว้าและเสียดสีทฤษฎีการฝึกทำทาง ที่สุภาพ นุ่มนวล มีการพูดที่ชัดเจน
แจ่มใส ชัดถ้อยชัดคำ

4. ลักษณะทางอารมณ์ ครูควรฝึกให้อารมณ์อันอยู่เสมอ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกกล้า
ที่จะเข้าไปพบ พูดคุย หรือซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ ครูไม่ควรแสดงอารมณ์โกรธออกมาอย่างง่าย หรือ
เปิดเผย ควรฝึกให้อารมณ์มั่นคง ไม่หว่านขว้าง อ่อนไหว หรือตื่นเต้นมากเกินไป

5. สุขภาพ ครูจะต้องบำรุงรักษาสุขภาพให้ที่อยู่เสมอ ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพทางจิต

6. ความเป็นผู้นำ ครูควรมีลักษณะเป็นผู้นำได้ มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ นำเอา
วิทยาการใหม่ๆ มาใช้ให้เหมาะสมในการอบรมสั่งสอนและในสังคมได้

ขุณฺ แสวงศักดิ์ (ขุณฺ แสวงศักดิ์ 2505 : 85 - 87) มีความเห็นว่า ลักษณะของครูที่ดี
นั้นมี 5 ประการ คือ

1. มีความสัมพันธ์กับนักเรียนดี ครูจะต้องสนใจเอาใจใส่ปัญหาของนักเรียน คอยคอยปัญหา
ให้กระจ่าง ไม่แสดงอารมณ์รุนแรง ไม่เยาะเย้ย รู้จักระงับอารมณ์ มีน้ำใจนักกีฬา อ่อนน้อม
เหมาะสมกับเด็ก ไม่สนิทสนมจนเกินไป ไม่ทำให้ชายหน้า รู้จักชมเชย เปิดโอกาสให้นักเรียน
ประเมินการสอนและตัดสินความดีงามของนักเรียนด้วยเหตุผล

2. มีความรักในอาชีพครู มีส่วนช่วยแนะนำเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเสมอ รับฟัง
คำแนะนำปรับปรุงตนเองเสมอ ทันสมัยต่อความรู้และกิจกรรมของครู เห็นว่าอาชีพครูดี

3. มีจรรยาครู ไม่แพร่ข่าวลือ ชื่อสัตย์ต่ออาชีพ ไม่ขโมยผลงานของคนอื่น มีมารยาท
ในการติดต่อราชการตามลำดับสายงาน ปรับปรุงตัวเองเสมอ รักษาความลับของนักเรียน ไม่โฆษณา
ชวนเชื่อ ไม่นำผู้อื่นมาินทาให้นักเรียนฟัง

4. มีคุณสมบัติส่วนตัวดี มีความซื่อตรง มีสติปัญญา เชื่อมั่นในตัวเอง มีความคิดริเริ่ม
กระตือรือร้น คิดปรับปรุงโรงเรียน เป็นกันเองกับนักเรียน รู้จักตนเองหนักเป็นเบา มีน้ำใสใจจริง
สุภาพอ่อนโยน สุขภาพดี รู้จักร่วมมือ ไม่ทำกิริยาอันน่ารำคาญ พูดชัดแต่ไม่ตะโกน ตรงต่อเวลา
ไหวะแนนเที่ยงตรง เข้าใจกฎระเบียบ และปฏิบัติโดยเคร่งครัด

5. มีรูปร่างท่าทางที่ดี มีใบหน้าสะอาด ตัดผมเรียบร้อยสุขภาพ โทนหนวดเคราเรียบร้อย
เสื้อผ้าสะอาดเรียบร้อย รองเท้าขัดมันสะอาด สวมเสื้อผ้าเหมาะสมกับกาลเทศะ รักษาท่าทาง
ให้สง่างาม ไม่สูบบุหรี่หรือเคี้ยวหมากฝรั่งหรืออาหารระหว่างสอน รักษาน้ำมือให้สะอาดอยู่เสมอ
รักษาฟันช่องฟันในสะอาดเรียบร้อย รู้จักรักษากลิ่นปากกลิ่นตัว แต่งกายสุภาพ ภูมิตรงสีสรรเหมาะสม
กับการเป็นครู

เฉลียว บุรีภักดิ์ และคนอื่นๆ (เฉลียว บุรีภักดิ์ และคนอื่นๆ 2520 : 24 - 27 และ
363 - 368) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี โดยการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งประกอบด้วยนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา พระ และผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่กระจายกันอยู่ในเขตของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ สรุปผลได้ว่า

1. ความสำคัญของครูอยู่ที่บทบาทการสอนและการประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี
 2. ครูที่มีคนไม่ชอบมากที่สุด คือ ครูที่ขาดความรับผิดชอบ เจ้าอารมณ์ ขาดความยุติธรรม
เห็นแก่ตัว และประจบสอพลอ
 3. ครูที่มีคนชอบมากที่สุด คือ ครูที่ตั้งใจสอน เข้าใจและเป็นกันเอง ยุติธรรม ตรงเวลา
เสียสละ และมีเมตตาธรรม
 4. ความบกพร่องของครู ครูชายบกพร่องด้านความประพฤติ ครูหญิงมักบกพร่องด้าน
การแต่งกาย และอารมณ์ฉุนเฉียว
 5. หน้าที่ของครูที่สำคัญ คือ การสอน อบรมสวดสองความประพฤติของเด็ก การแนะแนว
การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และช่วยดูแลอาคารสถานที่
 6. ลักษณะของครูที่ดี มีลักษณะที่จำเป็นและสำคัญ คือมีความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต
การตรงต่อเวลา และรับผิดชอบงาน ความประพฤติดี การยึดมั่นในสถาบันหลักทั้งสามของประเทศ
การค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความเข้าใจและอื่นๆ
- ถ้านำลักษณะครูที่มาจากเขากลุ่มจะได้ 5 กลุ่มใหญ่ๆ คือ
1. มีความรู้ดี
 2. สอนดี
 3. สุขภาพดี
 4. ประพฤติดี

5. มีน้ำใจประชาธิปไตย

ครูที่รักในทัศนะของนักเรียนนั้น พันัส หันนาคินทร์ (พันัส หันนาคินทร์ 2524 : 159 - 160) กล่าวไว้ดังนี้

1. รู้จักให้ความร่วมมือกับนักเรียน อธิสเวลาให้แก่นักเรียน ไม่ทำตัวเป็นนาย ไม่เป็นคณาจารย์ รู้จักยอมรับผิดไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่สอนหรือการกระทำ
2. มีความเมตตาปราณี รู้จักเกรงใจนักเรียน ให้ความเป็นกันเองในขอบเขตที่พอเหมาะพอควร มีความเป็นมิตร และมีความจริงใจต่อนักเรียน
3. อ่อนต่อความรบกวน ไม่ย่อท้อต่อการอบรมสั่งสอนศิษย์ ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความคิดเป็นของตนเอง มองโลกในแง่ดี
4. มีความสนใจในวงกว้าง รอบรู้ ศึกษาหาความรู้จากต่าง ๆ อยู่เสมอ รู้จักพลิกแพลงคัดแปลงการสอนให้เหมาะแก่เวลาและบทเรียน
5. มีรูปร่างหน้าตาดี มีจรรยาบรรณที่ดี มีระเบียบวินัย เว้นจากอบายมุขต่างๆ แต่งกายเรียบร้อย มีสุขภาพดีทั้งทางกายทางจิต
6. มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ ไม่คุ้มค่านหรืออาฆาตนักเรียน ไม่นำเรื่องส่วนตัวเข้ามาปะปนกับการพิจารณาในเรื่องการให้คะแนนสอบ มีจิตใจสูง
7. มีอารมณ์ขัน ราวเรียงแจ่มใส มีน้ำใจนักกีฬา มีธรรมประจำใจ
8. มีความคงเส้นคงวาในการประพฤติปฏิบัติต่อนักเรียน ไม่ยอมให้อิทธิพลอื่นๆ มาทำลายหรือก่อให้เกิดความลำเอียง รู้จักรับผิดชอบ
9. สนใจและเข้าใจในปัญหาของนักเรียนเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของนักเรียน
10. รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว ไม่เกรงตรงจนเกินไป
11. มีความสามารถในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียน รู้จักการพูดให้กำลังใจและส่งเสริมความก้าวหน้าของนักเรียน ไม่ซ้ำเติมเมื่อนักเรียนผิดพลาด รู้จักส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้สติปัญญา
12. มีศรัทธาต่องานที่ทำ ไม่แสดงความท้อถอยต่ออาชีพของตนเอง รักสถาบันที่ตัวเองปฏิบัติงานอย่างรอบคอบและมีแผน ไม่สุกเอาเผากิน
13. สามารถปฏิบัติตนตามที่สอนได้ ไม่ยกข้ออ้างต่างๆ เพื่อเอาเปรียบนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงทัศนะของนักเรียนที่มีต่อบุคลิกลักษณะของครูและความสัมพันธ์กับครูมีดังนี้

สีลม ไชยสร (สีลม ไชยสร 2511 : 57 - 59) ได้ศึกษาลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ปีการศึกษา 2510 พบว่า ร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมด ชอบครูที่พูดสุภาพและเห็นว่า ครูควรกระทำตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนทุกๆ กรณี เช่น เรื่องความสะอาดเรียบร้อย ความประพฤติ ความมีระเบียบวินัยและพบว่าลักษณะของครูที่นักเรียนชอบน้อยที่สุดประการหนึ่งก็คือ กิริยาวาจาไม่สุภาพ ชอบข่มขู่บังคับ

นลินี วันชัย (นลินี วันชัย 2509 : 86) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในอุคมศึระหว่างครูและนักเรียน พบว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อครูมีการติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียน และต้องคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ดีกับเพื่อนกับนักเรียน นอกจากนั้นครูจะต้องไม่มีความรู้สึกว่าคุณอยู่เหนือนักเรียน ต้องไม่ดุด่าและไม่มีการทำขานกับนักเรียน เมื่อครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูก็สามารถปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับนักเรียนได้

2. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

เนื่องจากสถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ให้กับนักศึกษา ดังนั้นการจัดหรือดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน จึงเป็นกิจกรรมหลักในการทำหน้าที่ของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อการพัฒนาทางสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของนักศึกษาด้วย ได้มีผู้กล่าวถึงการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 588) ได้ให้ความหมายของคำว่า "การสอน" ไว้ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนของครู ซึ่งรวมทั้งแต่การวางแผนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ การควบคุมปฏิบัติการต่างๆ ของครูและนักเรียน การตัดสินใจ การวัดผล และการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นกว่าเดิม

สุมิตร คุณานุสร (สุมิตร คุณานุสร 2523 : 137) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาก้าวไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรของการ แนวทางการจัดกิจกรรมหรือการสอนนี้ ย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพและลักษณะธรรมชาติของเนื้อหาวิชา กล่าวคือ ไม่มีวิธีการสอนใดที่ดีที่สุด

และเหมาะสมที่สุดสำหรับทุกวิชา การสอนแต่ละวิชานั้นย่อมมีทั้งลักษณะเด่น และลักษณะจำกั้อยู่ในตัวด้วยกันทั้งสิ้น ฉะนั้น ผู้สอนจะต้องรู้จักนำวิธีการสอนแต่ละวิชาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมแก่บทเรียน

เกลเซอร์ (ประสาร มาลากุล 2519 : 29 อ้างอิงมาจาก Glaser. n.d.)

กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนเป็นความสำคัญของส่วนประกอบพื้นฐาน 4 ส่วน คือ

1. การวางวัตถุประสงค์ของการสอนให้ชัดเจนและสอดคล้องส่งเสริมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของสถาบัน
 2. สำนวสภาพของผู้เรียนก่อนสอนว่า จะเหมาะสมสอดคล้องและปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่เพียงใด โดยพิจารณาจากสภาพความพร้อม ระดับความสามารถ แรงจูงใจ ทักษะ และความสามารถแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
 3. ดำเนินการสอน โดยมีการกำหนดขอบข่ายเนื้อหาสาระของวิชา บทเรียน กิจกรรม และเลือกใช้วิธีการดำเนินการสอนที่เหมาะสมที่สุดกับสภาพของผู้เรียน และวัตถุประสงค์ที่พึงไว้ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การให้งาน รวมถึงการใช้อุปกรณ์ สื่อการสอน และเทคโนโลยีต่างๆ ประกอบ
 4. การวัดผลและประเมินผล ด้วยวิธีการเที่ยงตรงและเหมาะสม เพื่อตรวจสอบว่าได้มีการเรียนรู้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่ในปริมาณและคุณภาพเพียงใด
- พัตน์ น้อยแสงศรี (พัตน์ น้อยแสงศรี 2518 : 26 - 28) กล่าวว่า เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลมากที่สุด ครูควรมีปฏิบัติดังนี้
1. วางจุดมุ่งหมายในการสอนไว้ว่า เมื่อสอนวิชานั้นไปแล้วต้องการให้เกิดอะไรหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปอย่างไรบ้าง
 2. สำนวตรวจสอบก่อนสอน เพื่อให้ทราบพื้นฐานอันเป็นสิ่งจำเป็น เช่น ทักษะ ความรู้ ในเนื้อหาวิชา ทักษะในวิชานั้น ๆ มากน้อยเพียงไร และความมุ่งหมายที่เป็นพฤติกรรมที่พึงไว้ นั้น นักเรียนใคร่รู้มากน้อยเพียงไร
 3. ทำการสอนโดยใช้วิธีสอน อุปกรณ์การสอน และประสบการณ์ที่ครูคาดว่าจะก่อให้เกิดผลสำเร็จ คือ เกิดพฤติกรรมต่างๆ ตามที่พึงใจไว้ในจุดมุ่งหมายทุกประการ
 4. ประเมินผล เพื่อประเมินว่าเด็กแต่ละคนได้รับสิ่งต่างๆ ตามที่ครูได้กำหนดไว้หรือไม่
- จันทร์ ชุ่มเมืองปัก (จันทร์ ชุ่มเมืองปัก 2508 : 29) สรุปไว้ว่า ตัวประกอบที่มีผลทำให้การสอนเกิดประสิทธิผลสมความมุ่งหมายในการสอนเมื่ออยู่ 7 ประการ คือ

1. การเตรียมและบันทึกการสอน
2. วิธีสอน
3. การทำและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน
4. อานหนังสือประกอบสำหรับผู้สอน
5. การวัดผล
6. น้ำใจและทัศนคติของผู้สอน
7. น้ำใจและทัศนคติของผู้เรียน

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนและเป็นส่วนสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่ทำให้การสอนเกิดประสิทธิผลตามความตั้งใจก็คือ อุปกรณ์การสอน การจัดการเรียนการสอนจะประสบผลสัมฤทธิ์สูงสุด ถ้าผู้สอนรู้จักนำอุปกรณ์เข้ามาช่วยในการสอน การใช้อุปกรณ์การสอนจะช่วยในการเรียนการสอนได้ เพราะเป็นเครื่องมือในการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองขึ้นเท่าๆ กับที่จะมาช่วยให้นักเรียนสนใจ เข้าใจ และจำบทเรียนได้ดี การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์นี้ กรมอาชีวศึกษาให้ความสำคัญมาก เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษามุ่งเน้นการสอนวิชาชีพ ดังนั้นวิทยาลัยอาชีวศึกษาจึงต้องมีเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เป็นพิเศษสำหรับสอนวิชาภาคปฏิบัติ ซึ่ง พงษ์ศักดิ์ วรสุนทรโรสด (พงษ์ศักดิ์ วรสุนทรโรสด 2517 : 90 - 91) โทกล่าว่า ในการจัดอาชีวศึกษานั้น องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร คือ เครื่องมือ เครื่องจักร ต้องจัดให้มีถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักสูตร เพราะมีความสำคัญต่อการรักษาคุณภาพของการอาชีวศึกษา อาชีพทุกอาชีพต้องใช้เครื่องมือในการประกอบอาชีพ เครื่องมือเป็นอุปกรณ์สำคัญในการให้ความรู้ทางวิชาชีพ ถ้าหากจำนวนเครื่องมือมีจำกัด นักเรียนจะมีโอกาสใช้เครื่องมือได้น้อยลง ดังนั้นเครื่องมือจะต้องมีเพียงพอสำหรับการฝึกหัด เพื่อนักเรียนจะได้ไม่ว่างในชั่วโมงฝึกงาน

สิ่งสำคัญประการสุดท้ายของกระบวนการจัดการเรียนการสอนคือ การวัดและประเมินผล การศึกษา เพราะเป็นการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ทัศนคติ ตลอดจนทักษะของนักศึกษา อันจะนำไปปรับปรุงวิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การแนะแนวและการประเมินได้ ดังที่ ฮิลการ์ด และสเปลดิง (Hilgard and Spalding. 1963 : 539) โทกล่าว่าถึงหน้าที่การประเมินผลการศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่า ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาในพฤติกรรมอย่างไร

2. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจเมื่อเขาทำในสิ่งที่ควรกระทำ
3. เป็นพื้นฐานของการทัศนใจของผู้เรียนว่า เขามีความพร้อมหรือต้องการความช่วยเหลือแก้ไขในวิชาใด

4. ช่วยให้ผู้ทัศนใจว่า การสอนของครูเหมาะสมหรือไม่
5. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารใช้ในการทัศนใจต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงทัศนะของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนมีดังนี้

ปฐม ทศพล (ปฐม ทศพล 2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานคณาวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคภาคเหนือพบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ มีปัญหาการเรียนการสอนและการประเมินผลมากกว่าด้านอื่นๆ และมีความต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนมากที่สุด

3. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

ภายในสถานศึกษานั้น นักศึกษาต้องติดต่อกับสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน ความคิดและทัศนคติต่างๆ ย่อมได้รับอิทธิพลจากบุคคลเหล่านี้ แต่เนื่องจากกลุ่มเพื่อนมีจำนวนมากกว่าอาจารย์ และโอกาสในการติดต่อกับสัมพันธ์ใหม่เพื่อนก็มีมากกว่าด้วย ดังนั้นความสัมพันธ์ใหม่นักศึกษาจึงเป็นสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีความเจริญงอกงามลักษณะความสัมพันธ์ของนักศึกษานั้น ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ 2514 : 47 - 55) จำแนกไว้ 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ทางปัญญา

ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งบนรากฐานของความรู้สึกและความผูกพันต่อกัน เช่น ความรู้สึกระหว่างครอบครัว ความรู้สึกผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน การทัศนใจอาศัยความรู้สึก อารมณ์ และอาวุโสเป็นหลัก กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบนี้ได้แก่กิจกรรมบันเทิง การเชียร์ กีฬา ความสัมพันธ์แบบนี้จะสูญหายและถูกทำลายไ้โดยง่าย เพราะไม่ได้เกิดขึ้นด้วยเหตุผลและหลักการ

ความสัมพันธ์ทางปัญญา ตั้งอยู่บนรากฐานของเหตุผลและหลักการ อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผล และสติปัญญาเป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึกระหว่างเพื่อนร่วมงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบนี้ได้แก่ การอภิปรายหรือสัมมนาทางวิชาการ เพื่อแก้ไขปัญหาค่างๆ ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้จะยั่งยืนและมั่นคง เพราะเป็นความสัมพันธ์ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเพื่อน

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากการที่นักศึกษาได้รับอิทธิพลทางความคิด

และการประพจน์ปฏิบัติตนตามเพื่อนนั้น หากได้รับคำนิยมที่ถูกต้องก็จะก่อให้เกิดสติปัญญาและถ้าได้รับคำนิยมที่ผิดก็ก่อให้เกิดอันตรายทั้งแก่ตนเองและแก่ส่วนรวมได้

นักศึกษาอาชีวศึกษาจะมีวัยระหว่าง 15 - 25 ปี ซึ่งรัฐได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเยาวชนระยะยาวว่าเป็นวัยรุ่น ชีวิตในช่วงวัยรุ่นนี้ กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดเห็น และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของวัยรุ่นไทย ได้ยืนยันถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน โดยเฉพาะการยอมรับความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน จากการสำรวจพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 85 จะมีความเห็นยอมรับคล้อยตามกลุ่มเพื่อน แม้ว่าในจำนวนนี้ร้อยละ 75 ทอบว่า จะรับความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนโดยพิจารณาตามเหตุผล แต่ก็มีถึงร้อยละ 10 ที่ต้องตามกลุ่มเพื่อนเพราะความเป็นเพื่อนโดยมิได้คำนึงถึงข้อแม้ใดๆ เลย มีเยาวชนเพียงจำนวนน้อยที่มีความเห็นเป็นของตัวเอง หรือเป็นผู้นำของกลุ่มเพื่อนนั้นนอกจากจะให้ความมั่นคง ความอบอุ่นความจิตใจและความรู้สึกที่มีตัวตนแล้ว เยาวชนยังยึดเอากลุ่มเพื่อนเป็นที่ปรึกษาพูดคุยถึงปัญหาต่างๆ เป็นอันดับแรก เมื่อเกิดมีปัญหาหรือเกิดความไม่สบายใจ การปรึกษาบิดามารดา หรือพี่น้อง ญาติผู้ใหญ่ หรือครูอาจารย์ เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 63)

นิวคอมบ์ (บุบคา การ์เวท 2527 : 15 อ้างอิงมาจาก Newcomb, n.d.)

ได้กล่าวถึงสาเหตุที่กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่มไว้ 4 ประการคือ

1. จำนวนสมาชิกที่อยู่ในกลุ่ม สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มขนาดเล็กมีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่มากกว่าสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มขนาดใหญ่
2. ลักษณะที่คล้ายคลึงกันทางเพศ อายุ ระดับชั้นในสังคม และการนับถือศาสนา สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลตั้งแต่เริ่มแรกที่จะทำให้เห็นความแตกต่างหรือการเข้ากันได้ของสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดอิทธิพลด้านการตัดสินใจโดยยึดมติของกลุ่มเป็นหลัก
3. การอยู่อย่างโดดเดี่ยวปราศจากเพื่อนเนื่องจากลักษณะของเพศ อายุ นิว หรือ ศาสนา แยกต่างไปจากผู้อื่น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการอยู่อย่างโดดเดี่ยวของนักศึกษา
4. กลุ่มมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคล สมาชิกของกลุ่มจะมีความรู้สึกว่า กลุ่มนี้มีความสำคัญมากที่จะเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลให้เป็นไปตามสมาชิกส่วนใหญ่ภายในกลุ่มได้

งานวิจัยที่ศึกษาถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและทัศนคติของนักศึกษา ได้แก่ งานวิจัยของ บุญเลิศ กลางใจ (บุญเลิศ กลางใจ 2523 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูภาคเหนือแล้วพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกวิชาเรียนตามเพื่อน นักศึกษามีปัญหาในการวางตัวในกลุ่มเพื่อนและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นอกจากกลุ่มเพื่อนจะมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจและทัศนคติของนักศึกษาแล้ว ยังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ทั้งนี้ เดอคอสเตอร์ (DeCoster. 1971 : 5789 - A) ศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนสูง มีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ ส่วน บุญนาค คุ่มภัย (บุญนาค คุ่มภัย 2522 : 44 - 45) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางสังคมของวัยรุ่นในวิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักศึกษาต้องการมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาทุกสิ่งทุกอย่างได้ ต้องการเป็นที่ชอบพอของเพื่อนทุกคน และต้องการเป็นคนที่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี เพราะจะทำให้เข้ากับเพื่อนได้

4. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ใ้ระบุว่า "รัฐพึงสนับสนุนกิจกรรมเยาวชนและจัดการศึกษาเพื่อเสริมให้เยาวชนมีบุคลิกภาพที่ดี มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นร่วมมือกันธำรงรักษาและปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์"

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงได้มีการสนับสนุนให้เยาวชนในสถานศึกษาได้สัมผัสกับกิจกรรมในค่านต่างๆ ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ซึ่งจะเป็นวิธีการหนึ่งในการแก้ปัญหายาวชน เพิ่มคุณภาพประชากร และเป็นการนำพลังความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเยาวชนด้วย

ความหมายของกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

กิจกรรมนักเรียนนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นโดยนักเรียนและนักศึกษาสมัครใจที่จะเข้าร่วมและดำเนินการโดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์ และไม่มีกาให้หน่วยกิตหรือคะแนนใดๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา

ประเภทกิจกรรม

การแบ่งประเภทของกิจกรรมในที่นี้ เป็นการแบ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม และเป็นกิจกรรมที่กำหนดให้จัดขึ้นในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กิจกรรมต่างๆ มีดังนี้

1. กิจกรรมลูกเสือ หรืออนุภาชาต หรือเนตรนารี หรือกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์
2. กิจกรรมศาสนา
3. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
4. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
5. กิจกรรมการไร้ทองสมค
6. กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย
7. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
8. กิจกรรมทัศนศึกษา
9. กิจกรรมนันทนาการ
10. กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่างๆ ในหลักสูตร

กิจกรรมทั้ง 10 ประเภทนี้ โรงเรียนอาจแยกเป็นกิจกรรมย่อยๆ ได้อีกหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ อาจแยกเป็นชุมนุมยุวกสิกรในระดับประถมศึกษา หรือชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในระดับอาชีวศึกษาหรือชุมนุมสหกรณ์ก็ได้

หลักเกณฑ์การจัดกิจกรรม

หลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมที่ระบุไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาพุทธศักราช 2520 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พุทธศักราช 2521 และแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 พุทธศักราช 2524 มีดังนี้

1. การจัดกิจกรรมต้องเป็นไปตามนโยบายหลักของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา เพื่อส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ
2. จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง
4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู

5. การจัดกิจกรรมจะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. การจัดกิจกรรมใดๆ จะต้องมีโครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรม โครงการและระเบียบข้อบังคับนั้นจะต้องเป็นของโรงเรียน
7. นักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างหนึ่งตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ไม่น้อยกว่าหนึ่งอย่าง การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละภาคเรียนจะเป็นกิจกรรมอย่างเดียวกันหรือไม่ก็ได้
8. ทุกกิจกรรมจะต้องมีครู อาจารย์ในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการ
9. การจัดให้มีกิจกรรมเลือกใดๆ หรือไม่ ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้นๆ
10. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมจะต้องเป็นบุคคลที่อยู่ปัจจุบันในสถานศึกษานั้นๆ เว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา
11. การจัดกิจกรรมใดๆ ให้โรงเรียนควบคุมเรื่องการรับ - จ่ายเงิน หรือพัสดุสิ่งของอื่นๆ ให้เป็นไปตามระเบียบและประหยัด เพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ
12. ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่า กิจกรรมใดๆ ไม่เหมาะสม มีการกระทำหรืออาจนำมาซึ่งอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรมนั้นๆ เสียให้กรมเข้าสังกัดควบคุมให้เป็นไปตามระเบียบนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : ไม่มีเลขหน้า)

ความสำคัญของกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

เนื่องจากเยาวชนวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบการรวมกลุ่ม หรือทั้งกลุ่มขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายต่างๆ กัน ซึ่งอาจจะดีหรือไม่ดีก็ได้ ฉะนั้น การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเดียวไม่พอ แต่ควรวางวิธีการที่จะสอนให้วัยรุ่นรู้จักการอยู่ร่วมกัน ทำงานด้วยกัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ความต้องการทางด้านจิตวิทยา มุ่งผลต่อความต้องการปลดปล่อยความเหงาและเครียด การต้องการความรัก ต้องการฝึกฝนทักษะ ฯลฯ
2. ถึงเอาความสนใจ ความกระตือรือร้นของเยาวชนให้ปรากฏออกมา โดยสามารถที่จะทำให้เยาวชนเห็นเป้าหมายของตนที่จะบรรลุผลได้

3. ใช้เวลาว่างให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ จำแนกเป็น
 - 3.1 ไม่ตั้งตนเป็นผู้ท้อท้านสังคม หรือประพฤติผิดทางสังคม
 - 3.2 ใฝ่พบกับบุคคลซึ่งมีความสนใจเหมือนๆ กัน
 - 3.3 กิจกรรมบางประเภททำให้เยาวชนได้พบสิ่งมีค่าต่อชีวิตในอนาคต
4. สร้างมิตรภาพระหว่างเยาวชนด้วยกัน และระหว่างเยาวชนกับครูให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
5. เพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำ โดยการพัฒนาตนเองต่อบุคลิกภาพและค่านิยม ซึ่งมักมีอารมณ์อ่อนไหว พัฒนาตนเอง กลุ่ม และสังคมไปพร้อมในเวลาเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ม.ป.ป. : 9 - 4)

ประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา

- การจัดกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา มีคุณค่าและประโยชน์ทางการศึกษาหลายประการดังต่อไปนี้
1. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษามีโอกาสใฝ่ค้นหาและส่งเสริมบุคลิกลักษณะและสมรรถภาพของตนเองเกี่ยวกับความรับผิดชอบและการปรับตัวให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
 2. ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของนักเรียนทำให้นักเรียนรู้วิธีที่จะติดต่อคบหาสมาคมกับเพื่อนและบุคคลทั่วไป โดยไม่เคอะเขินกระตาคออาย และอาจแสดงตนในที่ประชุมได้โดยปกติและแนบเนียน
 3. ส่งเสริมความสนใจของเอกัตภาพบุคคล และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน
 4. ส่งเสริมการดำเนินวิถีชีวิตร่วมกันอย่างประชาธิปไตย และควรใช้กิจกรรมนักเรียนเป็นตัวทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนความเป็นผู้นำและเป็นผู้ตามที่ดีในสังคม
 5. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน
 6. เพิ่มเติมกิจกรรมในหลักสูตรให้สมบูรณ์
 7. กิจกรรมนักเรียนช่วยส่งเสริมความมุ่งหมายของการศึกษาแผนใหม่ให้บรรลุผลคือ
 - 7.1 ฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักการนำตนเอง
 - 7.2 ส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน
 - 7.3 ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในตนเอง
 - 7.4 ทำให้นักเรียนมีความผูกพันกับโรงเรียน ครู และเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

8. เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนที่มีต่อโรงเรียนและสังคม

ขอควรระวังในการจัดกิจกรรมนักเรียน ถ้าจัดมากเกินไป

1. ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนบางคนตกลง

2. ทำให้งานของครูเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะครูที่ปรึกษากิจกรรม

3. กิจกรรมบางอย่างที่จัดขึ้นโดยขาดความรู้ในการจัด หรือไม่รู้เท่าทัน จะไม่ได้ผลคุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป บางทีอาจก่อให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างนักเรียนกับบุคคลภายนอกขึ้นได้ 4

งานวิจัยที่ค้นคว้าถึงการจัดกิจกรรมในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีดังนี้

ศิริ รอดบุญธรรม (ศิริ รอดบุญธรรม 2518 : 89) ได้ศึกษาถึงการบริหารกิจกรรม นักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมของนักศึกษายังได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาค้นคว้าของ ชัยนาภรณ์ เสนาลักษณ์ (ชัยนาภรณ์ เสนาลักษณ์ 2518 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมไ้มาจากผู้เรียนมากที่สุด และวิทยาลัยทุกแห่งให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ในเรื่องการเงิน สถานที่ กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนการจัดหาบุคลากรพิเศษของวิทยาลัย เพื่อช่วยการจัดกิจกรรม รวมทั้งผู้เรียนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมในวิทยาลัยส่วนมากมีสัมฤทธิ์ผลดี 5

5. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษา

การบริการ คือ การช่วยเหลือนักศึกษาให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเต็มที่ การบริการต่างๆ ที่สถานศึกษาควรจะจัดให้มีขึ้น มีดังนี้ 6

5.1 บริการห้องสมุด

ห้องสมุดเป็นศูนย์รวมแห่งวิชาการ ที่อาจารย์และนักศึกษาจะสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้ ห้องสมุดที่ดีควรมีหนังสือมากชนิด เหมาะกับวัยและความสนใจของนักศึกษา สภาพห้องควรสะอาด ปลอดภัย สะดวกสบายที่จะเข้ามาศึกษาค้นคว้าหรือนั่งทำงาน ห้องสมุดควรเปิดบริการทุกวัน (ยกเว้นวันหยุดราชการ) และควรเปิดก่อนและหลังเวลาเรียนสัก 2-3 ชั่วโมง

ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรพยายามจัดและส่งเสริมการใช้ห้องสมุดให้มาก โดยใช้วิธีการต่อไปนี้

1. จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ในการใช้ห้องสมุดให้เพียงพอ
2. จัดหาหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในห้องสมุด ตลอดจนเงินงบประมาณมาสนับสนุนการจัดห้องสมุดให้เต็มที่
3. เปิดแผนกเรียนให้รู้จักการใช้บริการห้องสมุด
4. สนับสนุนให้อาจารย์ใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ
5. ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้ามาศึกษาและค้นคว้าในห้องสมุด
6. ปรับปรุงองค์ประกอบของห้องสมุดให้ดี และพยายามจัดบริการอย่างเต็มที่ให้แก่อาจารย์และนักศึกษา

7. ทหาทางให้อาจารย์และนักศึกษาเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดและการบริการห้องสมุด เพื่อทุกคนจะได้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ จะโคช่วยกันดำเนินงานให้ดีขึ้น (วิจิตร วรุตมางกูร 2523 : 41 - 42)

5.2 บริการแนะแนว

เป้าหมายที่สำคัญของการแนะแนวก็คือ มุ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุขในสังคม โดยการเสริมสร้างหรือพัฒนาให้นักศึกษามีคุณลักษณะประจำตัว 3 ประการคือ (1) ความเข้าใจตนเองอย่างถูกต้องซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาสามารถแสดงพฤติกรรมต่างๆได้อย่างเหมาะสม (2) ความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษามีความเป็นอิสระและสามารถพึ่งตนเองได้ และ (3) ความสามารถในการปรับตัว ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และสภาวะความทุกข์ ความคับข้องใจทั้งหมดได้

เป้าหมายที่สำคัญอีกแง่หนึ่งของการแนะแนวมีอยู่ 3 ประการคือ (1) เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษา (2) เพื่อแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วกับนักศึกษา และ (3) เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านต่างๆ อย่างเต็มที่

ลักษณะหรือวิธีการแนะแนวอาจแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบคือ

1. การแนะแนวเป็นรายบุคคล หมายถึง กระบวนการหรือกลวิธีต่างๆ ที่ผู้แนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษานำมาใช้ เพื่อช่วยนักศึกษาแต่ละคนให้สามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจโลก สามารถตัดสินใจเลือกแนวปฏิบัติ สามารถปรับตัวหรือแก้ปัญหาและพฤติกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมถูกต้อง

2. การแนะนำเป็นหมู่ หมายถึง กระบวนการหรือกลวิธีต่างๆ ที่ผู้แนะนำหรือผู้ให้คำปรึกษานำมาใช้เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาหลายคนที่มีปัญหาหรือมีความต้องการร่วมกันหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อช่วยให้แต่ละคนในกลุ่มเดียวกันได้นอนคลายความกังวลใจที่ตนเองมีอยู่ เมื่อได้รับฟังหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้นักศึกษาในกลุ่มใหม่มีโอกาสร่วมกันคิดแก้ปัญหาหรือค้นหาสาเหตุและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ

๑) การจัดบริการแนะนำของจักษุโสตถุวิทยา 3 ด้าน คือ

1. การแนะนำการศึกษา เพื่อให้ศึกษารูจักโลกกว้างทางการศึกษาและเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนะนำอาชีพ เพื่อให้ศึกษารูจักโลกกว้างทางอาชีพ และตัดสินใจเลือกอาชีพตรงกับอัธยาศัยและความต้องการของตลาดแรงงาน

3. การแนะนำส่วนตัวและสังคมหรือการแนะนำบุคลิกภาพ เพื่อให้ศึกษารูจักพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ให้มีความสามารถปรับตนเองเข้ากับสังคมและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองได้

๒) บริการหลักของการแนะนำที่สำคัญมี 5 บริการ คือ

1. บริการสำรวจและศึกษานักศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นการนำข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษามาประมวลไว้ในระเบียบสะสม เพื่อใช้ประโยชน์ในการพิจารณาให้การช่วยเหลือ

2. บริการสนเทศ หมายถึง การให้ข่าวสารความรู้ที่จำเป็นที่ถูกต้องและทันสมัยนอกเหนือไปจากหลักสูตรหรือหนังสือเรียนตามปกติ เพื่อช่วยให้นักศึกษารูจักโลกและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อันจะเป็นเครื่องช่วยให้นักศึกษารูจักตัดสินใจและประพฤติปฏิบัติถูกต้อง ชุมชนหรือข่าวสารความรู้ต่างๆ นั้น มีมากมายที่เกี่ยวกับการศึกษา การประกอบอาชีพ ศีลธรรม วัฒนธรรม การปรับปรุงบุคลิกภาพ การปรับคนในสังคม สุขภาพอนามัย การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ การกีฬา ศิลปะค่านิยมต่างๆ ฯลฯ

3. บริการให้คำปรึกษา ถือว่าเป็นหัวใจของการแนะนำ เพราะต้องอาศัยศิลปวิทยาการและเทคนิคขั้นสูง ซึ่งผู้ทำหน้าที่นี้จะต้องมีคุณสมบัติความชำนาญ ทั้งนี้เพราะการให้คำปรึกษาไม่ใช่การนั่งคุยสนทนาตามธรรมดา หรือการพูดปล่อยไปตามประสบการณ์แบบสามัญสำนึกของคนธรรมดา แต่การให้คำปรึกษามีจุดหมายที่สำคัญ คือ จะต้องช่วยใหญ่รับคำปรึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง

4. บริการจัดวางตัวบุคคล หมายถึง การจัดให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ การสังเกตตามควรแก่กรณี เช่น การจัดให้นักศึกษารูจักเลือกวิชาเรียนหรือแผนการเรียนที่ตรงกับ สติปัญญาความสามารถ

5. บริการติดตามและประเมินผล วัตถุประสงค์สำคัญของบริการนี้คือ เพื่อติดตามผลของการจัดบริการแนะแนวค่านต่างๆ หรือโครงการแนะแนวที่ไปปฏิบัติไปแล้วนั้นได้ผลหรือไม่ประการใด มีจุดบกพร่องตรงไหน ควรแก้ไขหรือปรับปรุงอย่างไร (สวัสดิ์ สุวรรณอักษร 2525 : 163 - 167)

5.3 บริการสุขภาพ

การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยนั้นเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับนักเรียน เพราะถ้านักเรียน มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แล้ว ก็ย่อมจะประสบผลสำเร็จในการเรียนได้

บริการเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อตรวจสอบ สุขภาพนักเรียน เพื่อป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บ และเพื่อส่งเสริมสุขภาพนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น ดังที่ เฮนคลีย์ และคนอื่นๆ (Hencley and others. n.d.) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของโครงการสุขภาพอนามัย โรงเรียนไว้ดังนี้

1. การป้องกัน บริการที่จัดให้ย่อมต้องช่วยป้องกัน ไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ภายหลัง บริการนั้นได้แก่ การตรวจสอบสุขภาพ การฉีดวัคซีนป้องกันโรค การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อสุขภาพ

2. การรักษา เป็นการพยาบาลรักษาเล็กๆ น้อยๆ โดยอาสาสมัครประจำบ้านอันเนื่องมาจาก ความเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ หรือเกิดจากอุบัติเหตุ ควรมีเตียงพยาบาลเพื่อให้นอนพักผ่อน (กิติมา ปรีดีคิด 2529 : 263 - 265)

การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ควรมีขอบเขตดังนี้

1. การประเมินสุขภาพนักเรียน หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้โรงเรียนทราบภาวะทางสุขภาพ ของนักเรียนในทุกๆ ด้าน ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกตโดยครู ผู้ปกครอง พยาบาล การทดสอบ การศึกษาประวัติทางสุขภาพของนักเรียน การตรวจโรคโดยแพทย์ ทันตแพทย์ รวมถึงการประเมินสุขภาพจิต และอารมณ์ด้วย การประเมินสุขภาพจะช่วยให้ค้นพบปัญหาทางสุขภาพ และความบกพร่องทางร่างกายและ จิตใจ

2. การแนะแนวทางสุขภาพและการศึกษาค้นคว้า หมายถึง การที่แพทย์ พยาบาล ครูแนะแนว ครูหรือบุคลากรอื่นช่วยชี้แจงลักษณะและความสำคัญของปัญหาสุขภาพนักเรียนที่ค้นพบให้นักเรียน และผู้ปกครองเข้าใจ เพื่อหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้น

3. การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เพื่อไม่ให้โรคติดต่อแพร่ระบาดในโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนมือกันทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข แพทย์ พยาบาล ครู และผู้ปกครอง

4. การจัดบริการพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยและผู้ได้รับบาดเจ็บ โรงเรียนควรกำหนดนโยบายที่แน่นอนเกี่ยวกับการจัดบริการพยาบาล และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตลอดจนวิธีดำเนินการต่างๆ แก่บุคลากรเพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

5. บริการเกี่ยวกับการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม เป็นการกำจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะคือ สะอาด เป็นระเบียบ และปลอดภัยในสถานที่ต่างๆ เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ การกำจัดขยะ ส้วม สนาม อาคารเรียน แสงสว่าง การระบายอากาศ การป้องกันเสียงและกลิ่นรำคาญ เป็นต้น

6. บริการสุขภาพในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาพลศึกษาและการเล่นกีฬา โดยคำนึงถึงปัญหาสุขภาพของนักเรียน เพื่อป้องกันอันตราย การสอนวิชาพลศึกษา การจัดกีฬาต้องให้เหมาะสมกับนักเรียนด้วย

7. สุขภาพของบุคลากรในโรงเรียน โรงเรียนควรสนใจและดูแลสุขภาพของครู ลูกจ้าง คนงาน และเจ้าหน้าที่อื่นในโรงเรียน เพราะบุคลากรที่สุขภาพดีย่อมมีประสิทธิภาพในการทำงานดี และช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ดีขึ้นด้วย ควรตรวจสุขภาพประจำปีของบุคลากร และแยกผู้ป่วยเป็นโรคติดต่อให้ห่างจากนักเรียน (บัญญัติ สมบูรณ์ศิลป์ 2523 : 89 - 91)

บริการต่างๆ ที่จำเป็นในสถานศึกษา มีดังนี้

1. ห้องพยาบาลหรือมุขพยาบาล การจัดขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนคือ

1.1 มุขพยาบาล โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 450 คน จะต้องมิมุขพยาบาล 1 แห่ง มีขนาด 1.5 X 3.5 เมตร เป็นอย่างต่ำ ประกอบด้วยอุปกรณ์ เครื่องใช้จำเป็น เช่น เตียงพยาบาล อ่างล้างมือ เครื่องชั่งน้ำหนัก เครื่องวัดความสูง แม่ป้ายวัดสายตา กระโถน ตู้ยา กระเป๋าน้ำร้อน กระเป๋าน้ำแข็ง ปรอหวัดไซ ยาสามัญประจำบ้าน และฉาक เป็นต้น

1.2 ห้องพยาบาล ในโรงเรียนที่มีนักเรียน 450 คนขึ้นไปควรมีห้องพยาบาลขนาด 3.5 x 5 เมตร โดยกันเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่วางเตียงพยาบาลมีขนาด 2.5 x 3.5 เมตร และอีกส่วนหนึ่งใช้เป็นที่ทำการปฐมพยาบาล อุปกรณ์ประจำห้องพยาบาลเหมือนมุขพยาบาล มีเปลี่ยนแปลง

และเพิ่มเติมจากมพบยาบาลบ้างคือ เติงพยาบาล 2 ชุด ทุยาชนาทโห้ขึ้น เฝ่มกระเป่าน้ำร้อน และกระเป่าน้ำแข็ง เฝือกไม้ขนาดต่างๆ ฉาชนหนูเช็ดหนา และเช็ดท้วอย่างละ 2 ฉีน

2. บัคร์บันทึกสุขภาพประจำควนักเรียน
3. บริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
4. บริการดูแลสุขภาพนักเรียน มีคังนี้
 - 4.1 บริการตรวจสุขภาพนักเรียน
 - 4.2 คุดูแลรุมพยาบาลนักเรียนเจ็บป่วย
 - 4.3 การคิคตามผลการรักษาพยาบาล
5. การสงเสริมโภชนาการ (คณะอนุกรรมการสุขภาพศึกษาสายการศึกษา 2525 : 8 - 12)
 - 5.4 บริการอาหารกลางวัน

บริการอาหารกลางวันจักขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณประโยชน์ ถูกสุขลักษณะ ประหยัดและสะดวกสบาย นอกจากนี้โรงเรียนยังมีผลพลอยได้จากการบริการอาหารกลางวันคือ ใช้บริการอาหารกลางวันเป็นที่ฝึกงานภาคปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนวิชาอาหาร ทั้งยังมีโอกาสได้ฝึกอบรม มารยาทของนักเรียนในการรับประทานอาหารอีกด้วย

หลักในการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนมีคังนี้

1. สงเสริมให้นักเรียนมีภาวะโภชนาการที่ดี อาหารมื้อนี้ควรจะเป็น $\frac{1}{3}$ ของอาหารที่นักเรียน ควรจะได้รับในหนึ่งวัน ต้องมีคุณค่าเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกายด้วย
2. เฝ่มคุณค่าทางโภชนาการ อาหารที่จักให้นักเรียนต้องมีสารอาหารครบ สะอาดและถูกหลัก โภชนาการ

3. ช่วยประหยัดเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน

4. ประโยชน์ทางการศึกษา นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการซื้ออาหาร

การปรุงอาหาร การอนมอาหาร การบริการอาหาร ฯลฯ

การจักบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนจักจัดคังต่อไปนี้

1. โรงเรียนให้ร้านค้าหรือบุคคลภายนอกเข้ามาจำหน่ายอาหารให้นักเรียนโดยทางโรงเรียน เป็นผู้ควบคุมคุณภาพและราคาอาหาร โรงเรียนเก็บเงินจากร้านค้าเป็นค่าสวัสดิการและค่าบำรุงสถานที่พอสมควร

2. โรงเรียนใหญ่รับเหมาจัดอาหารให้ โดยนักเรียนเสียค่าอาหารเป็นรายเดือน
3. โรงเรียนจัดบริการอาหารกลางวันเอง โดยมีคณะกรรมการหรือครูเป็นผู้รับผิดชอบ

และดำเนินงาน

5.5 บริการร้านค้าหรือสหกรณ์โรงเรียน

ถ้าโรงเรียนสามารถจัดบริการ การจัดทำหนังสือ เครื่องเขียน แบบเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนอื่นๆ ตลอดจนเครื่องแบบที่นักเรียนจะต้องใช้ จะทำให้นักเรียนได้รับทั้งความสะดวก และประหยัด นอกจากนั้นโรงเรียนยังมีผลพลอยได้จากการจัดบริการนี้เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนจะต้องใช้ตลอดทั้งปี การที่โรงเรียนสามารถจัดบริการได้ตลอด ก็จะเกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย สิ่งที่ต้องคำนึงในการจัดบริการทางค้านี้คือ โรงเรียนไม่ควรหวังผลกำไรจากนักเรียนมากนัก สินค้าที่จำหน่ายให้กับเด็กไม่ควรมีราคาสูงกว่าท้องตลาด (วิจิตร วรุตบางกูร 2523 : 56)

ในด้านการบริการนักเรียนนี้ ศิริ รอดบุญธรรม (ศิริ รอดบุญธรรม 2518 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่าปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัยของนักศึกษา วิทยาลัยเอาใจใส่ไม่น้อยมากคือ มีการตรวจสุขภาพทั้งปีละครั้ง บางแห่งไม่เคยตรวจเลย บางวิทยาลัยไม่มีเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำดำเนินการแนะนำนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์น้อย ครู อาจารย์ส่วนใหญ่เอาใจใส่ต่อปัญหาของนักศึกษาน้อย ส่วนการจัดบริการอาหารกลางวันอยู่ในขั้นอำนวยความสะดวกมาก และการจัดสวัสดิการในค่านเครื่องเขียนแบบเรียนจัด 2 แบบ คือ สหกรณ์และร้านค้าของวิทยาลัยเอง

6. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครอง

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครอง หมายถึง การควบคุมดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบวินัย หรือกฎข้อบังคับของสถานศึกษา เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการแต่งกาย ระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติ และระเบียบเกี่ยวกับการลงโทษ

การปกครองนักเรียนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่จะต้องปกป้อง คุ้มครอง ดูแล รักษา รวมทั้งให้การอบรม ศีลธรรม จรรยาบรรณแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้

ผู้บริหารและครูจะใช้ "วินัย" เป็นเครื่องมือในการปกครองนักเรียน จึงเรียกวินัยนี้ว่า "วินัยนักเรียน" หรือ "วินัยโรงเรียน" ซึ่งหมายถึง กฎเกณฑ์ ระเบียบ และข้อบังคับที่นักเรียนจะต้องเชื่อฟัง และปฏิบัติตาม หรืออาจหมายถึง การฝึกฝนจิตใจ กิริยาท่าทาง เจตคติและพฤติกรรม ให้อยู่ในความควบคุม

ของความถูกต้องและเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่สมบูรณ์แบบตามสมัยที่สังคมยอมรับในปัจจุบัน (กลา ทองขาว 2526 : 131)

จากความหมายของวินัยข้างต้นนี้ กล่าวได้ว่า วินัยนักเรียนเกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการควบคุม และส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน วินัยที่ใช้กันอยู่จึงแตกต่างกันอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท (พนัส หันนาคินทร 2524 : 153 - 155)

1. วินัยเชิงขาดแบบทหาร ความคิดประเภทนี้ถือว่านักเรียนยังเป็นเด็ก ไม่มีความคิดรู้จักรับผิดชอบชั่วดี ดังนั้น จึงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งและระเบียบที่โรงเรียนได้วางไว้ ใครละเมิดย่อมจะไ้รับโทษ วินัยแบบนี้ให้ความกลัวเป็นเครื่องมือ นักเรียนทำดี เพราะกลัวจะถูกลงโทษ

2. วินัยแบบดำเนินการให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เป็นการจัดหาแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการขัดขืนระเบียบวินัย

วินัยลักษณะนี้ในบางครั้งไม่อาจจัดสนองตามความพอใจของนักเรียนได้ทุกย่าง

3. วินัยที่เกิดจากการรู้จักรับผิดชอบและเกียรติของตนเอง เป็นการเสริมสร้างให้รู้สึกรักเกียรติของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อที่จำรักษาเกียรตินั้นไว้

วินัยในโรงเรียนนี้มีความจำเป็นมาก เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องกำหนดแนวทางความประพฤติของนักเรียนแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมต่างๆ ของสังคมอีกด้วย ฉะนั้น โรงเรียนจะต้องคำนึงถึงระเบียบวินัยที่เหมาะสม ลักษณะของวินัยที่ดีควรเป็นดังนี้

1. วินัยซึ่งอยู่บนรากฐานของการเสียสละเพื่อมนุษยธรรม เช่น อีสระภาพ ความยุติธรรม และความเสมอภาคในหมู่ของคนทั้งหมด

2. วินัยซึ่งยอมรับนับถือความมีศักดิ์และสิทธิ์ของทุกคน

3. วินัยซึ่งเกิดขึ้นจากความเห็นชอบของตน

4. วินัยส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะเป็นผู้นำ ผู้นำในที่นี้มิได้หมายถึงผู้มีอำนาจแต่เป็นผู้พร้อมที่จะบริการ และปฏิบัติงานร่วมกับหมู่คณะได้เป็นอย่างดี

5. วินัยซึ่งกำหนดขึ้น มาจากความเข้าใจว่า ต้องทำหรือไม่ทำสิ่งนั้นเพราะอะไรมากกว่าวินัยซึ่งเป็นไปตามคำสั่ง

การสั่งสอนอบรมนักศึกษาใหม่ประพฤติปฏิบัติตนตามความต้องการของสังคม เป็นภารกิจอันใหญ่หลวงของผู้บริหารและครู การควบคุมอย่างเคร่งครัดจนเกินไปนั้น แทนที่จะเกิดผลดีอาจเป็นอันตรายต่อนักศึกษา

ไทม์มาก เพราะการควบคุมอย่างเคร่งครัดเกินไปจะทำให้นักศึกษาขาดความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้เกิดบุคลิกภาพที่สับสน ขาดความคิดในเรื่องการเป็นผู้นำ ฯลฯ ในทางตรงกันข้าม ถ้านักศึกษาได้รับการปล่อยให้มีโอกาสโดยไม่มีขอบเขต ก็อาจนำความหายนะมาสู่ตัวเองได้ ดังนั้นการควบคุมอย่างเคร่งครัดและการปล่อยให้ให้นักศึกษามีอิสระเสรีโดยปราศจากการควบคุม ล้วนแต่เป็นอันตราย ฉะนั้น การออกข้อกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมความประพฤติของนักศึกษา ควรได้พิจารณาให้ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งเมตตาธรรม ระเบียบข้อบังคับควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณค่าแห่งความดีแก่ผู้นับถือ และขอมิบังคับหรือกฎเกณฑ์นั้นๆ ควรมุ่งให้เกิดความสำนึกของการเป็นผู้มีวินัยในตนเอง (กลา หองขาว 2526 : 150)

กรมอาชีวศึกษามีนโยบายที่จะเสริมสร้างวินัยของนักศึกษา ด้วยการกำหนดให้นักศึกษาทุกคน เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ด้วยมีความเชื่อว่ากิจกรรมนี้จะสรรคสร้างนักศึกษาให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยได้ ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องยึดกฎของลูกเสือไทย 10 ประการ เป็นแนวในการประพฤติปฏิบัติทุกคน กฎของลูกเสือไทย มีดังนี้

1. ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้
2. ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และชื่อตรงต่อผู้พี่ระคุณ
3. ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น
4. ลูกเสือเป็นมิตรของทุกคน และเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก
5. ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย
6. ลูกเสือมีความเมตตา กรุณาต่อสัตว์
7. ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดาและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ
8. ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก
9. ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์
10. ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

คณะอนุกรรมการลูกเสือฝ่ายอบรมได้เสนอประโยชน์ของการลูกเสือไว้ว่า เป็นการช่วยเสริมการศึกษาในโรงเรียนในด้านความประพฤติ นิสัยใจคอ สติปัญญา ความมีระเบียบวินัย สุขภาพและพลังการมีมือและทักษะ หน้าที่พลเมืองและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปกครองมีดังต่อไปนี้

ศิริ รอคบุญธรรม (ศิริ รอคบุญธรรม 2518 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า วิทยาลัยส่วนใหญ่ของกรมอาชีวศึกษาเคร่งครัดต่อระเบียบโดยจัดทำเป็นคู่มือนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ประพฤติผิดระเบียบวินัยในด้านการแต่งกายไม่เรียบร้อย

สายเดือน ทันตกานต์ (สายเดือน ทันตกานต์ 2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความเหมาะสมของระเบียบเกี่ยวกับการแต่งกายและความประพฤติ กรณีความบกพร่องทางวินัยของนักเรียนและวิธีการลงโทษนักเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และนักเรียนหัวหน้าชั้นในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 7 พบว่าผู้บริหาร ครูวิชาชีพ ครูวิชาสามัญ และนักเรียนหัวหน้าชั้นมีความเห็นว่าระเบียบว่าด้วยการแต่งกายและความประพฤติมีความเหมาะสมดีมาก ส่วนเรื่องความบกพร่องทางวินัยที่เกิดขึ้นจริงของนักเรียนชาย หญิงนั้น ทุกฝ่ายมีความเห็นว่าเกิดขึ้นในระดับปานกลาง และวิธีการลงโทษนักเรียนผู้ประพฤติผิดระเบียบทุกฝ่ายมีความเห็นว่าควรลงโทษสถานเบา

7. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ หมายถึง บริเวณหรือสถานที่ที่ใช้จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร โรงรถ สนามกีฬา และบริเวณพักผ่อน

นักการศึกษาทั่วไปยอมรับกันแล้วว่า ครูไม่ใช่ตัวจักรสำคัญที่จะสร้างความเจริญเติบโตทุกด้านให้แก่เด็กเพียงอย่างเดียว อาคารเรียนและสภาพของโรงเรียนก็มีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่เด็กอย่างมาก (วิจิตร วรุตบางกูร 2524 : 2) เพราะการตกแต่งอาคารสถานที่และบริเวณให้มีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของเด็ก จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกชื่นชมเยิน เป็นแรงจูงใจให้อยากมาโรงเรียน มีความรัก ห่วงแทน และภาคภูมิใจโรงเรียน ลักษณะเช่นนี้จะช่วยลดหลอมพฤติกรรมของเด็กได้

อาคารโรงเรียนที่ดีควรมีองค์ประกอบต่างๆ อย่างเหมาะสม เป็นต้นว่า ขนาด ปรากฏ ปรากฏลักษณะวัสดุอุปกรณ์ สี แสง ทัศนียภาพ ทัศนศาสตร์ การจัดระเบียบภายในอาคาร เป็นต้น ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วคือ สุขลักษณะ ความปลอดภัย ความสดชื่น ความสุขสบายและอบอุ่น

บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และความรักใคร่สามัคคีกัน และวิถีทางในการดำเนินชีวิตของ
ผู้ใช้บริการ เช่น ความเจริญเติบโต ความเห็นคุณค่าเมื่อเวลา การอยู่ร่วมกัน เล่นด้วยกัน กินด้วยกัน
พักผ่อนด้วยกัน ดังนั้นโรงเรียนและห้องเรียนจึงไม่ควรเป็นโลกหนึ่งต่างหากจากชีวิตประจำวันของนักเรียน
และควรมีบรรยากาศอบอุ่นของความเป็นบ้านหรือครอบครัวอยู่ข้าง เพื่อช่วยในการปรับตัวและเสริมสร้าง
สุขภาพจิตและประสบการณ์ของนักเรียน (วิจิตร วรทมากร 2524 : 45)

เพื่อที่จะให้อาคารสถานที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากที่สุด ก็ต้องมีผู้ให้
หลักเกณฑ์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผนผังโรงเรียนไว้ดังนี้

ซีเกอร์ (Seagers. 1961 : 5 - 6) ได้กล่าวถึงการวางแผนผังโรงเรียนที่ดี สำหรับ
ประเทศไทยว่า ควรมีการวางแผนผังโดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

1. ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม ในแง่ของชุมชนและโรงเรียนอื่น ๆ และกว้างขวางพอเหมาะกับ
โครงการในปัจจุบัน รวมทั้งต้องสามารถจะขยายได้ในอนาคต
2. ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม สวยงาม และสามารถให้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมกลางแจ้งและ
สันตนาการได้มากที่สุด
3. วางแผนผังให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการในการศึกษา
ด้านต่าง ๆ
4. จัดส่วนที่เงียบสงบและอีกที่ก็ให้แยกจากกัน รวมทั้งอาจารย์ฝ่ายสอนและฝ่ายธุรการก็
ควรแยกให้เป็นสัดส่วน
5. ควรอยู่ในที่ที่ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรน้อยที่สุด
6. ควรจัดการจราจรทางรถยนต์ให้แยกจากทางเท้าและจักรยาน
7. จัดให้มีทางระบายลมตามธรรมชาติและแสงสว่างอย่างดีที่สุด
8. สร้างทิวทัศน์ที่เลือกสรรมาอย่างดี ทนทานและราคาพอสมควร
9. ภายในคึกเรียนควรจัดวางวัสดุไว้ให้เหมาะสมกับหน้าที่ใช้สอย มีความสวยงามสะทวกลสบาย
และเป็นประโยชน์

บริจญา อังศุสิงห์ (บริจญา อังศุสิงห์ 2521 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดี
ของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ความเพียงพอ หมายถึง มีบริเวณอาคาร ห้องเรียน และอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
2. ความเหมาะสม หมายถึง ความเหมาะสมในการเลือกที่ตั้งของโรงเรียน ลักษณะพื้นที่ การจัดห้องต่าง ๆ เป็นต้น
3. ความปลอดภัย หมายถึง มีการป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายต่าง ๆ
4. สุขลักษณะ หมายถึง มีการพิจารณาส่งเสริมในด้านสุขภาพอนามัย
5. ระยะทางการติดต่อสื่อสาร หมายถึง เส้นทางหรือระยะทางจากบ้านมาโรงเรียน หรือจากจุดต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียนมีความเหมาะสม
6. การยืดหยุ่นได้ หมายถึง สามารถเปลี่ยนแปลงพื้นที่ผนังกันห้องหรืออุปกรณ์เครื่องใช้ ให้ใช้ประโยชน์แก่กิจการหลาย ๆ อย่าง
7. ประสิทธิภาพ หมายถึง การใช้พื้นที่ อาคาร อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ผลเต็มที่
8. การประหยัด หมายถึง สามารถวางแผนผังบริเวณและออกแบบอาคารได้คุ้มค่า กับเงินที่ลงทุนและเสียค่าบำรุงรักษาน้อย
9. การขยายตัว หมายถึง การขยายตัวของบริเวณและอาคารมีการออกแบบที่เหมาะสม ขยายตัวได้ง่ายและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย
10. รูปร่าง หมายถึง การวางบริเวณโรงเรียน อาคาร และการตกแต่งภายใน ภายนอกได้เป็นที่ชื่นชอบแก่ผู้พบเห็น รวมทั้งได้บำรุงรักษาอาคารและสถานที่ให้สวยงามและ สะอาดอยู่เสมอ

งานวิจัยคานอาคารสถานที่ของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษานั้น สมพงษ์ ชำนาญ (สมพงษ์ ชำนาญ 2524 : บทคัดย่อ) ซึ่งวิจัยเรื่องการใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ของ สถานศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า โดยเฉลี่ยทุกวิทยาลัยเทคนิค มีการใช้ประโยชน์ห้องเรียนวิชาการต่ำกว่าการใช้ประโยชน์เหมาะสม ทั้งอัตราการใช้ห้อง และอัตราการใช้พื้นที่ ส่วนโรงงานมีการใช้ประโยชน์คานอัตราการใช้ห้องสูงกว่าการใช้ ประโยชน์ที่เหมาะสม แต่อัตราการใช้พื้นที่มีการใช้ประโยชน์ต่ำกว่าการใช้ประโยชน์ ที่เหมาะสม สำหรับสถานที่คานบริหารและบริการมีการใช้ประโยชน์สูงกว่าการใช้ประโยชน์ ที่เหมาะสม

งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีมาช้านานแล้ว ในประเทศไทยนั้นเริ่มมีการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา โดย อรรถพร คุณพันธ์ ได้สร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยขึ้น ต่อมาได้มีผู้นำเครื่องมือภาคนี้ไปศึกษาเพื่อใช้สำรวจสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย งานวิจัยดังกล่าวอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มมหาวิทยาลัย กลุ่มวิทยาลัยครู และกลุ่มโรงเรียนมัธยม ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. (กลุ่มมหาวิทยาลัย นับได้ว่าเป็นกลุ่มแรกที่มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม จึงได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวางทั้งสภาพแวดล้อมทั่วไป สภาพแวดล้อมเฉพาะที่ ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน) ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

1.1 กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐที่ศึกษาสภาพแวดล้อมหลายด้าน มีงานวิจัยดังต่อไปนี้

(ประภาศรี สุฉันทบุตร (ประภาศรี สุฉันทบุตร 2522 : บทคัดย่อ) ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษา โดยศึกษาทัศนะที่มีต่อสภาพแวดล้อม 4 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมในห้องเรียน กลุ่มเพื่อน การบริหาร และอาคารสถานที่ ปรากฏผลดังนี้ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนนั้น พบว่า นักศึกษามีความสัมพันธ์อันดีกับอาจารย์ผู้สอน มีการแข่งขันกันในทางการเรียน แต่การถกเถียงปัญหาหรืออภิปรายทางวิชาการกับอาจารย์หรือกับเพื่อนนักศึกษาด้วยกันมีน้อย สภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน พบว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนนักศึกษาด้วยกันมีน้อย ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ทางค่านิยมหรือสติปัญญา สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหาร พบว่าผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาน้อย นักศึกษาได้รับความสะดวกในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนและได้รับคำแนะนำในการศึกษาและเลือกวิชาเรียนจากมหาวิทยาลัยน้อย สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ พบว่า ห้องเรียนร้อนอบอ้าวและแออัดมาก มีเสียงรบกวนจากข้างนอกเข้ามาในห้องเรียนเสมอ จำนวนนักศึกษาที่มีมากเกินพอดีมีส่วนทำให้การเรียนของนักศึกษาไม่บรรลุผลตามที่ต้องการ สำหรับบริการของห้องสมุดจัดได้ดีและใช้ได้สะดวก และมีหนังสือพอเพียงที่ต่องการศึกษาค้นคว้า)

นารี มิตรสัมพันธ์ดี (นารี มิตรสัมพันธ์ดี 2523 : 91) สำรวจถึงสภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิติกรรับรูาสภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับอาคารสถานที่เด่นที่สุด รองลงมาคือ บรรยากาศในการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับเพื่อนความประทับใจมหาวิทยาลัย

และบรรยากาศในการบริหารค้อยที่สุด ซึ่งนิสิตต่างคณะรับรูสภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในองค์ประกอบแต่ละด้านและโดยส่วนรวมแตกต่างกันที่ระดับความเชื่อมั่นอย่างต่ำร้อยละ 95 และเกิดปฏิกริยารวมระหว่างการบริหารรูสภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของนิสิตต่างคณะและทางระดับชั้น

ผกาทิพย์ เกษรากล (ผกาทิพย์ เกษรากล 2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในทัศนะของนิสิต ปรากฏผลดังนี้ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่นั้น นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าห้องเรียนสะอาด ไม่แออัด มีการใช้ประโยชน์ของห้องเรียนในการเรียนการสอนปานกลาง แต่ที่นั่งพักผ่อน สถานที่เล่นกีฬาและอุปกรณ์น้อย โรงอาหารและสถานที่รับประทานอาหารยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนิสิต การให้บริการของห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลาง สภาพแวดล้อมด้านห้องเรียนนั้นนิสิตส่วนใหญ่เห็นว่า อาจารย์มีความเป็นกันเองมาก อาจารย์มีความตั้งใจในการสอน มีการเตรียมการสอนและมีความรู้ในเนื้อหาวิชาดี แต่อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิตได้มีส่วนในการประเมินผลการสอนของอาจารย์น้อยและนิสิตมีความสนใจ เอาใจใส่ในการเรียนระดับปานกลาง สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อนพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมและการพบปะสังสรรค์ระหว่างนิสิตต่างคณะและชั้นมีน้อย นิสิตสนใจการเข้าร่วมในองค์กรหรือสโมสรนิสิตในระดับปานกลาง และมีความอบอุ่นในกลุ่มเพื่อนมาก สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร พบว่า ผู้บริหารยังเปิดโอกาสให้นิสิตได้เข้าพบเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อขัดแย้งน้อย และการจัดบริการของมหาวิทยาลัยทั้งในด้านวิชาการและธุรการยังจัดได้ว่าไม่ค่อยดี

อรรณพ คุณพันธ์ สุรัชย์ ศรีนาค และเฉลิมเกียรติ ๗ บั้น (อรรณพ คุณพันธ์ สุรัชย์ ศรีนาค และเฉลิมเกียรติ ๗ บั้น 2525 : 182 - 184) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในองค์ประกอบต่าง ๆ 5 ด้าน คือ ความประทับใจในมหาวิทยาลัย บรรยากาศการเรียน การสอน บรรยากาศในการบริหาร อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่เด่นที่สุด รองลงไปได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความประทับใจมหาวิทยาลัย และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศในการบริหารค้อยที่สุด

เขาวนารต อุทัยมกุล (เขาวนารต อุทัยมกุล 2528 : 84 - 86) ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาพบว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการบริหารและด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยดังกล่าวไปแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยอยู่ในเกณฑ์ เนื่องจากนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย 2 ใน 5 แห่ง มีความประทับใจต่ออาคารสถานที่ของตนมากที่สุด อีก 3 แห่ง มีความพึงพอใจปานกลางโดยที่นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงจะพอใจอาคารสถานที่ของตนน้อยที่สุดในกลุ่มนี้และนักศึกษาทุกมหาวิทยาลัยมีความเห็นตรงกันคือ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมการบริหารน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งหมด

1.2 กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐที่ศึกษาสภาพแวดล้อมเพียงด้านเดียว มีงานวิจัยดังนี้

ผดุง พรหมมูล (ผดุง พรหมมูล 2525 : 64 - 68) ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ ในทัศนะของนิสิตจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลจากการศึกษาพบว่า นิสิตแต่ละมหาวิทยาลัยมีความเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับปานกลาง โดยที่นิสิตเห็นด้วยกับกลุ่มวิชาที่มีในหลักสูตรแต่ก็ต้องการให้มีโอกาสเลือกเรียนในรายวิชาต่างๆ ความความสนใจ และหลักสูตรที่ส่งเสริมประสบการณ์ด้านการวิจัยยังมีน้อย ด้านการสอนของอาจารย์ พบว่า นิสิตแต่ละมหาวิทยาลัยมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง นิสิตต้องการให้อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบอื่น ๆ บาง นอกจากการสอนแบบบรรยาย ด้านการบริการทางวิชาการ พบว่า นิสิตแต่ละมหาวิทยาลัยมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แต่สิ่งที่จะต้องปรับปรุงคือ การบริการห้องสมุด การบริการอุปกรณ์และเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล และควรจัดห้องพักให้นิสิตได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง แต่ส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์ไม่ค่อยมีเวลาสำหรับให้คำปรึกษาแนะนำ โดยเฉพาะการปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์

จุไร ชุมรม (จุไร ชุมรม 2526 : 98 - 99) ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร อันได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ปฏิสัมพันธ์ในด้านการคบเพื่อน การใช้เวลาร่วมกันในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมสังคมในกลุ่มเพื่อน การปรับตัว ความประทับใจในกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง

บุษผา การีเวท (บุษผา การีเวท 2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในด้านการเลือกคบเพื่อนด้านกิจกรรมสังคม

ในกลุ่มเพื่อน คำนวณการใช้เวลาว่างในกลุ่มเพื่อนและคำนวณการปรับตัวในกลุ่มเพื่อน ปรากฏผลว่า นักศึกษาส่วนมากจะเลือกคบเพื่อนที่มีรสนิยม ความคิดเห็นและลักษณะนิสัยใจคอที่คล้ายคลึงกัน และยังเห็นว่า นักศึกษามีอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศสูง และการคบเพื่อนทำให้นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์และมีความมั่นใจในตนเองสูง มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น กิจกรรมดนตรี ละคร ศิลปะและกีฬา อันเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและจำเป็นต่อการศึกษารายอย่างเพียงพอ นักศึกษาใช้เวลาว่างในการเข้าห้องสมุดค้นคว้าวิชาการเพิ่มเติม รวมกลุ่มกันอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการและเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี ละคร ศิลปะและกีฬา นักศึกษามีความวิตกกังวลเรื่องการเรียนรู้มาก แต่ไม่รู้สึกหนักใจในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน

1.3 กลุ่มสถานศึกษาคณะพยาบาล มีการวิจัยดังนี้

ประอรุณฯ ทศยาทร (ประอรุณฯ ทศยาทร 2526 : 165 - 175) ได้ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมทางการศึกษากาคนปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยจำแนกสภาพแวดล้อมเป็น 9 ด้าน คือ ด้านการจัดเตรียมประสบการณ์และการมอบหมายงาน ผู้สอนและวิธีจัดการเรียนการสอน ผู้เรียน อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน วินัยและระเบียบในการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน สถานที่และบรรยากาศบนหอผู้ป่วย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้รวมวิชาชีพ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาคณะพยาบาลมีทัศนะต่อการจัดเตรียมประสบการณ์และการมอบหมายงานว่า มีการปฏิบัติที่น้อยต่อการเสริมสร้างให้นักศึกษารู้อย่างกว้างขวางและค้นคว้าได้ด้วยตนเองบนหอผู้ป่วย รวมทั้งการจัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียน คู่มือการปฏิบัติพยาบาล บทความและตำราที่จำเป็นก็มีไม่เพียงพอ ด้านผู้สอนและวิธีจัดการเรียนการสอนพบว่า สิ่งที่ปฏิบัติกันน้อยคือ การที่อาจารย์ปฏิบัติภารกิจจักเปลี่ยนแปลงเทคนิคและวิธีสอนให้น่าสนใจ ชักจูง เข้าใจง่าย ทันสมัย เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ผู้ป่วยและสิ่งแวดล้อมบนหอผู้ป่วยขณะนั้น ด้านผู้เรียน สภาพที่พบน้อยที่สุดคือการที่นักศึกษาเลือกวิทยาลัยพยาบาลด้วยใจรักและมีความภูมิใจในวิชาชีพมากกว่าการเข้ามาศึกษาด้วยเหตุผลอื่นๆ ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานพบว่า เครื่องมือเครื่องมือมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ป่วยและการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย และยังมีส่วนน้อยที่อยู่ในสภาพที่ดีและไม่ชำรุด ด้านวินัยและระเบียบในการปฏิบัติงานพบว่า นักศึกษายอมรับว่าตนได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบวินัยเป็นอย่างดี ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานพบว่าหัวหน้าคึก พยาบาล และนักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสถานที่และ

บรรยากาศคนท้อป่วย พบว่า ชาวห้องเรียนที่จะสอนนักศึกษา จึงต้องเรียนบนท้อป่วยเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงมีเสียงรบกวนจากการปฏิบัติงานและญาติผู้ป่วย บรรยากาศและสถานที่จึงไม่อำนวยนัก ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้รวมวิชาชีพ พบว่า ทักษะที่มีค่าเจียนน้อยที่สุดคือ การที่หัวหน้าตึกและพยาบาลเป็นแบบอย่างดีของนักศึกษาในการปฏิบัติพยาบาลไต่ตรงตามเทคนิคและวิธีการที่ถูกต้อง การยอมรับนักศึกษา รับฟังความคิดและข้อเสนอแนะ แสดงว่ามีช่องว่างและความไม่เข้าใจกันระหว่างอาจารย์ นักศึกษาและผู้รวมงาน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนพบว่า นักศึกษาพยาบาลไม่เห็นด้วยต่อการที่อาจารย์ให้การดูแลและปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

คุณหญิง สรประภัสร์ (คุณหญิง สรประภัสร์ 2529 : 127 - 130) ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานครในทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์พยาบาล พบว่า สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาการสอนอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม แต่มีบางเรื่องที่มีค่าคะแนนเจียนอยู่ในระดับต่ำ เช่น ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ห้องสมุดยังไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสารและวารสารอย่างเพียงพอ การประเมินผลการสอนของอาจารย์ยังไม่เหมาะสม สภาพแวดล้อมด้านการบริหารพบว่ามีเหมาะสมปานกลาง แต่มีบางเรื่องเช่น โอกาสที่นักศึกษาจะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของสถาบันมีน้อย การเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบผู้บริหารเพื่อปรึกษาหารือมีน้อยเช่นกัน และการให้บริการในการจัดกิจกรรมยังมีข้อบกพร่อง สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน พบว่ามีความเหมาะสมปานกลาง แต่นักศึกษายังไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เท่าที่ควร และความสัมพันธ์ทางปัญญาของนักศึกษาน้อยกว่าที่ควร ด้านสุดท้ายคือสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง แต่มีเรื่องที่ต้องปรับปรุงคือ ความไม่เหมาะสมของห้องเรียนกับจำนวนนักศึกษา ความไม่พอเพียงของห้องน้ำ ห้องส้วม สถานที่ซักผ้าและล้างจานและสนามกีฬา

1.4 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผู้วิจัยค้นคว้าได้เพียง 1 เรื่อง ดังนี้

สมบัติ วัจนะสาริกากุล (สมบัติ วัจนะสาริกากุล 2524 : 107 - 121) ได้ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษาที่ทำการวิจัยได้แก่ วิทยาลัยการศา วิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาลัยเกริก วิทยาลัยเทคนิคสยาม วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต วิทยาลัยพายัพ วิทยาลัยศรีปทุม วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ และวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ โดยศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งหมด 7 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน การบริหารงาน การให้บริการนักศึกษา การจัดกิจกรรมนักศึกษา สังคมกลุ่มเพื่อน อาคารสถานที่และการจัดการศึกษา

เพื่อสนองความมุ่งหวังของนักศึกษา ผลจากการศึกษาปรากฏดังนี้ ด้านการเรียนการสอนพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยอย่างมากว่าสถาบันมีอาจารย์พิเศษที่ทรงคุณวุฒิ อาจารย์มีความรู้ความสามารถในวิชาที่ตนเองเรียน อาจารย์มีบุคลิกภาพเหมาะสมที่จะเป็นครู มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ศึกษา เนื้อหาของหลักสูตรมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันดีและตำราเอกสารประกอบการเรียนมีมาตรฐาน แต่ความพอเพียงในการจัดสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมวิชาที่หนึ่ง นักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง ด้านการบริหารงานพบว่า มีนักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำต่อสวัสดิการต่าง ๆ และเห็นด้วยปานกลางต่อการได้รับความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ที่ปรึกษา การประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ สถาบันของนักศึกษา ความเหมาะสมของระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในสภาพสังคมปัจจุบันนี้ แต่เห็นด้วยอย่างมากว่าตนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของสถาบัน การให้บริการนักศึกษา พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ต่อความต้องการการให้บริการเกี่ยวกับเอกสาร จุลสาร ตำราหรือสิ่งพิมพ์จากสถาบัน การบริการแนะแนว และเห็นด้วยระดับปานกลางต่อความเหมาะสมของการบริการด้านสุขภาพและการบริการของห้องสมุด แต่เห็นด้วยอย่างมากต่อการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่ นักศึกษาที่มีผลการเรียน แก่มีฐานะทางด้านการเงิน ตามกิจกรรมนักศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยอย่างมากว่า สถาบันเปิดโอกาสให้มีการเลือกตัวแทนนักศึกษาและนักศึกษาช่วยร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ และเห็นด้วยในระดับปานกลางว่าสถาบันได้ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬา และนักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ และเห็นด้วยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสโมสรนักศึกษา ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ตลอดจนนักศึกษารุ่นพี่และรุ่นน้องมีความสัมพันธ์กันดี ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในเรื่องการเรียน สามารถปรับตัวเข้ากันได้ และมีสุขภาพจิตดี ด้านอาคารสถานที่พบว่า ทั้งนักศึกษาในต่างแดนหรือสิ่งสรรคกับเพื่อน ๆ นอกเวลาเรียนไม่เพียงพอ แต่การเดินทางศึกษาต่อระหว่างอาคารต่าง ๆ สะดวกดี ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลางค่อนข้างสูงกว่าสถาบันมีอุดมศึกษาไทย คำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ ความรู้และประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับนั้นเป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของนักศึกษาในอนาคตและนักศึกษาที่จบออกจากสถาบันส่วนใหญ่จะมีความสามารถทางวิชาการสูง

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยของไทยเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งมหาวิทยาลัยที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แม้กระทั่งสถาบันการศึกษาเอกชนก็มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมของตนด้วย เหตุผลที่ว่า ผลจากการศึกษาเหล่านี้จะทำให้ผู้บริหารเอาใจใส่และ

ของมหาวิทยาลัยนั้นๆ มากขึ้น และทำให้ไขข้อสงสัยสำคัญที่จะนำไปใช้เพื่อวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยให้มีความเพียบพร้อมและเหมาะสมต่อไป

2. กลุ่มวิทยาลัยครู ได้มีการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ งานวิจัยดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

✓ จริญญา ถาวรจักร์ (จริญญา ถาวรจักร์ 2523 : 67 - 70) ได้ศึกษาถึงสภาพแวดล้อม วิทยาลัยครูในภาคกลาง โดยศึกษา 5 ด้าน คือ บรรยากาศการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริหารและอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ผลปรากฏดังต่อไปนี้

บรรยากาศการเรียนการสอนพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้นักศึกษาพบได้เสมอ อาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างดีและอาจารย์ส่วนใหญ่บอกชอบช่วยเนื้อหาวิชาที่สอนตลอดภาคการศึกษา ในช่วงแรกของการสอนแต่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสร่วมประเมินผลการสอนของอาจารย์และบรรยากาศในค่านการเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความกระตือรือร้น ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกเรียนวิชาตามเพื่อน นักศึกษาไม่มั่นใจที่จะเลือกวิชาเรียนให้เป็นไปตามความสนใจและความต้องการของตน และนักศึกษาชอบทำงานเดี่ยวมากกว่าทำงานกลุ่ม แต่นักศึกษาช่วยเหลือเกื้อกูลกันและรับประทานอาหารเป็นกลุ่ม ความสัมพันธ์กับเพื่อนในค่านส่วนตัว กิจกรรมนักศึกษาพบว่า ค่านนี้มีคะแนนต่ำที่สุด แต่มีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ วิทยาลัยให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรม นักศึกษาและคณะกรรมการนักศึกษาทำหน้าที่ในการวางแผนดำเนินการจัดกิจกรรม ค่านการบริหารพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่านกิจกรรมเพียงเล็กน้อย ชอบชมพร่องในค่านบริหารคือ ห้องสมุดวิทยาลัยมีหนังสือที่จะศึกษาคนควาจำนวนจำกัดและวิทยาลัยไม่เคร่งครัดต่อการลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิด ค่านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่า ห้องเรียนมีแสงสว่างพอเหมาะ มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา อาคารสถานที่เรียนรวมทั้งห้องสมุดตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสมสะดวกต่อการไปมา แต่ที่นั่งทำงานนอกห้องเรียนไม่เพียงพอ โรงอาหารและห้องน้ำยังไม่สะอาดและถูกสุขลักษณะ

ฐพันธ์ สมเกื้อ (ฐพันธ์ สมเกื้อ 2523 : 75 - 78) ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู ในภาคใต้ ผลปรากฏว่า ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำดังนี้ สภาพแวดล้อมค่านการเรียนการสอน ค่านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ค่านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ค่านการบริหารและค่านกิจกรรมนักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้ สภาพแวดล้อมค่านการเรียนการสอนนั้น การบอกชอบช่วยของเนื้อหาวิชาในตอนแรกของการสอน การแจ้งกำหนดการสอน

ล่วงหน้า การที่อาจารย์มีความรู้อย่างที่ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีค่าเฉลี่ยสูง ส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนของอาจารย์ความกระตือรือร้นของบรรยากาศการเรียนของนักศึกษา การใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาของอาจารย์มีค่าเฉลี่ยต่ำ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อพบว่าการรับประทานอาหารร่วมกันเป็นกลุ่ม การใช้เวลาสังสรรค์กับเพื่อนร่วมวิทยาลัย ในโอกาสต่างๆ และการคบเพื่อนที่สนใจการเรียนมีค่าเฉลี่ยสูง นักศึกษามักประสบปัญหาในการทำงานเป็นกลุ่ม และชอบทำงานเดี่ยวมากกว่าทำงานเป็นกลุ่ม แต่มักจะเลือกวิชาเรียนตามเพื่อน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาพบว่า การที่วิทยาลัยให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษา คณะกรรมการนักศึกษาทำหน้าที่ในการวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมและนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมบ้างเพียงประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูง ส่วนความร่วมมือจากอาจารย์ในการจัดกิจกรรม ความร่วมมือจากนักศึกษาในการดำเนินกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารพบว่า การจัดบริการคานห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ ความสอดคล้องของเนื้อหา หนังสือในห้องสมุดกับวิชาที่จะศึกษาค้นคว้า การได้รับคำปรึกษาและชี้แจงการเลือกวิชาก่อนลงทะเบียน มีค่าเฉลี่ยสูง ส่วนการจัดบริการคานสุขภาพอนามัย การลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดระเบียบโดยเคร่งครัดและความเพียงพอของจำนวนหนังสือในห้องสมุดมีค่าเฉลี่ยต่ำ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่า สภาพห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างพอเหมาะและมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา แต่ที่ทำงานนอกห้องเรียนมีไฟพอ มีเสียงรบกวนภายนอกห้องเรียน และโรงอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ

รัชนี้ ฌมรพันธ์ (รัชนี้ ฌมรพันธ์ 2523 : 90 - 91) ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลปรากฏดังนี้ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน มีลักษณะที่พึงประสงค์คือ การที่อาจารย์บอกขอบข่ายเนื้อหาวิชาและการเตรียมการสอนล่วงหน้า ลักษณะที่ไม่พึงประสงค์คือ การที่นักศึกษาไม่มีโอกาสประเมินผลการสอนของอาจารย์และบรรยากาศในการเรียนขาดความกระตือรือร้น สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อมีลักษณะเด่นคือ นักศึกษาไม่รู้สึกเจ็บเหงาเปล่าเปลี่ยวใจ และมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวิทยาลัยอย่างใกล้ชิด มีการร่วมสังสรรค์กันเท่าที่โอกาสจะอำนวย แต่มิมีปัญหาในเรื่องการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และนักศึกษารู้สึกขาดความเป็นอิสระในการเลือกวิชาเรียน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษามีลักษณะที่พึงประสงค์คือ การที่วิทยาลัยสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษาและคณะกรรมการนักศึกษาได้วางแผนและดำเนินการ

จัดกิจกรรมตามรูปแบบที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ คือ การประเมินผล การจัดกิจกรรมน้อย ขาดความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรมและนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ เป็นส่วนน้อย สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารมีลักษณะที่พึงประสงค์ คือ การที่วิทยาลัยให้สิทธิเสรีภาพแก่นักศึกษาในการแสดงออกอย่างเหมาะสมและมีบทบาทแต่งกายของนักศึกษาที่วิทยาลัยกำหนดก็เหมาะสมเช่นกัน ลักษณะที่ไม่พึงประสงค์คือ การที่วิทยาลัยจัดให้มีหนังสือในห้องสมุดไม่เพียงพอ ไม่เคร่งครัดในการลงโทษนักศึกษาที่กระทำความผิด การบริการด้านสุขภาพไม่มีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีลักษณะที่พึงประสงค์คือ ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเพียงพอและขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักศึกษาลักษณะที่ไม่พึงประสงค์คือ ที่นั่งทำงานนอกห้องเรียนไม่เพียงพอ โรงอาหารและห้องน้ำไม่สะอาดและไม่ถูกสุขลักษณะ

บุญเลิศ กลางใจ (บุญเลิศ กลางใจ 2523 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครู ในภาคเหนือ โดยทำการศึกษา 5 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริหารและอาคารสถานที่ พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยปานกลางทุกด้าน โดยมีรายละเอียดไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของจรูญ ฉาวรงค์ รุพันธ์ สมเกื้อ และ รัชณี ชมพันธ์

รังสรรค์ หันสันเทียะ (รังสรรค์ หันสันเทียะ 2526 : 59) ศึกษาถึงสภาพแวดล้อม วิทยาลัยครูนครราชสีมา ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ปรากฏผลดังนี้ สภาพแวดล้อม ในด้านการบริหารโดยส่วนรวมมีทัศนะอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ความสะดวกของการติดต่อสื่อสารภายในวิทยาลัย การให้ความร่วมมือของอาจารย์ส่วนใหญ่ ในการจัดกิจกรรมของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนา วิทยาลัยของที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์สูง สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่โดยส่วนรวมมีทัศนะอยู่ใน เกณฑ์เหมาะสมปานกลาง สภาพที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์น้อยคือ สุขลักษณะของโรงอาหาร ที่นั่งทำงาน ของนักศึกษานอกห้องเรียน ที่นั่งพักผ่อนที่รวมไม่ การบริการน้ำดื่มที่ถูกสุขลักษณะ จำนวนและสุขลักษณะ ของห้องน้ำ ห้องสุขา ตลอดจนการวางแผนผังอาคารสถานที่ต่างๆ สภาพที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ นักศึกษารู้จัก สถานที่ต่างๆ ภายในวิทยาลัยเป็นอย่างดี สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนโดยส่วนรวมมีทัศนะอยู่ใน เกณฑ์เหมาะสมปานกลาง สภาพที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์สูง คือ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ออกชมชายและ จุดมุ่งหมายที่จะสอนในชั่วโมงแรกของการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน

และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความภูมิใจเมื่อได้เข้ามาศึกษาอยู่ในวิทยาลัยแห่งนี้

สงวน สหวงษ์ (สงวน สหวงษ์ 2526 : 81 - 82) ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาสภาพแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับครูเชาอบรม พบว่า ครูเชาอบรมโดยส่วนรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ต่อสภาพแวดล้อมด้านการบริหารวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับครูเชาอบรม และมีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยต่อสภาพแวดล้อมด้านการบริหารทางวิชาการ

มันเกียรติ โกศลนริทวงษ์ (มันเกียรติ โกศลนริทวงษ์ 2527 : 122 - 124) ศึกษาสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาโดยศึกษาสภาพแวดล้อม 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านอาคารสถานที่ ปรากฏผลดังนี้ ด้านการเรียนการสอนพบว่า ความรู้ความสามารถของอาจารย์อยู่ในระดับสูง แต่การให้นักศึกษามีโอกาสร่วมประเมินผลการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับต่ำ ด้านการบริหารพบว่า ทุกวิทยาลัยให้นักศึกษามีโอกาสในการประเมินกิจกรรมค่า ด้านกลุ่มเพื่อนพบว่า มีการรวมกลุ่มกันค่าอยู่ในระดับต่ำ แต่การไม่เด่นการพิน และไม่มีสโมสรมีระดับสูง และด้านอาคารสถานที่พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง แต่ควรปรับปรุงห้องสมุดใหม่หนังสือเพียงพอ ห้องส้วม ห้องน้ำดื่มความเพียงพอและให้มีโรงอาหารที่ถูกต้องลักษณะ

สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ (สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ 2528 : 91 - 93) ศึกษาสภาพแวดล้อมศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการของวิทยาลัยครูภูเก็ตตามทัศนะของครูเชาอบรมและผู้บริหารอบรม ผลปรากฏดังนี้ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม แต่เนื้อหาของหลักสูตร การเปิดรายวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี ระบบและวิธีการประเมินผลตามหลักสูตร และวิธีการสอนของอาจารย์ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร สภาพแวดล้อมด้านการบริหารมีความเหมาะสมปานกลาง แต่การบริหารทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมและบริการแนะน่วยังจัดได้ไม่เหมาะสม สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อนมีความเหมาะสมปานกลาง ความสัมพันธ์ของครูเชาอบรมส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์ทางคานอารมณ์ ส่วนความสัมพันธ์ทางคานปัญญายังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมปานกลาง แต่ห้องสมุดยังขาดหนังสือ ชาติที่นั่งพักผ่อน บริการน้ำดื่มไม่เพียงพอ

และห้องนำห้องสวมไม่สะอาด

โส พันธ์สระคู (โส พันธ์สระคู 2529 : 125, 130 - 133) ศึกษาสภาพแวดล้อม วิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์ โดยศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งหมด 7 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านวิชาการด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการคบเพื่อนของนักศึกษา ด้านค่าใช้จ่ายของนักศึกษา และด้านบริการนักศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่า โดยส่วนรวมแล้ว นักศึกษาเห็นด้วยปานกลางกับสภาพแวดล้อมทุกด้าน มีเพียงวิทยาลัยเดียวคือ วิทยาลัยครูมหาสารคามที่ไม่เห็นด้วยอย่างมากกับสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูเป็นไปอย่างกว้างขวางโดยมีการศึกษาทั่วไปทั้งประเทศ ส่วนใหญ่จะศึกษาสภาพแวดล้อมโดยเฉลี่ย 4 - 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน กลุ่มเพื่อน การบริหาร อาคารสถานที่และกิจกรรมนักศึกษา อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาหรือผู้ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูทุกแห่ง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยครูทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางไม่มีด้านใดที่เด่นเป็นพิเศษ

3. กลุ่มโรงเรียนมัธยม ใฉ้มีผู้ศึกษาคนควาในสถาบันการศึกษาเอกชนดังนี้

อุรัญญา รุชมชัวร์ (อุรัญญา รุชมชัวร์ 2526 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนในเครือคารอลิกและสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนทั้งสองประเภทต่างมีความเห็นว่สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปอยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นักเรียนประถมศึกษาเห็นว่าด้านการบริหารงาน สังคมกลุ่มเพื่อน และอาคารสถานที่เท่านั้นที่อยู่ในระดับพอใช้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนคาทอลิกมีความเห็นว่า ด้านการบริหารงาน การให้บริการนักเรียนและอาคารสถานที่อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเครือสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย มีความเห็นว่า ด้านการบริหารงาน การให้บริการนักเรียน สังคมกลุ่มเพื่อนและอาคารสถานที่อยู่ในระดับพอใช้ และนักเรียนประถมศึกษามีความต้องการให้โรงเรียนปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านจริยธรรมเป็นอันดับหนึ่ง ด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับรองลงมา นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องการให้โรงเรียนปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านการให้บริการนักเรียนสูงเป็นอันดับหนึ่งและด้านการเรียนการสอนเป็นอันดับรองลงมา

วิธีดำเนินการ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method) ประเภทการศึกษาสำรวจ (Survey Studies) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8 ซึ่งมีวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม คณะวิชาศิลปหัตถกรรม ในเขตการศึกษา 8 ซึ่งได้แก่ นักศึกษาจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จำนวน 1,379 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนอยู่ในคณะวิชาต่างๆ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างแยกตามสถานศึกษาและคณะวิชา แล้วสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนประชากร โดยตัวอย่างจำนวน 305 คน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษาและคณะวิชา

สถานศึกษา	คณะวิชาทหารรวม		คณะวิชาพาณิชย์รวม		คณะวิชาศิลปศึกษา		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง	107	24	226	50	53	11	386	85
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	105	23	230	51	49	11	384	85
วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่	51	11	218	48	49	11	318	70
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	99	22	146	32	46	11	291	65
รวม	362	80	820	181	197	44	1,379	305

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครอง และอาคารสถานที่ แลวนำผลการศึกษาค้นคว้ามากำหนดเป็นเนื้อหาในแบบสอบถาม
2. สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาแต่ละด้านรวม 78 ข้อ
3. นำข้อคำถามทั้งหมดเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ เมื่อปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้ว ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิสัย (Face validity) โดยนำข้อคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน วินิจฉัยเสนอแนะและตรวจสอบ ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามแต่ละข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันโดยถือเกณฑ์ร้อยละ 80 จากการวินิจฉัยและเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 119 ข้อ เพื่อใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา

4. ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครอง และอาคารสถานที่ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	5 คะแนน
พึงพอใจมาก	4 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	3 คะแนน
พึงพอใจน้อย	2 คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุดหรือไม่พึงพอใจเลย	1 คะแนน

- ในการแปลผล คะแนนความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น มีเกณฑ์การแปลผลดังนี้
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง สภาพเช่นนั้นทำให้เกิด
ความพึงพอใจน้อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง สภาพเช่นนั้นทำให้เกิด
ความพึงพอใจน้อย
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง สภาพเช่นนั้นทำให้เกิด
ความพึงพอใจปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง สภาพเช่นนั้นทำให้เกิด
ความพึงพอใจมาก
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง สภาพเช่นนั้นทำให้เกิด
ความพึงพอใจมากที่สุด
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาระดับปีที่ 3 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ลำปาง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม
- 5.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยการทดสอบค่าที (t-test) ใข้ข้อคำถาม
จำนวน 112 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
- 5.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α - Coefficient) หาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9636 (ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 2)

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา

สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
1. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน	0.8400
2. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน	0.8386
3. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน	0.8787
4. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา	0.8514
5. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษา	0.8845
6. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครอง	0.8292
7. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่	0.9253
รวมทั้งฉบับ	0.9636

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากมณฑลวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อส่งถึงกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมทั้งแบบสอบถามฉบับที่ใช้เก็บข้อมูลไปให้กรมอาชีวศึกษาอนุญาตและตรวจสอบ เมื่อกรมอาชีวศึกษาตรวจสอบความในแบบสอบถามแล้วได้ประทับตราอนุญาตให้ใช้แบบสอบถามนี้ แล้วจึงออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 8
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยเดินทางไปถึงวิทยาลัยอาชีวศึกษาอำเภอ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ตามลำดับ

วิธีจักระทำกับข้อมูล

1. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือไคค่าในการตั้งนี้

1.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองไปหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิคร้อยละ 25 กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

(ไพศาล หวังทานิช 2530 : 191)

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ
 \bar{X}_H, \bar{X}_L แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
 s_H^2, s_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อจากการตอบของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
 n_H, n_L แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ

หากค่า t ที่คำนวณได้แตกต่างจากค่า t ที่ได้จากตารางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีค่าอำนาจจำแนก

1.2 นำข้อมูลที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{zs_t^2}{s_t^2} \right]$$

(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171 - 172)

เมื่อ ∞	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
s_1^2	แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งหมด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

2.1 หากค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two-way Analysis of Variance)

เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในองค์ประกอบแต่ละด้านและโดยส่วนรวมของนักศึกษาต่างคณะวิชา และต่างสถานศึกษา ซึ่งมีสูตรดังนี้

2.2.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรตัวแรก (α)

$$F = \frac{MS_{\alpha}}{MS_W}$$

2.2.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่สอง (β)

$$F = \frac{MS_{\beta}}{MS_W}$$

2.2.3 การทดสอบผลรวมกันระหว่างตัวแปรตัวแรกและตัวแปรที่สอง ($\alpha \beta$)

$$F = \frac{MS_{\alpha\beta}}{MS_W}$$

(ลัทธิวัลย์ หวังพานิช 2528 : 220)

เมื่อ F	แทน อัตราส่วนความแปรปรวนของฟิชเชอร์
MS_{α}	แทน ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรตัวแรก
MS_{β}	แทน ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรที่สอง
$MS_{\alpha\beta}$	แทน ความแปรปรวนระหว่างตัวแปรตัวแรก และตัวที่สอง
MS_W	แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อมีนัยสำคัญที่ตัวแปรใด ก็จะทำกรวิเคราะห์ต่อไปด้วยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีของ นิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls Test)

(ลัทธิวัลย์ หวังพานิช 2528 : 231)

ผลการค้นคว้า

ในการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยส่วนรวมและองค์ประกอบแต่ละด้านของนักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยส่วนรวมและองค์ประกอบแต่ละด้านของนักศึกษาต่างสถานศึกษาและต่างคณะวิชา ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two-way Analysis of Variance) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls Test)

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอข้อมูลในตารางต่างๆ และเพื่อให้เข้าใจผลการศึกษาค้นคว้าตรงกัน ผู้วิจัยได้นำเอาสัญลักษณ์ทางสถิติมาใช้ และกำหนดสัญลักษณ์เพิ่มเติมในการเสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนที่เบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงค่า F
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
สป.	แทน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง
ชม.	แทน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
พร.	แทน	วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่

- จร. แทน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย
คห. แทน คณะวิชาคหกรรม
พฉ. แทน คณะวิชาพาณิชยกรรม
ศป. แทน คณะวิชาศิลปหัตถกรรม

ตอนที่ 1

ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวมและองค์ประกอบแต่ละด้านของนักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8 แสดงในตาราง 3-5

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยส่วนรวมและองค์ประกอบแต่ละด้าน ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา	ลป.		ขม.		พร.		ขร.		รวม	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
อาคารเรียน	3.7314	0.6150	3.4657	0.6369	3.6583	0.5457	3.6603	0.5768	3.6254	0.6042
กิจกรรมการเรียนการสอน	3.3445	0.5820	3.1168	0.6043	3.3235	0.5481	3.3648	0.5481	3.2806	0.5801
ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน	3.5134	0.7853	3.3904	0.8700	3.5805	0.6805	0.6448	0.7001	3.5225	0.7725
กิจกรรมนันทนาการ	2.9471	0.8180	2.9479	0.7633	3.1755	0.6534	3.1879	0.6661	3.0511	0.7414
การบริหารนักศึกษา	3.0073	0.6864	2.6235	0.7385	3.0109	0.6006	3.4154	0.5842	2.9881	0.7149
การปกครอง	3.2516	0.7310	2.9548	0.8112	3.1440	0.6679	3.3609	0.6187	3.1675	0.7308
อาคารสถานที่	3.1353	0.6363	2.8507	0.6669	3.3330	0.6451	3.2692	0.5787	3.1299	0.6597
รวม	3.2244	0.5139	2.9788	0.5778	3.2908	0.4604	3.3828	0.4926	3.2050	0.5360

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษาทุกสถานศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตการศึกษา 8 มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละท่านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยมีลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ อาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมการเรียนการสอน การปกครอง อาคารสถานที่ กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในแต่ละสถานศึกษา

จากตาราง 3 พบว่า

นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละท่านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยมีลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ อาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมการเรียนการสอน การปกครอง อาคารสถานที่ การบริการนักศึกษา กิจกรรมนักศึกษา

นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละท่านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทุกด้านในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ อาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมการเรียนการสอน การปกครอง กิจกรรมนักศึกษา อาคารสถานที่ การบริการนักศึกษา

นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละท่านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอาจารย์ผู้สอนและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยมีลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ อาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมการเรียนการสอน อาคารสถานที่ กิจกรรมนักศึกษา การปกครอง การบริการนักศึกษา

นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงรวมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย โดยส่วนรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอาจารย์ผู้สอนและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยมีลำดับจากมาก ไปหาน้อยดังนี้ อาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน การบริการนักศึกษา กิจกรรมการเรียน การสอน การปกครอง อาคารสถานที่ กิจกรรมนักศึกษา

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยส่วนรวม และองค์ประกอบแต่ละด้านของนักศึกษาทางคณะวิชา

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา	คท.		คพ.		คป.		รวม	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
อาจารย์ผู้สอน	3.6708	0.5779	3.6022	0.5837	3.6383	0.7309	3.6254	0.6042
กิจกรรมการเรียนการสอน	3.3920	0.5015	3.2182	0.5577	3.3344	0.7567	3.2806	0.5801
ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน	3.5080	0.7325	3.5470	0.7293	3.4483	0.9988	3.5225	0.7725
กิจกรรมนันทนาการ	3.1455	0.6479	3.0130	0.7382	3.0357	0.9008	3.0511	0.7414
การบริหารนันทนาการ	3.1226	0.6165	2.9416	0.7211	2.9351	0.8321	2.9881	0.7149
การปกครอง	3.2356	0.6684	3.1309	0.7216	3.1941	0.8721	3.1675	0.7308
อาคารสถานที่	3.3477	0.5463	3.0535	0.6791	3.0483	0.6913	3.1299	0.6597
รวม	3.3241	0.4636	3.1596	0.5334	3.1750	0.6396	3.2050	0.5360

จากตาราง 4 พบว่า นักศึกษาทุกคณะวิชาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตการศึกษา 8 มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละด้านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอน และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยมีลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ อาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมการเรียนการสอน การปกครอง อาคารสถานที่ กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในแต่ละคณะวิชา

จากตาราง 4 พบว่า

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละด้านพบว่า นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมมีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนเป็นอันดับแรกและการบริการนักศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย

นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละด้านพบว่า นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมมีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนเป็นอันดับแรก และการบริการนักศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย

นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละด้านพบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมมีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนเป็นอันดับแรก และการบริการนักศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยส่วนรวมและองค์ประกอบแต่ละด้าน

องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา	คท.						คป.						
	คท.		คป.		คท.		คป.		คท.		คป.		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
อาคารเรียน	3.7361	0.7666	3.7317	0.5544	3.7197	0.5680	3.6232	0.4904	3.4479	0.6692	3.2197	0.7171	3.7348
กิจกรรมการเรียนการสอน	3.3751	0.6503	3.3486	0.5182	3.2597	0.7391	3.3354	0.4368	2.9958	0.6343	3.2208	0.6628	3.4805
ความสัมพันธ์ในชุมชน	3.3674	0.9234	3.5782	0.7233	3.5372	0.7633	3.5415	0.7028	3.4670	0.8090	2.7190	1.1919	3.6446
กิจกรรมนันทนาการ	3.0923	0.7763	2.8843	0.7884	2.9156	1.0570	3.1615	0.8916	2.8918	0.7477	2.7338	0.9374	3.3312
การบริหารงานศึกษา	2.9563	0.8055	3.0743	0.6389	2.8139	0.6290	3.0228	0.5194	2.5350	0.7536	2.1991	0.7370	3.1082
การปกครอง	3.0865	0.8335	3.2523	0.6938	3.6084	0.5709	3.2709	0.8537	2.9080	0.8598	2.5105	0.8365	3.4126
อาคารสถานที่	3.2604	0.6773	3.0450	0.6166	3.2727	0.6194	3.3030	0.4224	2.7243	0.6971	2.4915	0.4690	3.5540
รวม	3.2390	0.6176	3.2109	0.4709	3.2541	0.5025	3.2911	0.48	2.9080	0.5990	2.6535	0.5637	3.4499

งนัศึกษากทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา

น.	พจ.						ขจ.					
	พจ.		คจ.		คจ.		พจ.		คจ.		คจ.	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
0.3742	3.7083	0.5102	3.3636	0.7595	3.6174	0.5325	3.4870	0.5275	4.2500	0.4346		
0.4739	3.3542	0.4940	3.0325	0.7595	3.4253	0.4085	3.1652	0.4715	3.8247	0.7174		
0.5799	3.6004	0.6703	3.4298	0.8461	3.5579	0.6091	3.5455	0.7128	4.1074	0.7063		
0.5338	3.2426	0.6468	2.7273	0.6522	3.0942	0.5077	3.0536	0.7168	3.7662	0.5102		
0.4857	3.0149	0.6422	2.8961	0.5383	3.4156	0.4377	3.2723	0.6412	3.8312	0.5019		
0.6355	3.1747	0.6507	2.7413	0.6493	3.2727	0.6014	3.2308	0.5561	3.9161	0.5668		
0.5752	3.4141	0.6193	2.7585	0.5380	3.3864	0.4909	3.0508	0.5764	3.6705	0.4973		
0.4127	3.3358	0.4493	2.9355	0.4092	3.3885	0.3642	3.2158	0.5070	3.8570	0.3752		

วิทยาลัยแต่ละค่านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมากและมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบค่านอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนเป็นอันดับแรก และอาคารสถานที่เป็นอันดับสุดท้าย

นักศึกษาคณะศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยแต่ละค่านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบทุกค่านในระดับมาก โดยนักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนเป็นอันดับแรก และอาคารสถานที่เป็นอันดับสุดท้าย

ตอนที่ 2

เปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวม และองค์ประกอบแต่ละด้านของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชาด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls Test) ดังแสดงในตาราง 6-30

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย โดยส่วนรวมของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ผลหลัก				
สถานศึกษา	6.935	3	2.312	9.466*
คณะวิชา	1.532	2	0.766	3.137*
ผลรวมกัน				
สถานศึกษาและคณะวิชา	7.289	6	1.215	4.974*
ความคลาดเคลื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	15.774	11	1.434	5.871*
ภายในกลุ่ม	71.560	293	0.244	
รวม	87.334	304	0.287	

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาตัวแปรสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 7

เมื่อพิจารณาตัวแปรคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรมและคณะวิชาศิลปหัตถกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 8

เมื่อพิจารณารวมกันระหว่างสถานศึกษากับคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาและคณะวิชาต่างก็มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 9

ตาราง 7 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวม
ของนักศึกษาทางสถานศึกษา

สถานศึกษา	\bar{X}	ชม..	ลบ.	พร.	ชร.
		2.9788	3.2244	3.2908	3.3828
ชม.	2.9788	-	0.2456*	0.3120*	0.4040*
ลบ.	3.2244	-	-	0.0664	0.1584*
พร.	3.2908	-	-	-	0.0920*
ชร.	3.3828	-	-	-	-

จากตาราง 7 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมมากกว่านักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง และนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมมากกว่านักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมแตกต่างจากนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยไทยส่วนรวม
ของนักศึกษาทางคณะวิชา

คณะวิชา	\bar{x}	พณ.	ศป.	คท.
		3.1596	3.1750	3.3241
พณ.	3.1596	-	0.0154	0.1645*
ศป.	3.1750	-	-	0.1491*
คท.	3.3241	-	-	-

จากตาราง 8 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยไทยส่วนรวมมากกว่านักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมและนักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยไทยส่วนรวมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมของนักศึกษาตามสถานศึกษาและทางคณะวิชา

สถานศึกษา และคณะวิชา	x̄	คป.นม.	พณ.นม.	คป.พร.	พณ.คป.	พณ.ชร.	คท.คป.	คท.นม.	พณ.พร.	คท.ชร.	คท.พร.	คป.ชร.
		คป.นม.	พณ.นม.	คป.พร.	พณ.คป.	พณ.ชร.	คท.คป.	คท.นม.	พณ.พร.	คท.ชร.	คท.พร.	คป.ชร.
คป.นม.	2.6535	-	0.2545*	0.2820*	0.5574*	0.5623*	0.5855*	0.6378*	0.6823*	0.7350*	0.7964*	1.2035*
พณ.นม.	2.9080	-	-	0.0275	0.3029*	0.3078*	0.3310*	0.3833*	0.4278*	0.4805*	0.5419*	0.9490*
คป.พร.	2.9355	-	-	-	0.2754*	0.2803*	0.3035*	0.3558*	0.4003*	0.4530*	0.5144*	0.9215*
พณ.คป.	3.2109	-	-	-	-	0.0049	0.0281	0.0804	0.1249	0.1776	0.2390	0.6461*
พณ.ชร.	3.2158	-	-	-	-	-	0.0232	0.0755	0.1200	0.1727	0.2341	0.6412*
คท.คป.	3.2390	-	-	-	-	-	-	0.0523	0.0968	0.1495	0.2109	0.6180*
คป.คป.	3.2541	-	-	-	-	-	-	0.0372	0.0817	0.1344	0.1958	0.6029*
คท.นม.	3.2913	-	-	-	-	-	-	-	0.0445	0.0972	0.1586	0.5657*
พณ.พร.	3.3358	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0527	0.1141	0.5212*
คท.ชร.	3.3885	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0614	0.4685*
คท.พร.	3.4499	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.4071*
คป.ชร.	3.8570	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 9 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมมากกว่านักศึกษากลุ่มอื่นๆ ทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาทุกคณะวิชาวิทยาลัยอาชีวศึกษาดำปางมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ
อาจารย์ผู้สอนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ผลหลัก				
สถานศึกษา	3.273	3	1.091	3.182*
คณะวิชา	0.265	2	0.133	0.387
ผลรวมกัน				
สถานศึกษาและคณะวิชา	6.956	6	1.159	3.381*
ความคลาคลเคลื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	10.499	11	0.954	2.784*
ภายในกลุ่ม	100.461	293	0.343	
รวม	110.960	304	0.365	

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาตัวแปรสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ต่าง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงทราย มีความ
พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะ
ทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 11

เมื่อพิจารณาตัวแปรคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม
และคณะวิชาศิลปหัตถกรรม มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

เมื่อพิจารณาผลรวมกันระหว่างสถานศึกษากับคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาจะ
คณะวิชาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 12

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนของนักศึกษา
ทางสถานศึกษา

สถานศึกษา	\bar{X}	ธม.	พร.	ชร.	สป.
		3.4657	3.6583	3.6603	3.7314
ธม.	3.4657	-	0.1926*	0.1946*	0.2657**
พร.	3.6583	-	-	0.0020	0.0731
ชร.	3.6603	-	-	-	0.0711
สป.	3.7314	-	-	-	-

จากตาราง 11 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา
เชียงใหม่ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนมากกว่า
นักศึกษาวินิจฉัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาวินิจฉัยอาชีวศึกษาลำปาง นักศึกษาวินิจฉัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาวินิจฉัย
อาชีวศึกษาแพร่ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์สอนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา

สถานศึกษา	\bar{x}	คป.นม.	คป.พร.	พณ.นม.	พณ.พร.	คท.พร.	คท.นม.	พณ.พร.	พณ.คป.	คท.พร.	คท.คป.	คป.พร.	คท.คป.	คป.พร.
และคณะวิชา		3.2197	3.3636	3.4477	3.4870	3.6174	3.6232	3.7083	3.7197	3.7317	3.7348	3.7361	4.2500	
คป.นม.	3.2197	-	0.1439	0.2280	0.2673	0.3977	0.4035	0.4886	0.5000	0.5120	0.5151	0.5164	1.0303	
คป.พร.	3.3636	-	-	0.0841	0.1234	0.2538	0.2596	0.3447	0.3561	0.3681	0.3712	0.3725	0.8864	
พณ.นม.	3.4477	-	-	-	0.0393	0.1697	0.1755	0.2606	0.2720	0.2840	0.2871	0.2884	0.8023	
พณ.พร.	3.4870	-	-	-	-	0.1304	0.1362	0.2213	0.2327	0.2447	0.2478	0.2491	0.7630	
คท.พร.	3.6174	-	-	-	-	-	0.0058	0.0909	0.1023	0.1143	0.1174	0.1187	0.6326	
คท.นม.	3.6232	-	-	-	-	-	-	0.0851	0.0965	0.1085	0.1116	0.1129	0.6268	
พณ.พร.	3.7083	-	-	-	-	-	-	-	0.0114	0.0234	0.0265	0.0278	0.5417	
คป.คป.	3.7197	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0120	0.0151	0.0164	0.5303	
พณ.คป.	3.7317	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0031	0.0044	0.5183	
คท.พร.	3.7348	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0013	0.5152	
คท.คป.	3.7361	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.5139	
คป.พร.	4.2500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

จากตาราง 12 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนมากกว่านักศึกษาทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง นักศึกษาคณะวิชาคหกรรม และคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่และวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ผลหลัก				
สถานศึกษา	3.154	3	1.051	3.345*
คณะวิชา	1.760	2	0.880	2.800
ผลรวมกัน				
สถานศึกษาและคณะวิชา	5.237	6	0.873	2.777*
ความคลาดเคลื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	10.215	11	0.929	2.955*
ภายในกลุ่ม	92.083	293	0.314	
รวม	102.298	304	0.337	

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาค่าแปรปรวนสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงขวาง มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 14

เมื่อพิจารณาค่าแปรปรวนคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาคหกรรม และคณะวิชาศิลปหัตถกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าผลรวมกันระหว่างสถานศึกษากับคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาและคณะวิชาคหกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 15

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน
ของนักศึกษาทางสถานศึกษา

สถานศึกษา	\bar{x}	ชม.	พร.	สป.	ขร.
		3.1168	3.3235	3.3445	3.3648
ชม.	3.1168	-	0.2067*	0.2277*	0.2480*
พร.	3.3235	-	-	0.0210	0.0413
สป.	3.3445	-	-	-	0.0203
ขร.	3.3648	-	-	-	-

จากตาราง 14 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเรียงราย นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ลำปาง นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน
การสอนมากกว่านักศึกษวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษวิทยาลัยอาชีวศึกษาเรียงราย นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง นักศึกษาวิทยาลัย
อาชีวศึกษาแพร่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ

สถานศึกษา	\bar{x}	พณ.นม.	ศป.พร.	พณ.สร.	ศป.นม.	ศป.สป.	คท.นม.	พณ.สป.	พณ.พร.	คท.สป.	คท.พร.	ศป.สร.	คท.พร.	ศป.สร.
		2.9958	3.0325	3.1652	3.2208	3.2597	3.3354	3.3486	3.3542	3.3751	3.4253	3.4805	3.8247	
พณ.นม.	2.9958	-	0.0367	0.1694	0.2250	0.2639	*0.3396	*0.3528	*0.3584	*0.3793	*0.4847	*0.4295	*0.4847	*0.8289
ศป.พร.	3.0325	-	-	0.1327	0.1883	0.2272	*0.3029	*0.3161	*0.3217	*0.3426	*0.4480	*0.3928	*0.4480	*0.7922
พณ.สร.	3.1652	-	-	-	0.0556	0.0945	0.1702	0.1834	0.1890	0.2099	0.3153	0.2601	0.3153	*0.6595
ศป.นม.	3.2208	-	-	-	-	0.0389	0.1146	0.1278	0.1334	0.1543	0.2597	0.2045	0.2597	*0.6039
ศป.สป.	3.2597	-	-	-	-	-	0.0757	0.0889	0.0945	0.1154	0.2208	0.1656	0.2208	*0.5650
คท.นม.	3.3354	-	-	-	-	-	-	0.0132	0.0188	0.0397	0.1451	0.0899	0.1451	*0.4893
พณ.สป.	3.3486	-	-	-	-	-	-	-	0.0056	0.0265	0.1319	0.0767	0.1319	*0.4761
พณ.พร.	3.3542	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0209	0.1263	0.0711	0.1263	*0.4705
คท.สป.	3.3751	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.1054	0.0502	0.1054	*0.4496
คท.สร.	3.4253	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0552	-	0.0552	*0.3994
คท.พร.	3.4805	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*0.3442
ศป.สร.	3.8247	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 15 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่านักศึกษากลุ่มอื่นๆ ทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่านักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ผลหลัก				
สถานศึกษา	2.797	3	0.932	1.616
คณะวิชา	0.466	2	0.233	0.404
ผลรวมกัน				
สถานศึกษาและคณะวิชา	9.195	6	1.533	2.656*
ความคลาดเคลื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	12.359	11	1.124	1.947*
ภายในกลุ่ม	169.042	293	0.577	
รวม	181.401	304	0.597	

จากตาราง 16 เมื่อพิจารณาตัวแปรสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาตัวแปรคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม และคณะวิชาศิลปหัตถกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาผลรวมกันระหว่างสถานศึกษากับคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา และคณะวิชาต่างก็มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 17

ตาราง 17 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในอุดมเพื่อนของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา

สถานศึกษา	คป.ชนบ.	คท.ดป.	คป.พร.	พณ.ชนบ.	คป.ดป.	คท.ชนบ.	พณ.ชร.	คท.ชร.	พณ.ดป.	คท.พร.	คป.ชร.	
และคณะวิชา	2.7910	3.3674	3.4298	3.4670	3.5372	3.5415	3.5455	3.5579	3.5782	3.6004	3.6446	4.1074
คป.ชนบ.	-	0.5764*	0.6388*	0.6760*	0.7462*	0.7505*	0.7545*	0.7669*	0.7872*	0.8094*	0.8536*	1.3164*
คท.ดป.	-	-	0.0624	0.0996	0.1698	0.1741	0.1781	0.1905	0.2108	0.2330	0.2772	0.7400*
คป.พร.	-	-	-	0.0372	0.1074	0.1117	0.1157	0.1281	0.1484	0.1706	0.2148	0.6776*
พณ.ชนบ.	-	-	-	-	0.0702	0.0745	0.0785	0.0909	0.1112	0.1334	0.1776	0.6404*
คป.ดป.	-	-	-	-	-	0.0043	0.0083	0.0207	0.0410	0.0632	0.1047	0.5702*
คท.ชนบ.	-	-	-	-	-	-	0.0040	0.0164	0.0367	0.0589	0.1031	0.5659*
พณ.ชร.	-	-	-	-	-	-	-	0.0124	0.0327	0.0549	0.0991	0.5619*
คท.ชร.	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0203	0.0425	0.0867	0.5495*
พณ.ดป.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0222	0.0664	0.5292*
พณ.พร.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0442	0.5070*
คท.พร.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.4628*
คป.ชร.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 17 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมากกว่านักศึกษาทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรม
นักศึกษาของนักศึกษาทางสถานศึกษาและคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ผลหลัก				
สถานศึกษา	4.262	3	1.421	2.713*
คณะวิชา	1.129	2	0.562	1.072
ผลรวมกัน				
สถานศึกษาและคณะวิชา	8.415	6	1.403	2.678*
ความคลาคลเคลื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	13.664	11	1.242	2.372*
ภายในกลุ่ม	153.460	293	0.524	
รวม	167.124	304	0.550	

จากตาราง 18 เมื่อพิจารณาตัวแปรสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 19

เมื่อพิจารณาตัวแปรคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม และคณะวิชาศิลปหัตถกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาผลรวมกันระหว่างสถานศึกษากับคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา และคณะวิชาต่างก็มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 20

ตาราง 19 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา
ของนักศึกษาทางสถานศึกษา

สถานศึกษา	\bar{x}	สป.	ชม.	พร.	ชร.
		2.9471	2.9479	3.1755	3.1879
สป.	2.9471	-	0.0008	0.2284 *	0.2408 *
ชม.	2.9479	-	-	0.2276 *	0.2400 *
พร.	3.1755	-	-	-	0.0124
ชร.	3.1879	-	-	-	-

จากตาราง 19 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย และวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษามากกว่านักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา

สถานศึกษา และคณะวิชา	$\frac{\Sigma}{X}$	ศป.พร.	ศป.นม.	พณ.อป.	พณ.นม.	ศป.อป.	พณ.พร.	ศป.อป.	ศป.พร.	พณ.อป.	ศป.นม.	พณ.พร.	ศป.พร.	ศป.สร.
		2.7273	2.7338	2.8843	2.8978	2.9156	3.0536	3.0923	3.0942	3.1615	3.2426	3.3312	3.3312	3.7662
ศป.พร.	2.7273	-	0.0065	0.1570	0.1705	0.1883	0.3263	0.3650	0.3669	0.4342	0.5153	0.6039*	1.0389*	
ศป.นม.	2.7338	-	-	0.1505	0.1640	0.1818	0.3198	0.3585	0.3604	0.4277	0.5088	0.5974*	1.0324*	
พณ.อป.	2.8843	-	-	-	0.0135	0.0313	0.1693	0.2080	0.2099	0.2772	0.3583	0.4469	0.8819*	
พณ.นม.	2.8978	-	-	-	-	0.0178	0.1558	0.1945	0.1964	0.2637	0.3448	0.4334	0.8684*	
ศป.อป.	2.9156	-	-	-	-	-	0.1380	0.1767	0.1786	0.2459	0.3270	0.4156	0.8506*	
พณ.พร.	3.0536	-	-	-	-	-	-	0.0387	0.0406	0.1079	0.1890	0.2776	0.7126*	
ศป.อป.	3.0923	-	-	-	-	-	-	-	0.0019	0.0692	0.1503	0.2389	0.6739*	
พณ.พร.	3.0942	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0673	0.1484	0.2370	0.6720*	
ศป.นม.	3.1615	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0811	0.1697	0.6047*	
พณ.พร.	3.2426	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0886	0.5236*	
ศป.พร.	3.3312	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.4350*	
พณ.พร.	3.7662	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

จากตาราง 20 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา มากกว่านักศึกษาทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา มากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่และวิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการ
นักศึกษาของนักศึกษาทางสถานศึกษาและคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ผลหลัก				
สถานศึกษา	22.762	3	7.587	18.136*
คณะวิชา	1.492	2	0.746	1.783
ผลรวมกัน				
สถานศึกษาและคณะวิชา	8.060	6	1.343	3.211*
ความคลาดเคลื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	32.784	11	2.980	7.124*
ภายในกลุ่ม	122.574	293	0.418	
รวม	155.358	304	0.511	

จากตาราง 21 เมื่อพิจารณาตัวแปรสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัย
อาชีวศึกษาสาขางาน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษา
เชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 22

เมื่อพิจารณาตัวแปรคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม
และคณะวิชาศิลปหัตถกรรม มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษาแตกต่างกัน
อย่างไร้มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณารวมกันระหว่างสถานศึกษากับคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาและ
คณะวิชาต่างก็มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 23

ตาราง 22 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษา
ของนักศึกษาต่างสถานศึกษา

สถานศึกษา	\bar{X}	ขม.	สป.	พร.	ชร.
		2.6235	3.0073	3.0109	3.4154
ขม.	2.6235	-	0.3838*	0.3874*	0.7919*
สป.	3.0073	-	-	0.0036	0.4081*
พร.	3.0109	-	-	-	0.4045*
ชร.	3.4154	-	-	-	-

จากตาราง 22 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
เกี่ยวกับการบริการนักศึกษามากกว่านักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ลำปาง นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางมีความพึงพอใจต่อ
สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษามากกว่านักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางมีความพึงพอใจต่อ
สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญ

จากตาราง 23 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักเรียนมากกว่านักศึกษาทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักเรียนมากกว่านักศึกษาทุกคณะวิชาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมและคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักเรียนมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาทุกคณะวิชาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาทุกคณะวิชาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักเรียนมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักเรียนมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครอง
ของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ผลหลัก				
สถานศึกษา	6.669	3	2.223	4.585*
คณะวิชา	0.394	2	0.197	0.406
ผลรวมกัน				
สถานศึกษาและคณะวิชา	12.968	6	2.161	4.457*
ความคลาดเคลื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	20.281	11	1.844	3.802*
ภายในกลุ่ม	142.076	293	0.485	
รวม	162.358	304	0.534	

จากตาราง 24 เมื่อพิจารณาตัวแปรสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 25

เมื่อพิจารณาตัวแปรคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม และคณะวิชาศิลปหัตถกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณารวมกันระหว่างสถานศึกษากับคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา และคณะวิชาต่างก็มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 26

ตาราง 25 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองของนักศึกษา
ทางสถานศึกษา

สถานศึกษา	\bar{X}	ชม.	พร.	สป.	ชร.
		2.9548	3.1440	3.2516	3.3609
ชม.	2.9548	-	0.1892*	0.2968*	0.4061*
พร.	3.1440	-	-	0.1076	0.2169*
สป.	3.2516	-	-	-	0.1093
ชร.	3.3609	-	-	-	-

จากตาราง 25 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองมากกว่านักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางและนักศึกษวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองมากกว่านักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 26 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองของนักศึกษาและทางคณะวิชา

สถานศึกษา	\bar{x}	คป.ชม.	คป.พร.	พณ.ชม.	คท.สป.	พณ.พร.	พณ.ชร.	พณ.สป.	คท.ชม.	คท.ชร.	คท.พร.	คป.สป.	คป.ชร.
และคณะวิชา		2.5105	2.7413	2.9080	3.0865	3.1747	3.2308	3.2523	3.2709	3.2727	3.4126	3.6084	3.9161
คป.ชม.	2.5105	-	0.2308	0.3975	0.5760	0.6642	0.7203	0.7418	0.7604	0.7622	0.9021	1.0979	1.4056
คป.พร.	2.7413	-	-	0.1667	0.3452	0.4334	0.4895	0.5110	0.5296	0.5314	0.6713	0.8671	1.1748
พณ.ชม.	2.9080	-	-	-	0.1785	0.2667	0.3228	0.3443	0.3629	0.3647	0.5046	0.7004	1.0081
คท.สป.	3.0865	-	-	-	-	0.0882	0.1443	0.1658	0.1844	0.1862	0.3261	0.5219	0.8296
พณ.พร.	3.1747	-	-	-	-	-	0.0561	0.0776	0.0962	0.0980	0.2379	0.4337	0.7414
พณ.ชร.	3.2308	-	-	-	-	-	-	0.0215	0.0401	0.0419	0.1818	0.3776	0.6853
พณ.สป.	3.2523	-	-	-	-	-	-	-	0.0186	0.0204	0.1603	0.3561	0.6638
คท.ชม.	3.2709	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0018	0.1417	0.3375	0.6452
คท.ชร.	3.2727	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.1399	0.3357	0.6434
คท.พร.	3.4126	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.1958	0.5035
คป.สป.	3.6084	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.3077
คป.ชร.	3.9161	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 26 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองมากกว่านักศึกษาทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นนักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง

นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่และวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองมากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ผลหลัก				
สถานศึกษา	11.510	3	3.837	10.656*
คณะวิชา	5.875	2	2.938	8.159*
ผลรวมกัน				
สถานศึกษาและคณะวิชา	10.138	6	1.690	4.693*
ความคลาดเคลื่อน				
ระหว่างกลุ่ม	26.790	11	2.435	6.764*
ภายในกลุ่ม	105.497	293	0.360	
รวม	132.287	304	0.435	

จากตาราง 27 เมื่อพิจารณาตัวแปรสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 28

เมื่อพิจารณาตัวแปรคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนในคณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม และคณะวิชาศิลปหัตถกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 29

เมื่อพิจารณารวมกันระหว่างสถานศึกษากับคณะวิชาพบว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา และคณะวิชาต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะทดสอบเป็นรายคู่ต่อไปในตาราง 30

ตาราง 28 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของนักศึกษา
ทางสถานศึกษา

สถานศึกษา	\bar{x}	ชม.	ลป.	ขร.	พร.
		2.8507	3.1353	3.2692	3.3330
ชม.	2.8507	-	0.2846*	0.4185*	0.4823*
ลป.	3.1353	-	-	0.1339*	0.1977*
ขร.	3.2692	-	-	-	0.0638
พร.	3.3330	-	-	-	-

จากตาราง 28 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่มากกว่านักศึกษวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่มากกว่านักศึกษวิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่แตกต่างจากนักศึกษวิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงรายอย่างไร้มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 29 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่
ของนักศึกษาคณะวิชา

คณะวิชา	\bar{x}	คป.	พณ.	คท.
		3.0483	3.0535	3.3477
คป.	3.0483	-	0.0052	0.2994 *
พณ.	3.0535	-	-	0.2942 *
คท.	3.3477	-	-	-

จากตาราง 29 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาคท.มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่มากกว่านักศึกษาคณะวิชาคป.หัตถกรรม และคณะวิชาพณิชยกร มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคป.หัตถกรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่แตกต่างจากนักศึกษาคณะวิชาพณิชยกร มอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง 30 พบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่มากกว่านักศึกษาทุกคณะวิชาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาทุกคณะวิชาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่มากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางและวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย นักศึกษาทุกคณะวิชาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่มากกว่านักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมและคณะวิชาพาณิชยกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทย่อ สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 กาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครองและอาคารสถานที่ และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาของนักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาและสถานศึกษาต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม และคณะวิชาศิลปหัตถกรรม ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จำนวน 305 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 7 กาน คือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครอง และอาคารสถานที่ รวมข้อคำถาม 112 ข้อ มีความเชื่อมั่นตั้งแต่ฉบับเท่ากับ 0.9636

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวม และองค์ประกอบแต่ละกาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (Two-way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls Test)

สรุปผลการค้นคว้า

ตอนที่ 1 สํารวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 8 มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยคํานอื่นๆ ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคํานจากมากไปหาน้อยคํานนี้ อาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมการเรียนการสอน การปกครอง อาคารสถานที่ กิจกรรมนักศึกษา และการบริการนักศึกษา

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาของนักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะวิชาและสถานศึกษาต่างกัน พบว่า

2.1 นักศึกษาต่างสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยพบว่า นักศึกษาต่างสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครอง และอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาวินิจฉัยอาชีวศึกษา เชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวม และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษามากกว่านักศึกษาวินิจฉัยอื่นๆ

2.2 นักศึกษาต่างคณะวิชามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยพบว่า นักศึกษาต่างคณะวิชามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาคณะวิชาคหกรรม มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมโดยส่วนรวม และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่มากกว่านักศึกษาคณะวิชาอื่นๆ

2.3 นักศึกษาต่างสถานศึกษาและต่างคณะวิชามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยพบว่า นักศึกษาต่างสถานศึกษาและต่างคณะวิชา มีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบย่อยทุกคํานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษา เชียงรายมีความพึงพอใจ

ต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวม และองค์ประกอบย่อยทุกด้านมากกว่านักศึกษา
กลุ่มอื่นๆ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 จากการสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย
อาชีวศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรม
นักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครองและอาคารสถานที่ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพ
แวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก นอกนั้นนักศึกษามีความ
พึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ อาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
กิจกรรมการเรียนการสอน การปกครอง อาคารสถานที่ กิจกรรมนักศึกษา และการบริการนักศึกษา
ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายค่านดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน

นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 8 มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม
เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก ยกเว้นนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงิงใหม่ที่มีความพึงพอใจ
เพียงปานกลางเท่านั้น แต่มีความพึงพอใจมากกว่าสภาพแวดล้อมอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์
ผู้สอนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตการศึกษา 8 มีคุณลักษณะตรงกับความต้องการของนักศึกษา และ
มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา จากการพิจารณาในรายละเอียดนั้นพบว่า นักศึกษามีความพอใจมาก
ที่อาจารย์ผู้สอนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อการสอน มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีเหตุมีผล
เมตตาปราณี มีระเบียบวินัย และเป็นกันเองกับนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลียว
บุรวิภักดิ์ และคนอื่นๆ (เฉลียว บุรวิภักดิ์ และคนอื่นๆ 2520 : 24 - 27) ที่พบว่า ครูที่มีคนชอบ
มากที่สุด คือ ครูที่ตั้งใจสอน เข้าใจและเป็นกันเอง ยุติธรรม ตรงต่อเวลา เสียสละ และมีเมตตาธรรม
ซึ่งนับได้ว่า อาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 8 มีคุณลักษณะที่ดีที่ควรรักษาไว้

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

นักศึกษามีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนในระดับมาก

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า นักศึกษามีความพอใจมากต่อความสามัคคีในกลุ่ม ความมีน้ำใจต่อกัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ความอบอุ่นใจเมื่ออยู่ในกลุ่ม การสังสรรค์กันในเวลาว่าง และ ความมีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาอาชีวศึกษามีวัยใกล้เคียงกัน และอยู่ในระยะวัยรุ่น ซึ่งเป็นวันที่กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและการแสดงพฤติกรรมต่างๆ กลุ่มเพื่อนวัยนี้ จะให้ความอบอุ่นทางจิตใจ และเป็นที่พักพิงทุกยุคเมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดความไม่สบายใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 63) และผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุนนาค คุ้มภัย (บุนนาค คุ้มภัย 2522 : 44 - 45) ที่พบว่า นักศึกษาต้องการมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาทุกสิ่งทุกอย่างได้ และต้องการเป็นที่ซบซมของเพื่อนทุกคน นอกจากนี้ระดับความรู้ความสามารถ และความสนใจที่ใกล้เคียงกันทำให้นักศึกษาสามารถเข้ากับเพื่อนได้ดี จึงทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมาก

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปานกลาง จึงอาจกล่าวได้ว่า วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 8 สามารถจัดสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนได้พอสมควร แต่จากการพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีสิ่งที่ทำให้นักศึกษาพึงพอใจปานกลางค่อนข้างน้อย คือ จำนวนเครื่องมือเครื่องใช้ในห้องปฏิบัติการ และจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณิการ์ พินศิริกุล (กรรณิการ์ พินศิริกุล 2521 : 54) ที่พบว่า นักเรียนโรงเรียนสารพัดช่างในกรุงเทพมหานคร มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีปัญหาที่สำคัญคือ เครื่องจักรและวัสดุฝึกไม่พอความต้องการ อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ และจากการวิจัยของบังอร ชูพงศ์ (บังอร ชูพงศ์ 2523 : 59) พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีปัญหาเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาสำคัญคือ อุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอทั้งจำนวนนักเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่า เหตุที่นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 8 มีความพึงพอใจปานกลางค่อนข้างน้อยต่อจำนวนเครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์นั้นเป็นเพราะเครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอทั้งความต้องการ สำหรับเครื่องมือเครื่องใช้ที่นับถือว่าเป็นอุปกรณ์สำคัญในการเรียนวิชาชีพ ถ้าหากจำนวนเครื่องมือเครื่องใช้มีจำกัด นักศึกษาก็มีโอกาสใช้เครื่องมือได้น้อยลง ดังนั้น เครื่องมือเครื่องใช้จะต้องมีเพียงพอสำหรับการฝึกหัด (พงษ์ศักดิ์ วรอุณหโรสถ 2517 : 90 - 91) ซึ่งในปัจจุบันนี้

กรมอาชีวศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งนี้ และถือเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา โดยเฉพาะในปี 2530 โดยบรรจุไว้ในโครงการพัฒนาอาคารสถานที่ เครื่องจักร และใบช่วยสอน ในแผนพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาแล้ว

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครอง

นักศึกษามีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจปานกลางต่อกฎ ระเบียบ และวินัยต่างๆ ที่วิทยาลัยกำหนด แสดงว่า กฎ ระเบียบ และวินัยต่างๆ มีความเหมาะสมปานกลาง ทั้งนี้ยกเว้นวิธีการป้องกันการสูญหายของทรัพย์สิน ซึ่งเป็นความรับผิดชอบอย่างหนึ่งของฝ่ายปกครอง ที่ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจน้อย อาจเป็นเพราะว่า ทรัพย์สินของนักศึกษายังคงเกิดการสูญหาย หักๆ ที่ฝ่ายปกครองได้พยายามหาระเบียบและมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกัน ดูแล และรักษาทรัพย์สินของนักศึกษาแล้ว

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยต่ออาคารสถานที่บางส่วน เช่น หอนำห้องส้วม สถานที่จัดกิจกรรม และบริเวณที่จัดให้เล่นกีฬา อาจเป็นเพราะว่า หอนำห้องส้วมมีไม่เพียงพอ และไม่สะอาดเท่าที่ควร สถานที่จอดรถอาจจะคับแคบและไม่สะดวกที่จะนำรถเข้าไปจอด หรืออาจจะไม่มีที่จอดรถโดยเฉพาะ บริเวณที่จัดให้เล่นกีฬาอาจจะมัน้อยหรือคับแคบ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ตั้งอยู่ในบริเวณตัวเมือง มีบริเวณคับแคบ ขยายออกไปทางคันไคไม่ได้ อีกทั้งไม่ได้วางแผนมาก่อนว่า จำนวนอาคารที่เหมาะสมกับพื้นที่และจำนวนนักศึกษาคควรจะเป็นเท่าใด และควรจะต้องอยู่ที่ไหน ดังนั้น เมื่อมีการปรับปรุงและพัฒนาวิทยาลัย หมู่อาคารจึงไม่มีใครมีระเบียบค่อนข้างแออัด พื้นที่สำหรับเล่นกีฬา พักผ่อน และจอดรถจึงมันน้อยกว่าความต้องการของนักศึกษา สำหรับหอนำห้องส้วมที่มีไม่เพียงพอนั้น อาจเนื่องมาจากบางอาคารมีหอนำห้องส้วมอยู่ชั้นล่างเพียงชั้นเดียว จึงเกิดความไม่สะดวกในการใช้ห้องน้ำ และเหตุที่หอนำห้องส้วมไม่สะอาดนั้น อาจเป็นเพราะว่า ในทางปฏิบัติแล้ว มีการทำความสะอาดเพียงวันละครั้งเท่านั้น ซึ่งไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้ที่เข้าไปใช้ห้องน้ำ

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ ในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยในด้านความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรม และการสนับสนุนทางการเงินของวิทยาลัยในการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถพร เวทยะเวทิน (อรรถพร เวทยะเวทิน 2519 : 114) ที่พบว่า นักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรม แต่การจัดกิจกรรมนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะเกิดปัญหาต่างๆ ในการจัด เช่น ปัญหาทางการเงิน เป็นต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ภาระงานที่มาก การกำหนดประเภทของกิจกรรมที่จัดขึ้นในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และกำหนดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในแต่ละภาคเรียน โดยมีครูอาจารย์เข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการทุกกิจกรรม และควบคุมการรับ-จ่ายเงินหรือพัสดุสิ่งของอื่นๆ ให้เป็นไปตามระเบียบและประหยัด และวิทยาลัยอาชีวศึกษาจัดสรรงบประมาณแก่กลุ่มกิจกรรมต่างๆ เป็นจำนวนน้อยมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 9 - 11) ดังนั้น จึงทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่าขาดความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรม และได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากวิทยาลัยน้อย

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษา

นักศึกษามีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษาในระดับปานกลาง และพึงพอใจเป็นอันดับสุดท้ายในจำนวนสภาพแวดล้อมที่ศึกษาทั้งหมด โดยได้สอบถามความพึงพอใจต่อบริการในคาน บริการห้องสมุด บริการแนะแนว บริการห้องพยาบาล บริการอาหารกลางวัน บริการสหกรณ์ บริการไปรษณีย์ และบริการงานทะเบียน ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยต่อการให้บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริการอาหารกลางวัน บริการไปรษณีย์ และบริการงานทะเบียน เหตุที่นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยต่อการให้บริการน้ำดื่ม ในอาคารต่างๆ นั้น อาจเนื่องมาจาก จำนวนเครื่องทำน้ำดื่มมีน้อย และที่ตั้งของเครื่องทำน้ำดื่มไม่เหมาะสม ทำให้นักศึกษาต้องคอยเมื่อต้องการดื่มน้ำในเวลาพร้อมๆ กัน หรือต้องเสียเวลาในการเรียน เพื่อไปหาน้ำดื่มจากชั้นที่เครื่องทำน้ำดื่มตั้งอยู่ สำหรับบริการไปรษณีย์ และบริการงานทะเบียน อาจเนื่องมาจากมีเจ้าหน้าที่น้อย และเจ้าหน้าที่คืออาจารย์ผู้สอนที่จะต้องใช้เวลาว่างจากการสอน มาทำงานดังกล่าว จึงทำให้เกิดความล่าช้าได้ ซึ่งสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ อาจทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยต่อบริการดังกล่าว

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 ด้าน ของนักศึกษาทางสถานศึกษาและทางคณะวิชา พบว่า

นักศึกษาวินิจฉัยอาชีวศึกษาแต่ละสถานศึกษา ในเขตการศึกษา 8 มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมและองค์ประกอบแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8 ทั้ง 4 แห่งมีความแตกต่างกัน แม้ว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาทุกแห่งจะได้รับนโยบาย หลักการ และแนวปฏิบัติต่างๆ ในวิทยาลัยจากแห่งเดียวกัน เพราะอยู่ในสังกัดกรมอาชีวศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การบริหารงานของวิทยาลัยอาชีวศึกษาแต่ละแห่งอาจจะแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น บุคลากร สภาพทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และเมื่อพิจารณาแต่ละคณะวิชาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นารี นิตรสัมพันธ์ (นารี นิตรสัมพันธ์ 2523 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทางคณะวิชารับรู้สภาพแวดล้อมโดยส่วนรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาพบว่า ด้านอาคารสถานที่นั้น นักศึกษาแต่ละคณะวิชามีความพึงพอใจแตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแต่ละคณะวิชาจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาได้เป็นแบบเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา และการปกครอง ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ซึ่งในเรื่องนี้อาจเนื่องมาจากตามสภาพความเป็นจริงนั้น สภาพอาคารแต่ละหลังแตกต่างกันมาก คือ บางอาคารเก่า คอนกรีตทรุดโทรม แสงสว่างไม่เพียงพอ การถ่ายเทอากาศไม่สะดวก บางอาคารคอนกรีตใหม่ สวยงาม มีแสงสว่างเพียงพอ มีการถ่ายเทอากาศได้ดี นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมซึ่งส่วนใหญ่ได้ใช้ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการในอาคารที่ใหม่ และสะดวกสบายกว่าอาคารอื่นๆ จึงอาจเป็นผลให้นักศึกษาคณะวิชาคหกรรมมีความพึงพอใจอาคารสถานที่มากกว่านักศึกษาคณะวิชาอื่นๆ และเมื่อพิจารณาแต่ละคณะวิชาในแต่ละสถานศึกษาพบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยส่วนรวมและองค์ประกอบทุกด้านในระดับมาก และพึงพอใจมากกว่านักศึกษากลุ่มอื่นๆ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตการศึกษา 8 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย

สามารถจัดสภาพแวดล้อมทุกด้านได้ตรงกับความต้องการ และตรงกับคุณลักษณะของนักศึกษาคณะวิชา ศิลปหัตถกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. จากการค้นพบระดับความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั้ง 7 คำน พบว่าความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับบริการนักเรียนต่ำกว่าค่านี้อื่นๆ ทั้งหมด วิทยาลัยจึงควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยในค่านี้อีก โดยเฉพาอย่างยิ่งวิทยาลัยควรดำเนินการในการจัดหา น้ำดื่มที่สะอาดไว้ตามอาคารเรียนชั้นต่างๆ เพื่อสนองต่อความต้องการของนักศึกษา สำหรับบริการค่านี้อื่นๆ นั้น วิทยาลัยอาชีวศึกษาในรายละเอียดเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดวางวิธีการแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป
2. สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยที่ควรพิจารณาปรับปรุงต่อมาคือ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ กิจกรรมนักศึกษา เหตุที่นักศึกษามีความพึงพอใจปานกลางค่อนข้างน้อยเนื่องจากนักศึกษารู้สึกว่าขาดความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรมและได้รับการสนับสนุนด้านการเงินน้อย วิทยาลัยจึงควรเปิดโอกาสให้นักศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมด้วย มิใช่แค่เพียงเป็นผู้ดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น การที่นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานนั้นอาจทำให้นักศึกษารู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในกิจกรรมนั้นๆ จึงไม่เกิดความรู้สึกว่าขาดความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรม และจะใช้เงินที่ได้รับการจัดสรรมาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การที่นักศึกษาวินิจฉัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่มีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย น้อยกว่านักศึกษาวินิจฉัยอื่นในเขตการศึกษาเดียวกันนั้น อาจเป็นเพราะว่าได้เปรียบเทียบสถานศึกษา ของตนกับสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าในจังหวัดเดียวกัน ฉะนั้น จึงควรได้มีการจัดพานักศึกษา ไปเยี่ยมชมวิทยาลัยอาชีวศึกษาอื่นๆ ในเขตการศึกษาเดียวกัน หรือเขตอื่นๆ ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาเกิด ความรู้สึกที่ดี เมื่อได้เปรียบเทียบสถานศึกษาของตนกับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกัน
4. ควรได้มีการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้ นักศึกษาคณะศิลปหัตถกรรม วิทยาลัย อาชีวศึกษาเชียงใหม่มีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยน้อยกว่านักศึกษาทุกกลุ่ม เพื่อให้ได้ วิธีการที่เสริมสร้าง ความรู้สึกของนักศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ในแต่ละสถานศึกษา โดยให้มวลสมาชิกในสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ รวมทั้งนักศึกษาชั้นอื่นๆ ใ้มีโอกาสแสดงทัศนะของตนด้วยเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น
2. ควรศึกษาอิทธิพลของความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาด้วย
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมระหว่างนักศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษากับนักศึกษาในสังกัดกรมอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ณลรัตน์ หล้าสูงษ์ จิตวิทยาสังคม ม.ป.ท. 2527, 411 หน้า

กิติมา ปรีดีคัลล การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น ม.ป.ท. 2529, 501 หน้า

ทฤษฎีการบริหารองค์การ ชนะการพิมพ์ 2529, 423 หน้า

กรรณิการ์ พินศิริกุล การสำรวจปัญหาการเรียน สังคมและส่วนตัวของนักเรียนโรงเรียนสารพัตร์ข้าง

ในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 62 หน้า อักซ่าเนา

กลา ทองขาว "การบริการนักเรียน" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารบุคลากรในโรงเรียน หน่วยที่ 11 - 15 หน้า 105 - 150 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2526

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ นโยบายและแผนพัฒนาเยาวชนระยะยาว รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์ 2524, หน้าไม่ติดต่อกัน

รายงานการสำรวจความเห็นของเยาวชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและแผนพัฒนาเยาวชน
ระยะยาว ม.ป.ท. 2525, 90 หน้า

จัญญ์ ดาวจักร การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคกลาง วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2523, 221 หน้า อักซ่าเนา

จันทร์ ชุมเมืองปัก "เปิดเทอมนี้จะปรับปรุงการสอนอย่างไร" ศูนย์ศึกษา 5 : 29 พฤษภาคม 2508

จุไร ชุมรม สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 138 หน้า อักซ่าเนา

เฉลียว มูร์ภักดี และคนอื่น ๆ รายงานผลงานวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ โรงพิมพ์ตำรวจ 2520,
425 หน้า

ธีรวัฒน์ นิจนตร สภาพเชิงจิต - สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่น ในเขต

กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526,

306 หน้า อักซ่าเนา

ฐพันธ์ สมเกื้อ การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคใต้ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย 2523, 264 หน้า อักซ่าเนา

- คุณิ สรรพประดิษฐ์ สภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร ในทัศนะของนักศึกษา และอาจารย์พยาบาล ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 155 หน้า อักสำเนา
- ชญู แสงศักดิ์ "ครูที" วารสารวิทยารักษ์ 61 : 85 - 87 กุมภาพันธ์ 2505
- ชัชวาลภรณ์ เสนาลักษณ์ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาลในเขต กรุงเทพมหานคร วิทยานพนธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 228 หน้า อักสำเนา
- ณลินี วันชัย ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในอุคมคิระหว่างครูและนักเรียน วิทยานพนธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2509, 86 หน้า อักสำเนา
- นารี มิตรสัมพันธ์ดี การสำรวจสภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานพนธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 125 หน้า อักสำเนา
- นำทรัพย์ จันทร์หอม ความมุ่งหวังของนักเรียนต่อครูในเรื่องการลงโทษและการให้รางวัล ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2505, 90 หน้า อักสำเนา
- ✓ นัยนา อ่างสันติกุล การวิเคราะห์ห้องประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย วิทยานพนธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 94 หน้า อักสำเนา
- บุปผา การีเวท สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่คาดว่า จะสำเร็จการศึกษา ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 78 หน้า อักสำเนา
- บุณนาค คุณภักย์ การศึกษาเปรียบเทียบความข้องการทางสังคมของวัยรุ่นในวิทยาลัยครู วิทยาลัย อาชีวศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครราชสีมา ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 138 หน้า อักสำเนา
- บุญเลิศ กลางใจ การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูในภาคเหนือ วิทยานพนธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย 2523, 227 หน้า อักสำเนา
- บรรจง ชูสกุลชาติ จากใจอหิบัติ ถึงใจชาวอาชีวศึกษา โรงพิมพ์สารพัทช่างพระนคร 2530, 79 หน้า
- บังอร ชูพงศ์ การศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 90 หน้า อักสำเนา

ประชุม ทศพล ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค
ในภาคเหนือ ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก 2524, 104 หน้า
 อักส์น่า

ปรินญาณินพนธ์ อังศุสิงห์ เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาการ 532 การวางแผนอาคารสถานที่
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร ม.ป.ป.

ปรินญาณินพนธ์ สมบูรณ์ หลักการจกโครงการสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา อักษรเจริญทัศน์ 2523,
 219 หน้า

ประพัณน์ จำปาไทย ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยานินพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524,
 201 หน้า อักส์น่า

ประกาศิ์ สุวรรณ ทัศนคติ : การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมมนุษย์ โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
 2520, 143 หน้า

ประกาศิ์ สุณัฒบุตร สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งในทัศนะของนักศึกษา ปรินญาณินพนธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร 2522, 89 หน้า อักส์น่า

ประสาร มาลากุล "กระบวนการเรียนการสอนและความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต" ใน
การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย หน้า 29 โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย
 2519

ประอรบุษ ทุลยาทร สภาพแวดล้อมทางการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในทัศนะของอาจารย์
และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร 2526, 240 หน้า อักส์น่า

ณกุล พรหมมูล สภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ ในทัศนะของนิสิต
 ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร 2525, 84 หน้า อักส์น่า

ณกัทธิพย เกษรากุล สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต ปรินญาณินพนธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร 2524, 74 หน้า อักส์น่า

พนัส ทัศนาคินทร์ การมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก 2524, 282 หน้า

ไพฑูรย์ สีนลารักษ์ "ความสัมพันธ์ในหมู่นักศึกษา" สภาการศึกษาแห่งชาติ 5 : 47 - 55

พฤษภาคม 2524

ไพศาล หวังพานิช วิธีการวิจัย สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสาธมิตร 2530, 407 หน้า

ทัศน น้อยแสงศรี "ระเบียบการสอนทั่วไป" มิตรครู 17 : 26 - 28 กุมภาพันธ์ 2518

พงษ์ศักดิ์ วรสุนทรโรสด "ศึกษาธิการเขตและศึกษาธิการจังหวัดจะใหม่บริการทางวิชาการแก่

โรงเรียนอาชีวศึกษาอย่างไร" ใน รวมบทความอาชีวศึกษา หน้า 86 - 106 โรงพิมพ์

วิทยากร 2517

มันเกียรติ โกศลนริทวงษ์ สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือทัศนะของผู้บริหาร

อาจารย์และนักศึกษา ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธมิตร

2527, 156 หน้า อิศำเนา

เขาวนารถ อุทุมมกุล สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2528, 167 หน้า อิศำเนา

รังสรรค์ หันสันเทียบ สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูนครราชสีมาในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และ

นักศึกษา ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธมิตร 2526, 88 หน้า

อิศำเนา

รัชนี ฌมพันธ์ การศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ ค.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 289 หน้า อิศำเนา

ลัดดาวัลย์ หวังพานิช สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.ป.ท. 2528

459 หน้า

ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์จักรกักรพิมพ์

2524, 286 หน้า

✓ วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล "งานบริหารโรงเรียน" ใน การบริหารโรงเรียนและ

การนิเทศการศึกษาเบื้องต้น หน้า 54 - 60 พิมพ์ครั้งที่ 3 ชนิงรุการพิมพ์ 2523

วิจิตร วรุตบางกูร การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา ชนิงรุการพิมพ์ 2524, 237 หน้า

วินิจ คริสตไทย ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2528, 81 หน้า อักซ่าเนา

วิไลวรรณ พิทยานุวัฒน์ และสมหวัง พิทยานุวัฒน์ "วิธีการประเมินสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย"
วารสารครูศาสตร์ 6 : 22 - 34 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2519

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร "การบริหารงานแนะแนว" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล
ในโรงเรียน หน่วยที่ 11 - 15 หน้า 162 - 167 พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 2526

สายเคื่อน คันตกลานต์ การศึกษาความเหมาะสมของระเบียบเกี่ยวกับการแต่งกายและความประพฤติ
กรณีความบกพร่องทางวินัยของนักเรียนและวิธีการลงโทษนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และ
นักเรียนหัวหน้าชั้น ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา และสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 7 ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
 2525, 94 หน้า อักซ่าเนา

สีม ไชยศรี ลักษณะของครูที่ติดต่อกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2510 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2511, 58 หน้า อักซ่าเนา

สุคนธ์ วิเชียรรัตน์ สภาพแวดล้อมศูนย์ฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการของ
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 112 หน้า

สุชา จันทน์เฒ และสุรางค์ จันทน์เฒ จิตวิทยาในห้องเรียน โรงพิมพ์ระพีพัฒนา 2521,
 186 หน้า

✓ สุภาพร เจาหสดีชัย การวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2526, 79 หน้า อักซ่าเนา

สมิทร คุณานุกร หลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2523, 271 หน้า

- โส พันธ์สระภู สภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือในทัศนะของนักศึกษาและอาจารย์
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 258 หน้า อักษรสำเนา
- สมบัติ วัจนสาริกากุล สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์
และผู้บริหาร ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524,
 153 หน้า อักษรสำเนา
- สมพงษ์ ชำกัญ การใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ของสถานศึกษา ประเภทช่างอุตสาหกรรม สังกัด
กรมอาชีวศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 180 หน้า
- สงวน สทวงษ์ สภาพแวดล้อมทางวิชาการของศูนย์ฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2526, 124 หน้า อักษรสำเนา
- ศิริ รอดบุญธรรม การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา วิทยานิพนธ์
 ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 346 หน้า อักษรสำเนา
- ศึกษาศิการ, กระหวาง คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช
 2524 2524, 109 หน้า
- อุริญญา รุกขมธุระ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนในเครือคาทอลิก และสภาคริสตจักรแห่ง
ประเทศไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2526, 195 หน้า อักษรสำเนา
- อรรณพ คุณพันธ์ สุรัชย์ ศรีนาค และเฉลิมเกียรติ ฃ ปั้น "การศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่" ศึกษาศาสตรสาร 10 . 180 - 184 ตุลาคม 2524 - กันยายน 2525
- อรรณพ คุณพันธ์ การสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 93 หน้า อักษรสำเนา
- อรุณ วัชรธรรม หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2522, 420 หน้า
- อรรณพ เวทยะเวทิน เจตคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2519, 123 หน้า อักษรสำเนา

- Bailey, Logan Mary. "Perceived Satisfaction of Adult Students with Community College Traditional Programs," Dissertation Abstracts International. 6 : 3239A, December, 1977.
- David, Arthur Decoster. "Some Effects of Different Classroom Condition upon Interpersonal Relationships, Personal Adjustment and Achievement for College Freshmen," Dissertation Abstracts International. 31 : 5789-A, May, 1971.
- Feldman, Kenneth A. "Assessing the Influences of Different College Environment." in College and Student, ed. by Arnold P. Goldstein and Leonard Krasner, p. 143-148. New York : Pergamon Press, 1971.
- Field, Hurbert S. and William Giles. "Student Satisfaction with Graduate Education : Dimensionality and Assesment in a School of Business" Educational Research Quarterly. 2 : 67-73, Summer, 1980.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd.ed., New York, McGraw-Hill, 1973. 681 p.
- Hallenbeck, Theodore R. "Analysis of Reported College Student Satisfaction at Kent State University" Dissertation Abstracts International. 9 : 5159-A, March, 1978.
- Heist, Paul. "Creative Students : College Transients," The Creative College Student : and Unmet Challenge. Berkeley Jossey - Bass Inc., 1970. 253 p.
- Herr, Edwin L, Howard R. Kight, and James G. Hansen. "The Relation of Student Needs to their Perception of a High School Environment," The Journal of Educational Research. 61 : 51 - 52, October, 1967.
- Hilgard, Ernest R. and Spalding B. Willard. Educational Psychology. New York, Harcourt, Brace and World, 1963. 648 p.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement. 30 : 607 - 610, Autumn, 1970.
- Sandford, Nevitt. "The Implications of Personality Studies for Curriculum and Personnel Planning," Personality Factors on the College Campus. The University of Texas, 1972. 242 p.
- Seagers, Paul W. Purposed School Building Code for Thailand. Indiana, Indiana University, 1961. 29 p.

ภาคผนวก

แบบสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8

แบบสำรวจฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตอนที่ 2 ถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในขณะนี้
ในสภาพที่นักศึกษาประสบมาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา จนถึงปัจจุบัน โดยถาม 7 ด้าน คือ

1. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน
2. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน
3. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
4. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา
5. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษา
6. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครอง
7. สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

กรุณาตอบแบบสำรวจนี้ให้ตรงกับความรู้สึกรักของนักศึกษาให้มากที่สุดและตอบทุกข้อ
เพราะแบบสำรวจฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา

25

ตอนที่ 1

สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

1. นักศึกษาเรียนอยู่ในคณะวิชาใด

- คณะคหกรรม
- คณะพาณิชยกรรม
- คณะศิลปหัตถกรรม

ตอนที่ 2

แบบสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา

คำชี้แจง แบบสำรวจนี้แบ่งออกเป็น 7 ด้านดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่ละข้อความจะถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในให้นักศึกษาพิจารณาว่า มีความพึงพอใจต่อข้อความนั้นๆ มากน้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่ง เพียงช่องเดียวเท่านั้น

ถ้า	พึงพอใจมากที่สุด	ขีดตอบที่ช่อง	5
	พึงพอใจมาก	ขีดตอบที่ช่อง	4
	พึงพอใจปานกลาง	ขีดตอบที่ช่อง	3
	พึงพอใจน้อย	ขีดตอบที่ช่อง	2
	พึงพอใจน้อยที่สุดหรือไม่พึงพอใจเลย	ขีดตอบที่ช่อง	1

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน

ขอให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่ออาจารย์ผู้สอนที่นักศึกษาได้พบ ตั้งแต่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งนี้จนถึงปัจจุบันว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพ-
แวดล้อมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนระดับใด

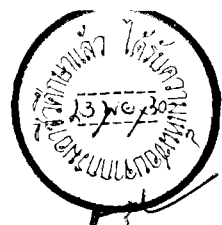
ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	การใช้ถ้อยคำของอาจารย์ผู้สอน.....					
2	การตรงต่อเวลาของอาจารย์ผู้สอน.....					
3	ความรับผิดชอบต่อการสอนของอาจารย์ผู้สอน.....					
4	ความซื่อสัตย์สุจริตของอาจารย์ผู้สอน.....					
5	ความยุติธรรมของอาจารย์ผู้สอน.....					
6	ความมีเหตุมีผลของอาจารย์ผู้สอน.....					
7	ความเมตตาปรานีของอาจารย์ผู้สอน.....					
8	การเป็นตัวอย่างที่ดีของอาจารย์ผู้สอน.....					
9	ความมีระเบียบวินัยของอาจารย์ผู้สอน.....					
10	ความเป็นกันเองของอาจารย์ผู้สอน.....					
11	การยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาของ- อาจารย์ผู้สอน.....					
12	มนุษยสัมพันธ์ของอาจารย์ผู้สอน.....					

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

ขอให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกลงตนเองที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่-
เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งนี้จนถึงปัจจุบันว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพ-
แวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนระดับใด

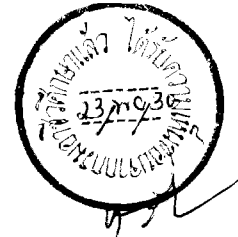
ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ความตั้งใจในการสอนของอาจารย์ผู้สอน.....					
2	ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนของอาจารย์ผู้สอน.....					
3	ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษา.....					
4	ความสามารถในการเร้าความสนใจในการเรียน.....					
5	งานที่มอบหมายให้ทำหลังจากเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหา.....					
6	การติดตามการปฏิบัติงานที่มอบหมายให้นักศึกษา.....					
7	การตรวจงานส่งคืนให้นักศึกษา.....					
8	บรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียน.....					
9	จำนวนเครื่องมือ เครื่องใช้ในห้องฝึกปฏิบัติการ.....					
10	จำนวนวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียน.....					
11	การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในห้องฝึกปฏิบัติการ.....					
12	การใช้วัสดุและอุปกรณ์ในห้องเรียน.....					
13	การซ่อมบำรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ในห้องฝึกปฏิบัติการ.....					
14	ความยุติธรรมในการวัดผลและประเมินผล.....					

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

ขอให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกที่มีต่อความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ตั้งแต่ที่นักศึกษาเข้ามาศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งนี้จนถึงปัจจุบันว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนระดับใด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	การช่วยเหลือในเรื่องการเรียนภายในกลุ่มเพื่อน.....					
2	ความสามัคคีในกลุ่ม.....					
3	ความมีน้ำใจต่อกัน.....					
4	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน.....					
5	ความอบอุ่นใจเมื่ออยู่ในกลุ่ม.....					
6	ความไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน.....					
7	การสังสรรค์กันในเวลาว่าง.....					
8	การทำงานร่วมกลุ่มกัน.....					
9	การร่วมมือกันแก้ปัญหาของกลุ่ม.....					
10	ความมีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน.....					
11	ความจริงใจต่อกัน.....					

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา

ขอให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกรู้สึกของตนเองที่มีต่อกิจกรรมต่างๆที่นักศึกษามีส่วนร่วม ตั้งแต่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งนี้จนถึงปัจจุบันว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆของวิทยาลัยระดับใด

ข้อที่	ข้อความถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	การจัดกิจกรรมนันทนาการของวิทยาลัย.....					
2	การจัดกิจกรรมวิชาการของวิทยาลัย.....					
3	การจัดกิจกรรมกีฬาของวิทยาลัย.....					
4	การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาของวิทยาลัย.....					
5	การจัดงานอาชีพศึกษาครบวงจร.....					
6	การจัดงานแข่งขันทักษะ.....					
7	การจัดไปทัศนศึกษาของวิทยาลัย.....					
8	ความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรม.....					
9	การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม.....					
10	การร่วมมือของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม.....					
11	การอำนวยความสะดวกของวิทยาลัยต่อการจัดกิจกรรม.....					
12	การสนับสนุนในด้านการเงินของวิทยาลัยในการจัดกิจกรรม.....					
13	คุณค่าและประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับในการจัดกิจกรรม.....					
14	ความสนุกสนานที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม.....					

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษา

ขอให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการบริการต่างๆที่นักศึกษาได้รับ ตั้งแต่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งนี้จนถึงปัจจุบันว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการบริการนักศึกษาระดับใด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	<u>บริการห้องสมุด</u>					
1	วิธีการค้นหาหนังสือในห้องสมุด.....					
2	บรรยากาศในห้องสมุด.....					
3	การให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด.....					
	<u>บริการแนะแนว</u>					
4	การให้บริการข้อมูลด้านการศึกษาต่อ.....					
5	การให้บริการข้อมูลต่างๆที่นักศึกษานำไปใช้ ในการหางานทำ.....					
6	การบริการให้คำปรึกษาของฝ่ายแนะแนว.....					
	<u>บริการห้องพยาบาล</u>					
7	การดูแลเอาใจใส่นักศึกษาที่เจ็บป่วย.....					
8	บรรยากาศห้องพยาบาล.....					
9	การให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องพยาบาล.....					
	<u>บริการอาหารกลางวัน</u>					
10	การให้บริการน้ำดื่มน้ำใช้ในอาคารต่างๆ.....					
11	ราคาของอาหารกลางวัน.....					
12	คุณค่าของอาหารกลางวัน.....					
13	รสชาติของอาหารกลางวัน.....					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	<u>บริการอื่น ๆ</u>					
14	บริการสหกรณ์					
15	บริการไปรษณีย์					
16	บริการงานทะเบียน					

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครอง

ขอให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการปกครองของวิทยาลัย ตั้งแต่
นักศึกษาเข้ามาศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งนี้จนถึงปัจจุบันว่า นักศึกษามีความพึงพอใจ
ต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการปกครองระดับใด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	การอบรมเกี่ยวกับความประพฤติในเวลาเข้า.....					
2	ข้อกำหนดในการแต่งเครื่องแบบ.....					
3	การควบคุมดูแลความประพฤติของนักศึกษา.....					
4	ระเบียบว่าด้วยการลาของนักศึกษาที่วิทยาลัยกำหนด.....					
5	ระเบียบว่าด้วยการเข้า-ออกวิทยาลัยที่กำหนดให้ นักศึกษานักปฏิบัติ.....					
6	มาตรการในการลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดกฎและ ระเบียบ.....					
7	การเอาใจใส่อบรมตักเตือนนักศึกษาของอาจารย์- ที่ปรึกษา.....					
8	การเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบกับฝ่ายปกครอง เมื่อมีปัญหา.....					
9	การให้ความเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขแก่นักศึกษา.....					
10	มาตรการในการป้องกันการสูญหายของทรัพย์สิน- ของนักศึกษา.....					
11	การรักษาความลับของนักศึกษา.....					
12	การปลูกฝังมารยาทในการเคารพ.....					
13	การปลูกฝังการรักษาความสะอาด.....					

สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่

ขอให้นักศึกษาแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่ออาคารสถานที่ของวิทยาลัยว่า

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ระดับใด

ข้อที่	ข้อความถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	<u>ห้องเรียน</u>					
1	การถ่ายเทอากาศภายในห้องเรียน.....					
2	กระตารดำในห้องเรียน.....					
3	ขนาดของห้องเรียน.....					
4	ความสะอาดของห้องเรียน.....					
	<u>ห้องปฏิบัติการ</u>					
5	แสงสว่างภายในห้องปฏิบัติการ.....					
6	การถ่ายเทอากาศภายในห้องปฏิบัติการ.....					
7	ขนาดของห้องปฏิบัติการ.....					
8	ความสะอาดของห้องปฏิบัติการ.....					
	<u>ห้องน้ำ-ห้องส้วม</u>					
9	จำนวนห้องน้ำ-ห้องส้วม.....					
10	ความสะอาดของห้องน้ำ-ห้องส้วม.....					
	<u>โรงอาหาร</u>					
11	สถานที่ตั้งโรงอาหาร.....					
12	จำนวนโต๊ะ-เก้าอี้ในโรงอาหาร.....					
13	การจัดบริเวณโรงอาหาร.....					
14	ความสะอาดของโรงอาหาร.....					
	<u>สถานที่จัดให้จอดรถ</u>					
x 15	ขนาดของสถานที่จัดให้จอดรถ.....					
> 16	ความสะดวกในการนำรถเข้าไปจอด.....					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	<u>สนามกีฬาและสถานที่เล่นกีฬา</u>					
17	บริเวณที่ตั้งให้เล่นกีฬา.....					
18	จำนวนอุปกรณ์ในการเล่นกีฬา.....					
	<u>ห้องสมุด</u>					
19	ที่ตั้งห้องสมุด.....					
20	ขนาดของห้องสมุด.....					
21	จำนวนโต๊ะ-เก้าอี้ในห้องสมุด.....					
22	การถ่ายเทอากาศในห้องสมุด.....					
	<u>หอประชุม</u>					
23	ขนาดของหอประชุม.....					
24	การจัดบริเวณภายในหอประชุม.....					
25	การถ่ายเทอากาศในห้องประชุม.....					
26	ระบบเสียงในห้องประชุม.....					
	<u>ที่นั่งพักผ่อนในวิทยาลัย</u>					
27	จำนวนที่นั่งพักผ่อนในวิทยาลัย.....					
28	ความร่มรื่นของที่นั่งพักผ่อนในวิทยาลัย.....					
	<u>บริเวณวิทยาลัย</u>					
29	สวนไม้ดอกไม้ประดับหรือสวนหย่อม.....					
30	รั้วของวิทยาลัย.....					
31	ระบบการจราจรในวิทยาลัย.....					
32	ความสะอาดของบริเวณวิทยาลัย.....					

ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8

บทคัดย่อ
ของ
กาญจนา ภาสุรพันธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2531

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความพึงพอใจของนัก เรียนที่มีต่อ สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเพื่อ เปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อสภาพ แวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ของนักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาและคณะวิชาต่างกัน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษารุ่นปีที่ 3 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา 4 แห่ง สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 8 จำนวน 305 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ ต่อสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน กิจกรรม การเรียนการสอน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การปกครอง และอาคารสถานที่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

ผลการศึกษาพบว่า

นักศึกษาวินิจฉัยอาชีวศึกษามีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจอาจารย์ผู้สอนและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ในระดับมาก แต่มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ ในระดับปานกลาง

นักศึกษาวินิจฉัยอาชีวศึกษาจากวิทยาลัยและคณะวิชาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยรวมและแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ก็ที่ พบว่า นักศึกษาคณะวิชาศิลปหัตถกรรมจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย มีความพึงพอใจ ต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาจากคณะวิชาและวิทยาลัยอาชีวศึกษาอื่น

57

STUDENT SATISFACTION TOWARDS THE VOCATIONAL COLLEGE ENVIRONMENT
UNDER THE DEPARTMENT OF VOCATIONAL EDUCATION
EDUCATIONAL REGION 8

AN ABSTRACT

BY

KANCHANA PASURAPAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1988

78

The purpose of this study was to survey student satisfaction towards the vocational college environment under the Department of Vocational Education, educational region 8, and to compare student satisfaction towards the vocational college environment from different colleges and faculties. A sample consisted of 305 junior students from four vocational colleges in educational region 8, whom were randomized by stratified random sampling.

The instrument used to collect data, was a rating questionnaire which was related to seven college environments namely; teachers, teaching activities, peer groups, student activities, student services, student rules, and physical environments. Arithmetic means, standard deviation and two - way analysis of variance were used to analyzed data.

Results revealed as follows :

The vocational students had moderately satisfied with overall college environments. They had much satisfied with teachers and peer groups, but had maderately satisfied with other aspects of college environments.

The vocational students from different colleges and faculties had different satisfactions towards overall and each aspect of college environments. However, the art students from Chiangrai Vocational College had more satisfactions towards college environments than the students from the other faculties and colleges.